

REVISTA

CERCULUI JURIDIC BĂNĂȚEAN

PREȘEDINTELE CERCULUI

Dr. ALEX. MARTA

PRIMPREȘEDINTELE CURȚII DE APEL TIMIȘOARA

DREPT ȘI ADMINISTRAȚIE

Președintele Comitetului de redacție:

GH. PAVELESCU

Președintele secției III-a a Curții de apel

Prim-Redactor:

VASILE M. THEODORESCU

Primpreședintele Trib. Timiș-Torontal

Secretari permanenți de redacție:

Dr. ION RUSALIN

jude-supleant al Trib. Timiș-Torontal

Director:

Dr. GH. LABONȚIU

Consilier al Curții de apel

AL. ST. CONSTANTINESCU

jude-consilier al Trib. Timiș-Torontal

Dr. PETRE BUDESCU

jude-ajutor al Judec. Oc. I. Urb.
Timișoara

Apare în fiecare lună

2

Abonamente:

Pentru membrii cercului	pe an: 200 Lei
Pentru instanțele Judecătorești	300 "
Pentru cei ce nu sunt membri ai Cercului	450 "
Pentru Autorități, Bănci, Societăți	700 "
Pentru Streinătate	1000 "

Redacția: Timișoara I, Palatul Dicasterial, etaj II, cam. 47

(Cabinetul Prim-Președintelui Tribunalului)

Administrația: Timișoara I, Piața Unirii

(Biroului Dîl avocat Dr. Ioan Dobosan)

CERCUL JURIDIC BĂNĂȚEAN

recunoscut persoană juridică prin Sent. Trib. Timiș-Torontal S. I cu Nr. 243/1932.
Taxa de înscriere 10 lei (odata pentru totdeauna); Cotizație 10 lei lunar, adică 120 lei pe an.

COMITETUL DE REDACȚIE:

N. BARBAT, Dr. ȘTEFAN ISACU, Maior Dr. A. BUNDRĂ, magistrați: Dr. I. ȚENCHEA,
Dr. EMIL BOTIȘ, Dr. ROMULUS MICLEA avocați.

COLABORATORI PRINCIPALI D-NII:

NICOLAE ALEXANDRESCU
Judecător de ședință la Trib. T.-T.

AL. ALEXANDRESCU
Judecător de instrucție la Trib. Arad.

GH. ALEXIANU
Profesor Univ., avocat Cernăuți.

MARIUS SABIN ANASTASESCU
Procuror preș. la Trib. T.-Tor.

ADRIAN BRUDARIU
avocat Timișoara.

VASILE BUTUREANU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

LAURENTIU BOTOȘ
Judecător supl. la Trib. Maramureș.

VASILE CALINESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

EUGEN CHIOVSCHI
Judecător de Instr. la Trib. T.-Tor.

SCARLAT CONSTANTINESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

Dr. IOAN COSTA
Judecător de șed. la Trib. Arad.

NICOLAE CRĂCIUNESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

EUGEN GR. DABIJA
Judecător-preș. la Trib. Caraș.

EUGEN DECUSARA
Directorul statisticej judiciare M. Just.

Dr. TEODOR DIACONESCU
Judecător-șef al Jud. rur. Agnita.

EMIL DIMITRESCU
Preș. sec. I-a a C. de Ap. T-șoara.

VASILE M. DIMITRIU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

G. P. DOCAN
Cons. la C. de Ap. din București.

VINTILA DONGOROZ
Doctor în Drept, Conf. Univ. avocat.

CONTANTIN DOBOS
Cons. la C. de Ap. din Oradea.

D. ST. DUMITRESCU
Prim-președintele Trib. Caraș.

Dr. IOSIF E. FARCHESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

NICOLAE GEORGEAN
Preș. de sec. la C. de Ap. București.

VICTOR GODEANU
avocat București.

Dr. SIMEON GOLOPENȚIA
avocat Timișoara.

ALEXANDRU GH. GREFIENS
Prim-Preș. Trib. Târnava-Mare.

Dr. ILIE GROPSIANU
jude-consilier Trib. Timiș-Torontal.

Dr. IOAN HERMANN
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

Dr. IOSIF HOSSU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

D. IANCULESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

Dr. N. IOANOVICI
Prim-Preș. al Curții Adm. Timiș.

VICTOR D. IONESCU
Judecător la Judecătoria mixtă Blaj.

Dr. ENEA ISACU
Magistrat asist. la Înalta C. de Cas.

MIHAIL KUSNIRIUK
Judec.-șef al Jud. de Muncă T-șoara.

GHEORGHE LAMBRINO
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

GRIGORE LAHOVARV
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

ILIE LUNGULESCU
Proc. Gen. la C. de Ap. din T-șoara.

NICOLAE V. MANDRIU
Judecător-preș. la Trib. Arad.

AI. MECULESCU
Cons. la C. de Ap. din București.

FILIP MIHAILESCU
Magistrat asist. la Înalta C. de Cas.

SABIN MOLDOVAN
Președinte de sec. la Trib. Arad.

Dr. IOAN MOTOC
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

VIRGIL MURGESCU
Judecător la Judecătoria Ineu-Arad.

MIHAI GH. MUȘATESCU
judecător-preș. la Judecătoria Deta.

LEON NASTURĂȘ
jude-preș. la Jud. rur. Timișoara.

IOAN NEDELESCU
avocat și publicist București.

NICOLAE NICOLESCU
Procuror la C. de Ap. din Timișoara.

Dr. EUSEBIU NICORESCU
avocat Timișoara.

Dr. GHEORGHE OPREA
avocat Receaș.

ROMULUS OREZEANU
Prim-Președintele Trib. Arad.

MARIN PARVULESCU
judecător la Jud. mixtă Sibiu.

NICOLAE PAVELESCU
Magistrat asist. la Înalta C. de Cas.

IOAN N. PERIETIANU
Preș. sec. II-a a C. de Ap. T-șoara.

EUGEN PETIT
Cons. la In. C. de Cas. și Justiție.

Dr. GEORGIU PLOPU
Preș. on. la In. C. de Cas. și Justiție.

PETRE V. POPESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

IOAN D. POPESCU
Președinte de sec. la Trib. Arad.

VICTOR C. POPESCU
Judecător la Trib. Bihor.

PETRE POPESCU
Magistrat asist. la In. C. de Cas.

AL. POPARLAN
Magistrat asist. la In. C. de Cas.

IOAN POPIȘTIU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

Dr. NESTOR PORUMB
avocat Timișoara.

CONST. GH. RATESCU
Preș. In. C. de Cas. și Just. s. II.

ANDREI RADULESCU
Cons. la Înalta C. de Cas. și Just.

DIMITRIE SAFIRESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

CONST. SOTIRESCU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

ST. STANCESCU
Cons. la In. C. de Cas. și Justiție.

MIHAIL TIGOIANU
Consilier la Curtea de Apel T-șoara.

TIBERIU TRANDABURU
Magistrat asist. la In. C. de Cas.

FLOREA VASILIU
Judecător-cons. la Tribunalul Sibiu.

IOAN VLADUȚA
Magistrat asist. la In. C. de Cas.

IOAN P. VIOREANU
Judecător de instr. la Trib. Lugoj.

Dr. DIMITRIE VASCAN
Medic legist al Trib. Timiș-Tor.

REVISTA CERCULUI JURIDIC BĂNĂȚEAN

ANUL VI. — No. 2

DOCTRINĂ, INFORMAȚIUNI

GALERIA MARILOR DISPARUȚI.

Coriolan Brediceanu

(1850—1909)

Dictonul acesta popular versificat, devenit proverb, ca și diferitele anecdote privitor la faptele și întâmplările vieții lui Coriolan Brediceanu, cari l'au supraviețuit și dăinuiesc și astăzi pe plaiurile Banatului, așezându-l între primii fii ai Lugojului și Banatului, a fost expresia celei mai adânci recunoștințe a poporului român bănățean față de personalitatea marelui Român ce a fost Coriolan Brediceanu, și, dovada popularității de care s'a bucurat în rândurile populației bănățene. Dragostea nețărmurită a poporului român bănățean, cu care l'a înconjurat încă în timpul vieții lui, și care a culminat în alegerile dietale din 1884 și 1906, când, cu toate opresiunile și samavolniciile guvernelor ungare, a reușit să fie ales de deputat în cercurile electorale Bocșa și Oravița, a fost răsplata nu numai a activității și luptei, de o viață întreagă, fie ca om politic, fie ca avocat, închinată pe altarul cauzei naționale — grav primejduită în ultimele 3 decenii a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea — ci a fost răsplata mare și nesfârșitei

*Nu-i Român ca bănățeanu,
Bănățan ca lugojanu,
Lugojan ca Brediceanu!*

lui iubiri ce purta gleei și legei strămoșești și, în deosebi țărâtimei române, a cărei viitor și interese erau strâns legate de sufletul lui, de mare Român și de adevărat democrat național.

Sufletul lui de Român, — „Pe mine Dumnezeu m'a făcut Român“ a spus-o în Dieta țării în magistratul său discurs din 24/XI. 1906 — s'a format în casa părintească a lui Vasile Brediceanu, maestru săpunar lugojan, în care Coriolan Brediceanu a văzut lumina zilei la 5 Ianuarie 1850, și s'a dezvoltat, în era absolutismului, în școala confesională ort. rom. din Lugoj, unde a urmat clasele primare, mai apoi în școlile secundare din Lugoj, Arad și Beiuș, în cel din urmă oraș luând bacalaureatul în anul 1867. Sentimentele-i de mare și bun Român s'au întărit și modelat la Academia de Drept din Pojon — azi Bratislava, — în contact cu fii di-

feritelor naționalități din fosta Monarhie habsburgică, în special cu Cehii, și unde, suflul curentului răscolit de principiile revoluției franceze, a avut un puternic răsunet în sufletul lui, care s'a manifestat, mai târziu, în discursurile

sale politice și în întreaga sa viață publică și particulară. Astfel pregătit, la 1872 se reîntoarce în Lugoj, unde deja pulsa o viață adevărat românească, și, în calitate de candidat de avocat își face intrarea în arena politică, luptând în umbra marilor politici români Al. Mocioni, V. Babeș, C. Radulescu, etc. În anul 1874 luându-și diploma de avocat la Universitatea din Budapesta, deschide birou avocațial în Lugoj, iar în anul 1876 se căsătorește cu Cornelia, fiica a doua a lui C. Radulescu, jurisconsultul familiei Mocioni. Datorită acestei alianțe, ajunge în legături mai apropiate cu Alexandru Mocioni, conducătorul spiritual al Banatului, supranumit „Șandor lumină”, în lupta de afirmare și de rezistență națională, și dând dovadă de reale calități de luptător politic, deja în anul 1881, în vârstă abia de 31 ani, ia parte ca delegat al Banatului la Conferința Națională din Sibiu, în care s'a pus bază Partidului Național Român, ca factor politic de luptă națională și s'a votat pasivitatea ca instrument de luptă politică. C. Brediceanu la alegerile dietale din 1884, candidează pentru locul de deputat din cercul electoral Bocșa în numele Partidului național român din Banat, care nu acceptase pasivitatea politică, și reușește să fie ales cu majoritate zdrobitoare; mandatul însă i-s'a anulat. După această alegere și bănățenii adoptând pasivitatea ca instrument de luptă politică, C. Brediceanu se dedică cu totul carierei de avocat și de apărător al intereselor românești. La 1901 se alege de reprezentant în Congregația județului Caraș-Severin, iar la 1906, după abandonarea pasivității politice, în urma alegerii reușite din anul 1902 a lui Aurel Vlad ca deputat la Orăștie, candidează și se alege de deputat în cercurile electorale Bocșa și Oravița, mandat care-l deține până la moartea-i prematură, întâmplată la 7 Februarie 1909.

Viața și activitatea sa politică, adâncă sa gândire și metodele de luptă națională, de care sau ocupat diferiți scriitori ai trecutului istoric și politic a Banatului¹⁾, se reoglinesc din paginile ziarelor „Luminătorul” (1880—1886) și „Dreptatea” (1894—1896) din Timișoara, și „Drape-

¹⁾ Dr. V. Branjsce: Coriolan Brediceanu, Lugoj, 1911.

G. Bogdan-Dujcă: Din trecutul Lugojuului, Revista Banatul Timișoara No. 2/1927.

Dr. G. Popovici: Memorii cu privire la integritatea Banatului, Caransebeș 1929.

Dr. I. Miloja: La 25 ani de la moartea lui C. Brediceanu, Revista Inst. Social Banat-Crișana No. 6—9/1934.

Dr. Aurel Peteanu: Coriolan Brediceanu, Lugoj, 1935.

lui” (1901—1909) din Lugoj. La aceste ziare C. Brediceanu a colaborat în mod foarte activ și în ele s'au reprodus, aproape în întregime, toate discursurile politice rostite de el, la tribuna politică fie în Congregația județului Caraș-Severin, fie în Dieta țării, ca și pledoariile lui, în procesele politice și de presă, rostite la bara justiției, și cari au creiat popularitatea și faima numelui lui de mare Român și neînfricat luptător a cauzei naționale, supranumit de unii „Luceafărul Banatului”, de alții „Leul Banatului”, care cu puterea minții și cuvântului a adus neamului său servicii reale și de necontestată valoare. Răsfoind coloanele acelor ziare se poate vedea, cu cât devotament și patriotism a știut să tălmăcească durerea neamului său și să apere cauza națională, și cu ce curaj neînfricat, a combătut și înfierat politica de zdrobire a naționalităților, preconizată de prim ministrul Coloman Tisza și adoptată de toate guvernele ungare în realizarea faimoasei idei, a Statului unitar național ungar.

Ca reprezentant al poporului în ședințele Congregației județului Caraș-Severin, nu s'a sfiit cu un curaj adevărat bărbătesc, să spună sus și tare durerile neamului său. Așa în ședința din 9 Mai 1901 vorbind despre starea învățământului zice: „Cine va crede, că pui de suflet românesc va putea preferi și iubi altă limbă înaintea dulcii sale limbi, subită din țatele mamei? Statul cere să ne supunem, necondiționat, și de limba mamei să ne lepădăm?! Cine crede că e cu puțință, e un barbar, și cine ar voi să o facă, mai înainte devine nebun”. În ședința din 14 Mai 1903, refuzând a vota încredere Guvernului, zice: „Dacă noi ținem la limba și legea părinților noștri, comitem crimă, încât nu are statul destule temnițe pentru noi”.

În ședința din 24 Martie 1904, refuzând votarea adresei de felicitare pentru noul Guvern, declară: „Patriotismul contrariilor noștri, aderenți ai Statului unitar național ungar, este pentru naționalitățile din patrie, moarte. Noi Românii nu voim să murim de patriotismul șovinismului ucigător, ci voim ca Români să trăim în vecii vecilor”. Apoi: „Cum să fim noi, popor, care prin secolii am alcătuit această țară, despoiați de limbă și de drepturi, numai pentru că politicienilor de azi le-a picat în cap, după câteva veacuri să ne prefacă în maghiari, ca astfel să poată ajunge la un Stat nou și stat unitar național ungar! Păcatul creierilor turburați să fie perirea celor drepti și nevinovați!” În ședința din 8 Iulie 1904 declară: „Se vede că în țara aceasta, este cea mai mare nefericire să fi Român. Dar nu uitați că în sufletul Românului este iubirea de pa-

trie și de tron contopită cu iubirea de neam, și cel ce caută să stingă în sufletul Românului iubirea de neam, omoară toate sentimentele nobile". În ședința din 25 II. 1907, susținând înființarea Gimnazului din Caransebeș cu limba de propunere română, vestește cu cuvinte aspre românii renegați, cari au cerut înființarea cu limba de propunere maghiară, zicând: „Ascultați de cei ce s'au lepădat de principiile sănătoase pedagogice și de dorința adevărată a poporului, cărora li-s'a gârbovit spinarea de închinarea înaintea omnipotenței, și cărora li s'a toc't limba de lingerea mâinilor, cari izbesc în drepturile noastre firești".

Discursurile rostite în Dieta Țării la 4/VII. 1906, referitor la abuzurile săvârșite de autoritățile administrative în alegerile electorale din 1884 și 1906, la 9 Iulie 1906 referitor la Prefecți, la 21 Iulie 1906 referitor la colonizări și grăniceri, la 24 Iulie 1906 relativ la jandarmi, la 15 Ianuarie 1907 despre maghiarizarea școalelor secundare, erau pătrunse de același patriotism cald și luminat și de grija pentru apărarea cauzei naționale.

La formarea talentului său oratoric, în afară de sufletul lui de mare Român, se înțelege a contribuit în cea mai mare și largă măsură cariera-i de avocat. Jurist emerit de o cultură juridică vastă, și cu un trecut de pledant la bara justiției de aproape 3 decenii înzestrat și cu o minte ageră, s'a format din C. Brediceanu oratorul iscusit de mai târziu. Ca avocat a apărut nu numai pe alegătorii români în procesele penale înscenate din cauza nereușitei candidatului Guvernului în alegeri, dar ca penalist de primul rang, a fost și apărătorul Românilor în procesele politice și de presă, și în pledoariile din aceste procese întotdeauna, în duelul său oratoric cu Procurorul, a băgat mult sentiment național.

În procesul cu răsunet mondial al Memorandumului din fața Curții cu Jurați a Trib. Cluj, a apărut pe acuzatul Ioan Duma la desbaterea din 7 Mai 1894, care în urma pledoariei lui C. Brediceanu a fost achitat. Este demnă de relevat comportarea lui C. Brediceanu ca avocat în acest proces ¹⁾. „Coriolan Brediceanu, având conducerea spirituală a apărării, aduce dovezi zdrobitoare privitoare la politica nefastă a guvernanților și înfierează cu cea mai profundă scârbă și revoltă suiletească, violența luptelor îndreptate împotriva conducătorilor firești ai unui popor amenințat în exis-

tența sa națională, pentru că a cutezat — după drepturile sale erau complet nesocotite și călcate în picioare — să scoată la lumină adevărul. Apărarea lui C. Brediceanu, care a unit, atât de armonios, combativitatea cu eleganța și sobrietatea expunerii, înlănțuirea armonioasă a argumentelor cu vigoarea, adâncimea și înălțimea sa de cugetare, a sunat ca un tunet profund zguduitor în sala de debateri și a fost mereu întreruptă de președintele Curții cu Jurați, Coriolan Brediceanu, în cursul debaterilor, protestează, cu toată tăria, împotriva introducerii jandarmilor în sală, pe motivul că siguranța apărării nu cere aceasta, precum și împotriva faptului detestabil că jurații primesc informații împotriva acuzațiilor români, prin tipărituri tendențioase, prin broșuri și foi volante. Pentru intervențiile sale energice și pline de admirabilă demnitate națională, a fost amendat, întâi cu 50 florini, iar, după ce, prin o atitudine demnă și conștientă de marile clipe, anunță categoric că va cere anularea procesului cu alți 100 florini. Faimosul proces se încheie, în ziua de 25 Mai 1894, cu osândirea celor 14 fruntași ai neamului".

A apărut pe părintele Dr. Vasile Lucaciu în procesul de vătămare de onoare-publică, intentat de fibirăul Schmiedt, în fața Trib. Satu Mare, pentru scrisoarea adresată Min. de Interne, și invocând prescripția acțiunii penale, bazat pe art. 102 c. p., la intervenția procurorului, în pledoaria sa din 22 Sept. 1894 a replicat: „În ce privește insinuarea d-lui procuror, ca prin asemenea excepțiune, părintele Lucaciu voeste să se sustragă dela responsabilitate pentru fapta sa, o declar neîntemeiată, în fața unui bărbat, care aproape de un deceniu e tot urmărit de Tribunale, și azi e încarcerat. Știu că în fața procurorilor e o persoană urgisită, dar cu atât mai mângăiată e conștiința sa și a aderenților săi, care se închină virtuții sale cetățenești".

Ca apărătorul lui Teodor V. Păcățianu, în procesul intentat în fața Curții cu Jurați a Trib. Cluj, pentru cuprinsul atâțător al „Cărții de Aur", în ziua de 24 Noemvrie 1902, în încheierea pledoariei sale, a declarat: „Și eu zic dela mine: nu e posibil a rezolva chestia naționalităților cu întemnițări. Aceasta o dovedește și experiența de până acum, precum nu se poate opri un izvor de munte cu înfundături, și nu se poate să dispară, ci izvorul izbucnește cu puterea sa naturală. De aceea nu vă sufocați contra naturii, căci întreprindeți imposibilitate".

A apărut pe Mihail Gașpar, diacon din Lugoj, acuzat ca autor al articolelor „Ne trebuie

¹⁾ Dr. Aurel Peteanu: Coriolan Brediceanu, Lugoj, 1935.

fapte" și „Care e ținta" apărute în ziarul „Drapelul" din 1904, prin care a combătut proiectul de lege școlar Berzeviczky, afirmând în pledoaria sa: „Cine se mai ține azi, în praxa vieții, de drepturile naționalităților garantate prin legi. Nimeni... cu legea de naționalități fac Maghiarii cum a făcut Neamțul cu coada cânelui tăindu-i în fiecare zi, câte o bucățică din coadă, ca să nu-l doară așa de tare, cum l-ar fi durut, dacă i-ar fi tăiat-o toată deodată".

Sunt încă și alte procese politice și de presă, în care a pledat C. Brediceanu, și cari au contribuit în mare măsură la crearea faimei numelui său, devenit o noțiune în Banat, ca apărător al cauzei naționale. Arătarea pericolului maghiarizării în pledoariile și discursurile sale de fiecare ocaziune, le-a făcut cu scopul vădit de a ține vie și trează conștiința națională, și de a inspira încredere în victoria finală a luptei de rezistență națională, prevestită cu 4 decenii înainte de Andrei Mocioni, și anunțată de C. Brediceanu în discursul său în ședința congregației județului Caraș-Severin din 24 Martie 1904: „Această stare e o boală mare în țara noastră. Vindecarea boalei iarăși stă în puterea Guvernului, dar el lucrează tocmai la înăsprirea ei. Fie! Urmeze procesul în mod firesc, cursul său înainte. Sfârșitul lui nu poate fi altul, decât căderea sistemului nedrept și violent și învingerea dreptății și egalității".

Aceiași viziune clară care a prevăzut sfârșitul fatal al Monarhiei habsburgice, l'a condus pe C. Brediceanu și în lupta angajată pentru apărarea cauzei naționale. Și a dat seama că salvarea nu poate veni decât din partea Românilor din Vechiul Regat cu cari a ținut un viu și strâns contact. La terminarea procesului Memorandului s'a dus la Sinaia de a face referat Guvernului român de mersul procesului, iar la 1906, ca deputat, a însoțit corurile bănățene la Expoziția din București.

Și cum să nu i-se cutremure sufletul de mare Român și să fie îngrijorat de soarta neamului său și să caute noi elemente de rezistență în lupta națională față de politica de maghiarizare întreprinsă pe toate căile de guvernele ungare, când în fața acestui val de străinism cutropitor, în prim rând a fost expus Banatul, ca nemijlocit învecinat cu Ungaria, și cărui val, prima jertfă a fost clasa intelectuală a șvabilor bănățeni. În adevăr în nu mai puțin de 40 ani dela alipirea Banatului Ungariei și la 20 ani dela maghiarizarea școalelor, pela 1900, orașele bănățene, emina-

rită politice de maghiarizare a guvernelor ungare, în mreaja căreia au căzut șvabii intelectuali din orașele bănățene. C. Brediceanu și-a dat seama, că dacă pătura intelectuală a șvabilor nu a putut rezista maghiarizării, deși în condițiuni superioare Românilor, cu o cultură și tradiție de peste 150 ani dela așezarea lor pe meleagurile Banatului, având în sprijinul lor, în configurația Monarhiei, austriei de aceeași limbă și lege, cu o clasă mijlocie, burgheză bine dezvoltată și cu o țărănime în stare economică înfloritoare, ce viitor îi era hărăzit poporului român bănățean, situat în condiții cu mult inferioare, în plus periclitat de colonizările de Unguri de prin anii 1880, prin regiunile curat românești, cari au atacat însăși țărănimea, forța și tăria elementului românesc și a solidarității naționale.

Și atunci nu e de mirat că C. Brediceanu, a căutat noi orizonturi de reîmpropătare a forțelor naționale, iar ca democrat național, prin biroul său avocațial a ținut un viu contact cu țărănimea română, venindu-i în ajutor prin luminile și științele lui: „Cancelaria lui avocațială a fost adevăratul birou al poporului. Toate afacerile noastre de natură publică și politică și administrativă, ca și bisericească și școlară, au trecut prin această cancelarie" ¹⁾.

C. Brediceanu, în această luptă de rezistență și afirmare națională, a cărei conducere nu și-a asumat-o, și la care a fost imbus prin calitățile lui excepționale de bărbat politic, a fost secundat de toată suflarea românească a Banatului, solidarizată în jurul lui — dela Vlădică până la opincă, — dar mai ales i-a fost de mare ajutor falanga intelectualilor din orașul Lugoj, tot atâția falnici luptători ai cauzei naționale, cari au făcut zid de apărare în jurul lui, conduși de lozincă că, în această luptă titanică pentru interesul general al neamului, fiecare trebuie să stea la locul lui și să-și facă pe deplin datoria de Român. C. Brediceanu, ca și toți acei falnici anteluptători dându-și perfect de bine seama, că numai generațiile viitoare se vor bucura de rodul luptei lor, pentru formarea acestor generații, au depus toate năzuințele pentru a le îndruma spre școală. Tot în interesul formării generațiilor viitoare și pentru fortificarea rezistenței naționale a cultivat și latura vieții sociale, îndeosebi prin mijlocirea „Casinei Române" și a „Reuniunii române de cântări și muzică" — azi corul Vidu — din Lugoj, a căror președinte a fost, a aranjat o mulțime de petreceri populare, sezători și reprezentări: teatrale și corale. Ca bun creștin, prin

¹⁾ Dr. V. Branisce: Corjolan Brediceanu, 1911.

Biserică, a cărei reprezentant era în diferitele comitete parohiale și sinodale a propagat iubirea de neam și legea strămoșască. El singur a căutat pe toate căile să stimuleze avântul național al tinerelor generații, formând din biroul lui avocațial o adevărată pepinieră de creștere și educație națională a seriilor de candidați de avocați cari sau perindat în curs de peste 3 decenii prin biroul lui avocațial. În contact cu clienții lui, cea mai mare parte români, C. Brediceanu a fost condus în afară de latura politică și națională, de principiul că biroul lui nu este un izvor de îmbogățire, și un mijloc de a acapara averi, ci avocatura e o profesiune ideală pentru scopuri practice, identificându-se cu dreptul urmărit și alterat al clienților. De aceea și azi se vorbește de C. Brediceanu, ca de avocatul care nu lua onorariu dela clienții lui săraci și lipsiți de mijloace, și când i-s'a spus că de ce face aceasta, a zis că onorariul săracilor se va plăti din cauzele clienților înstăriți.

Coriolan Brediceanu nu numai că și-a închinat viața și a luptat cu devotament și abnegațiune pentru cauza națională, dar a adus pentru aceasta și jertfe materiale imense, murind sărac, cu toate că biroul lui avocațial era unul din cele mai mari și cercetate birouri de pe acele timpuri. „Eu mă consider de mare trebuință aici. Căci, dacă ași fi fost condus de scopul câștigului, ori de a face carieră, atunci mi-aș fi părăsit patria. N'am făcut-o însă“. Iată cuvintele lui cu cari a replicat în Dieta țării, în ședința din 15 Ianuarie 1907, deputaților unguri, cari l'au somat să plece și el la București, unde a fost trimis pe fiul său la școală.

Generațiile de astăzi, ca un primoc de recu-

„INDREPTAREA LEGH“ PENALE

— propuneri de lege ferenda —

1. — Imediat după promulgarea noii legislațiuni penale și în deosebi în ultimul timp, revistele noastre de drept au înregistrat, în privința sa, un adevărat torent de observațiuni. Magistrați, avocați, ziariști etc., au încercat și au reușit să facă acestei noi legislațiuni, prin observațiunile lor migăloase, dar de o justă neîngăduță, o atmosferă care deși nevoită, era totuși neîndică de marele moment pe care îl reprezenta apariția primului capitol din mara operă a unificării legislative.

Greșeli de tipar, greșeli de gramatică, greșeli de ortografie, greșeli de trimțire, greșeli de exprimare, greșeli de construcție, etc., iată o impresionantă serie de greșeli.

Scoasă la iveală de tinerii juriști, din toate ținuturile României Mari, — cu nume pătorești și proaspete ca de pildă: St. Suceva, V. Panțurescu, Al. Năla, Al. Iancă, Alexe Bojorean, Const. Grigoriu, Gh. Căiserliu, Luca Mihalăscu, Octav Rotundu, Gh. Oroj, Al. Harța, C. Hogaș, etc., dintre cari unele văd pen-

noștință a memoriei lui Coriolan Brediceanu, au denumit după numele lui Liceul din Lugoj, la edificarea căruia, C. Brediceanu a prevestit, că nu va fi destinat a servi maghiarizării românilor, în care scop se zidește, ci din el va eși și se va forma elita intelectuală a poporului român bănățan. Adevăr a grăit. Cu toate că gimnaziul era cu limba de propunere maghiară, generațiile de români eșiți din el, nu numai că nu și-au pierdut caracterul de români, dar au devenit anteluptătorii cauzei naționale. Menținerea aceluși tineret studios român pe linia națională, este în cea mai mare parte meritul lui C. Brediceanu, care nu numai cu autoritatea sa morală, dar și cu sfatul a stat neconținut în ajutorul studenților dela acel gimnaziu. Mai mult, pentru promovarea iubirei de neam și limbă, între acel tineret, a protejat cu toată căldura sufletului său înființarea, prin anii 1876—1882, a unei societăți secrete, de către studenții A. C. Popovici (Dicsi) vărul său, și George Dobrin, participând personal la ședințele literare și șezătoarele culturale a acestei societăți.

Bănățenilor, și în special, generațiilor supraviețuitoare cari au conlucrat cu el, pleiadei juriștilor, a căror demn precursor a fost, ca și aceluia cari au pășit în lupta națională prin porțile Liceului care-i poartă numele, le este o datorie de conștiință, ca prin prezența lor la solemnitatea ce va avea loc la desvelirea bronzului, care va întruchipa cea mai reprezentativă figură a Banatului, ce a fost C. Brediceanu, ridicat în fața aceluși Liceu, să aducă nu numai un pios omagiu memoriei lui, dar și dovada, că lupta lui de redeş-teptare, afirmare și rezistență națională, nu a fost zadarnică.

Dr. ION RUSALIN

tru întâia dată lumina publicității — această serie de greșeli adumbrește stăruitoarea muncă desfășurată în cursul celor 14 ani de continuă elaborare.

Și mai mult, pomenitei serii a greșelilor de ordin formal și tehnic tipografic, experiența și cultura specialiștilor, adaugă o altă serie de greșeli, privind de astă dată însușirea utilizate, înștiințările reglementate, regulile de tehnică legislativă etc., încoronate toate, final, prin recunoașterea implicată ce o mărturisește Legea-Erată din 22 Decembrie 1936.

Dearte de noi gândul de a aplauda știrbirea prestigiului noii legislațiuni penale, la care, desigur cu inimă îndurerată, au colaborat chiar autori: mai sus indicați, de altfel întocmai ca și membrii Corpului legiuitor, fiindcă, oricât de învinsă ar fi eșit teoria, la care ne-am alăturat, în materie de unificare ¹⁾.

¹⁾ Vezi: Observațiuni critice asupra proiectului de procedură civilă, în Curierul Judiciar, 1933 pag. 373; idem asupra proiectului de procedură penală, în Curierul

nu ne poate bucura, ci dimpotrivă, adânc ne întristează, mărturisirea oficială a unei neîntârziate nevoi de a cârpi, abia terminata haină nouă a codului și procedurii penale românești.

Dar nici nu ne putem opri de a vedea, în consensul criticist al țineretului acestuia românesc de preluțindeni, — la care se asociază, deocamdată nescris, dar nu mai puțin hotărât, cuvântul magistraturii și baroului, matur — un simbol, nu numai al vitalității sănătoase și ținerii noastre nații, dar și mai ales, al unei împotrîvirii spirituale, la o silită ingenucherie, precum și deopotrivă semnul unei „îndreptări a legii.“

2. — În această nădejde și în convingerea că realitatea „faptului impliniri“ cu paza formelor legale, împune oricărui jurist obligațiunea unei — post factum, ce e dreptul, dar nu mai puțin — obiective colaborări la opera de corectare și de îmbunătățire ce se impune, în viitorul apropiat, zisei legislațiuni, acordând, prin consecință, o prevalență cuvenită pozitivismului creator, față de un îmbietor dar steril negativism, — ne vom îngădui, în ce ce urmează, să contribuim, cu modestele noastre puteri, la zisa operă, pe care am dori-o generală, adică rezultată din observațiunile tuturor practicienilor, fiindcă munca acestora, filtrată prin competența tehnicienilor acestei specialități, socotim că reprezintă singurul mijloc de a se asigura legislațiuni penale române. nimbul și caracterul, ce i-l-am dorit întotdeauna.

În acest scop și începând cu Codul Penal, Partea Generală vom urmări ordinea articolelor, sub cari vom face observațiunile ce ne-au fost sugerate, fie de experiența și lectura noastră, fie de nedumeririle cuprinse în ce două recente opere de explicare a zisului cod (Rătescu-Doli. Pericleanu-Dongoroz, etc., și Vișoreanu-Petiț etc. 2).

3. — Art. 6 al. III. S'a omis reglementarea situațiunilor infracțiunilor socotite în baza acestui text, ca fiind comise în România, dar cari sunt, în același timp a se considera ca fiind comise și în străinătate, și anume în cazul când e' au fost pedepsite în străinătate.

De ex.: Actul de executare a fost început în România, dar infracțiunea s'a desăvârșit în Cehoslovacia, sau faptul s'a săvârșit în Ungaria, dar rezultatul infracțiunii s'a produs în România. — Evident, din punctul de vedere al art. 6 al. III. c. p. infracțiunea se va considera ca fiind comisă în România; aceasta însă nu va împiedeca țara vecină să considere și ea, infracțiunea, ca fiind săvârșită pe teritoriul său. — Deci o singură infracțiune cu o dublă existență teritorială. — Ei bine, dacă aceasta, a fost pedepsită definitiv în țara streină, prin păstrarea principiului teritorialității statului respectiv, dar prin fapta călcării a acestui principiu în ce privește statul român, vai

Judiciar, 1935 pag. 177, 257, 275 și Revista Cercului Juridic Bănățean, 1935, pag. 53, 166, 253 precum și broșurile: Observațiuni critice asupra proiectului de procedură civilă (92 pag. în Biblioteca Cerc. Jur. Bănățean No. 1, 1933; Noul proiect de procedură penală (40 pag. Edit. Tipografia Românească, Timișoara 1935) și Unificarea legislațiunii procedurale penale (80 pag. aceeași Editură, 1936).

*) Ediția de care ne folosim este aceea imprimată de M. Justiției în 1936, la Imprimeria Centrală din București, subintitulată „Ediție Oficială“ și având 248 pagini.

mai putea statul nostru să procedeze la o nouă judecare?

Pe baza art. 8 c. p. răspunsul e negativ, infracțiunea fiind socotită ca săvârșită în România, iar textul respectiv vizând doar infracțiunile săvârșite în străinătate.

Pe baza art. 10 al. II. și III. c. p. deasemenea nu, pentru aceeași rațiune, (V. contra d-l V. Dongoroz, Codul penal adnotat, I. 1937, p. 50 No. 7 în fine).

Pe baza art. 6 c. p., răspunsul e afirmativ, dar isbește marele principiu non bis in idem.

Iată de ce, chestiunea se cere rezovală, în mod expres, — unui cod modern, cum e al nostru, nefiind, duș îngăduit, după atâtea ani de studiu, nici o omisiune — cu atât mai mult cu cât ea se pune, în aceeași termeni, pentru infracțiunile conținute, continuate, etc., și anume, credem noi,

a) sau prin recunoașterea efectelor hotărârii streine, pronunțate asupra zisei infracțiuni,

b) sau prin judecarea ei din nou, de către instanțele române, cu recunoașterea și deducerea pedepsei executate în străinătate, pentru aceea infracțiune.

4. — Art. 8 al. I. S'a omis a se preciza că, din punctul de vedere al competenței întemeiate pe principiul personalității active, este indiferent, dacă, după săvârșirea unei infracțiuni în străinătate, cetățeanul român, a pierdut această calitate. — Și omisiunea nu este lipsită de importanță, cu toate declarațiunile în acest sens, făcute în Senat, de d-l Ministru al Justiției și de d-l Raportor.

Într'adevăr afirmațiunea d-ilor, că și în acest caz Statul Român păstrează dreptul de a pedepsi, în afară de faptul că n'are o rațiune de text, indispensabilă, credem, în această materie, poate fi contrazisă de legea țării al căreia supus a devenit fostul cetățean român, după săvârșirea unei infracțiuni în străinătate, printr'un text similar art. 9 c. p. Carol II., pentru a nu mai vorbi de posibilitatea unei interpretări jurisprudențiale nefavorabilă și nu fără drept cuvânt, dacă s'ar raporta la cuprinsul strict al art. 8 și 9 citat.

Dealtfel: a) când se recomandă prin art. 9, situațiunea inversă, a streinului care a dobândit naționalitatea română după ce a săvârșit o infracțiune în străinătate — anume, având drept efect aplicațiunea art. 8, ca și când ar fi fost cetățean român și la data săvârșirii infracțiunii —.

b) când însăș Expunerea de motive a Consiliului Legislativ, recunoaște necesitatea unei atări precizări, și

c) când în fine textul art. 10 din codul penal măgghiar, reglementează expres și această ipoteză,

este — indiferent de lipsa oricărei explicațiuni, pentru o astfel de omisiune — cel puțin înoportun, pentru un cod nou și afirmat compact, să se procedeze la umplerea lacunelor sa'e, pe calea așa ziselor debateri parlamentare, sau a jurisprudenței, adică pe căi cari, sub regimul codului penal român abrogat, au fost nu numai criticate, dar chiar transformate în cauze imperioase de întocmire a unui nou cod.

Așa dar omisiunea trebuie înălțurală și anume prin adăugirea cuvintelor „chiar dacă în urmă a pierdut cetățenia română“ în rândul III. al art. 8, între cuvintele „României“ și „numai“.

5. — Art. 8 al. IV. În rândul 5, trebuie suprimate cuvintele „i” și „executare sau prin”, iar în rândul 6 cuvântul „alte”, pentru a se citi „sau că pedeapsa nu s'a stins prin orice cauze de stingere, etc.”, întrucât:

a) pronumele „i” din expresia „i-s'a” este inutil și oarecum înțim, iar,

b) executarea pedepsei fiind — precum plata pentru datorii — un mijloc ca orice altul de stingere a pedepsei, e complet inutil a o prevedea expres, ca și cum ar fi distinctă de celelalte moduri de stingere a pedepsei.

6. — Art. 9 al. III. Dispozițiunile art. 8 — declarate prin al. III. al art. 9, aplicabile și instigatorilor, etc., cari, în România, au făcut acte de participare la o infracțiune săvârșită în străinătate — cuprinzând în al. I. condițiunea dublei încriminări, invederează perfectă inutilitate a cuvintelor „și prevăzute de legile române”, transcrise la finele zisului alineat.

În consecință, aceste cuvinte sunt a se suprima.

7. — Art. 10. Cuprinsul art. 10, depășește țelul dat secțiunii III, sub care se găsește așezat și care vorbește numai de infracțiuni contra unor interese ale Statului Român, săvârșite de românii sau strejini în străinătate. — Într-adevăr, pe lângă anumite infracțiuni, strict determinate, de acest fel, al. I. al zisului articol, înglobează, aceluiaș regim de protecțiune reală și „orice crimă sau delict contra unui cetățean român”.

Prin această aplicațiune a principiului personalității pasive, credem, în principiu, că se aduce însă o prea mare atenuare principiului teritorialității legilor penale. Dar, zisa dispozițiune mai conține și o notă iritantă pentru Statul strejin, al căruj supas a săvârșit contra unui cetățean român o crimă sau un delict în străinătate — poate chiar în țara lui — și de la aplicarea legilor căruja, este sustras, printr-o concurență de represăune.

Civilizația la care a ajuns omenirea, mândria naționalistă de care sunt stăpânite cele mai multe State și cu motive demne de respect, în fine situațiunea țării noastre, orice s'ar spune, nu de prima mână în concepțiunea acestor State civilizate, ne face să socotim, ca înoportună dispozițiunea de mai sus.

Propunem deci suprimarea ei.

Excepțiam — evident — cazul cetățeanului român care a săvârșit contra altui cetățean român o crimă sau un delict în străinătate, pentru care se pot găsi suficient de temeinice și de neîntinate motive.

8. — Art. 14. S'a omis — reglementându-se sistemul recidivei internaționale facultative — ipoteza inversă aceleia examinate, anume cazul aceluia care, după ce a săvârșit o primă infracțiune în România, pentru care a fost definitiv condamnat, săvârșeste apoi o nouă infracțiune în străinătate.

Evident, că într-o concepțiune armonică de reglementare a instituțiunilor de natura recidivei, parțialitatea nu este o calitate. Propunem deci înălturarea defectului constat, prin adăugirea unui al doilea alineat cu următorul cuprins:

„Dispozițiunea de mai sus se aplică și aceluia care după ce a fost condamnat în țară printr-o hotărâre

definitivă, săvârșeste în străinătate o infracțiune prevăzută de legea română”.

9. — Art. 15. În dispozițiunile acestui text — prin care se reglementează aplicațiunea măsurilor de siguranță române pentru infracțiunile săvârșite în străinătate, nu s'a reglementat decât ipoteza când instanțele române sunt competente, ceia presupune că infracțiunea n'a fost judecată în străinătate. — Care va fi însă soluția în cazul când acesta a fost judecat și pedeapsa a fost executată, în străinătate, când adică orice urmărire în țară — cu excepțiile cuprinse în art. 10 c. p. — nu mai este în baza art. 8 c. p. posibilă?

Evident că în acest caz, măsurile de siguranță indicate, conform legii române, nu mai pot fi aplicate, Codul penal român din 1936 neavând o dispoziție similă celeia cuprinsă în art. 12 pct. 3 al codului penal italian din 1930 și care decide „Poate fi recunoscută o sentință penală strejină . . . : 3. — Când, după legea italiană ar trebui ca persoana condamnată să poasă de sub urmărire, și care se află pe teritoriul țării, să fie supusă la măsuri de siguranță personală”.

Înă de ce propunem ca în rândul III. al art. 15 și anume între cuvintele „străinătate”, și „aceste” să se adauge următoarele „și chiar când ele au fost definitiv judecate în străinătate”.

10. — Art. 23. Minutul amenzi — atât în materie de drept comun, cât și în materie polițică — și pe care legiuitorul l'a fixat la 2000 lei, trebuie corectat în 1501 lei, fiindcă numai astfel se pune în concordanță cu maximul amenzi polițienești, fixat la 1500 lei; și prin consecință se înăltură controversa, deja iscată și care nu poate folosi nimănui, cu atât mai puțin prestigiului țării cod.

11. — Art. 31. Redacțiunea acestui articol este defectuoasă. Într-adevăr, din cuprinsul său nu rezultă, clar, dacă vârsta (60 ani) și debilitatea, — odată constatate — obligă instanța să aplice, în locu muncii silnice, pe viață sau pe timp mărginit, pedeapsa temniței grele, să facă adică o substituție de pedeapsă, sau, d'impozivă, instanța este obligată numai a menționa în cuprinsul hotărârii sale, că pedeapsa muncii silnice se va executa cu regim de temniță grea.

Cum în sistemul codului actual vârsta înaintată și debilitatea corporală nu constituiesc cauze de reducere a pedepselor, urmează că intențiunea legiuitorului conțuz exprimată — a fost de a înduce numai regimul pedepsei.

În consecință credem că acest lucru trebuie formal exprimat în textul citat.

12. — Art. 32 al. V. Condiționarea executării lucrărilor de utilitate publică, deci în afara penitenciarului, de consimțământul condamnatului la temniță grea, constituie o dispozițiune al cărei caracter de favor, sare, și neplăcut încă, în ochi. — Participarea acestuia la lucrări de utilitate publică — muncă onorabilă, ca orice muncă cinștială — nu poate de nici o manieră să depindă exclusiv de voința sa. Ea poate fi făcută pendentă de avizul medicului închisorii, da, nu însă de capriciul condamnatului.

Dealtfel — și lucru este foarte curios pentru concepțiunea noastră a unui cod — prin disp. art. 36 al. II,

și 37 al. II. relative la pedepsele polițice, se decide, dimpotrivă, că cel condamnat la detențiune grea și riguroasă este obligat a face munci agricole, industriale sau de utilitate publică, evident în afara penitenciarului respectiv.

Adică nu este obligatoriu condamnaților de drept comun, muncă, decretată obligatorie condamnaților polițici, lăta un non sens.

Și acest non-sens stăruie, chiar pentru aceștia din urmă, atunci când textele citate recomandă ca natura muncilor de mai sus să se stabilească, „pe cât cu puțință”, după alegerea condamnaților polițici.

Socotim că și această recomandare face parte dintr-un sistem de concesii strein represiei și reclusării infractorilor.

Propunem deci, înlocuirea cuvintelor „numai cu consimțământul lor” din art. 32 al. II, fine și a cuvintelor „pe cât cu puțință după alegerea sa” din art. 36 al. III fine cu cuvintele „pe baza avizului medicului penitenciarului”, prin care se asigură științificește, nu numai ocrotirea boșnavilor, dar și deopotrivă speciaizarea infractorului, pe bază de efectivă aplicațiune, la un anumit fel de muncă.

13. — Art. 33 al. antipenultim. Și aci, aceleas observațiuni și aceleas propuneri ca la art. 32 și 36 citat la No. 12, justificate de aceleas dispozițiuni lipsite de sens.

14. — Art. 38. În acest text s'a omis a se prevedea obligarea la muncă a celui condamnat la detențiune simplă.

Socotim această omisiune neintenționată, fiindcă: a) art. 36 și 37, referitoare la detențiune grea și riguroasă, prevăd formal atât obligativitatea muncii cât și dreptul instanței de a scuti de muncă pe cei condamnați;

b) art. 39 al. penultim și ultim crează și reglementează nu numai peculul celor condamnați la detențiune grea și riguroasă, dar și al celor condamnați la detențiune simplă.

Deci propunem, ca la art. 38 să se adauge un alințat nou — al 7-lea — al căru cuprins să fie similar al. II al art. 37 și anume:

„Dispozițiunile alin. 2 și 3 din art. 36 se aplică și condamnatului la detențiune simplă”.

15. — Art. 90. Generalitatea termenilor utilizați în redacțiunea acestui text, face să se creadă că dispozițiunile sale s'ar aplica tuturor cererilor de revocare sau substituție a măsurilor de siguranță în cazul când pericolul care a impus luarea lor, a dispărut — Adică de ex: nu numai cererea celui supus la măsuri, dar și adresa Ministerului Public ar rămâne condiționată de trecerea unui interval de 1/4 din timpul pentru care măsurile fuseseră pronunțate, sau cel puțin 5 ani, în cazul când ele sunt pe viață.

Credem că ne găsim în prezența unei greșeli de exprimare prin generalizare.

Într'adevăr, dat fiind caracterul măsurilor de siguranță și deopotrivă date fiind cauzele cari le justifică, condiționarea revocării lor, de scurgerea unui interval determinat este — în cazul când sesizarea instanței competente, s'a făcut de organul legal, de Ministerul public, pe baza propriilor sale constatări — absurdă. — Măsura de siguranță este o consecință a stării de periculozitate a infractorului, constatată

de instanță. Ei bine încetând cauza, — și constatarea încetării ei fiind oficială, adică făcută de organul prin care se execută — nu mai poate subsista efectul.

Evident, nu tot acelaș lucru este, în cazul când infractorul, cere, fiindcă se socotește, ca să zicem așa, vindecă de starea de periculozitate, să i-se revoace măsura de siguranță careia a fost supus. Deci, în acest caz, condiționările sunt perfect justificate.

Credem dar, în respectul principiilor și al autorităților legale — și cu atât mai mult, cu cât tot instanței judecătorești îi va reveni dreptul de a aprecia fondul revocării, deci încetării stării de periculozitate — că textului citat urmează a i-se adăuga un alințat final cu următorul cuprins:

„Dispozițiunile de mai sus nu se aplică în cazul când revocarea sau substituția măsurilor de siguranță, este cerută de Ministerul public”.

16. — Art. 91. Neprecizarea instanței îndreptățite a lua, în mod provizoriu, unele măsuri de siguranță în cursul instrucțiunii sau al procedurii de judecată, justifică indoielii importante, în această materie, — Astfel d-ji Profesor Dongoroz (Cod penal adnotat pag. 206 No. 7) crede că instanța competentă va fi Tribunalul, întemeiet pe disp. art. 72 al. I. c. p. și în special pe art. 68 pr. pen. — Cum însă art. 72 al. I. vorbește de „instanța competentă” fără a o determina, iar art. 68 pr. pen. modificat între timp, prin legea erată din 22 Decembrie 1936, nu mai spune „Tribunalul” ci „instanța”, problema rămâne de rezolvat.

Noi credem că în cursul instrucțiunii, măsurile provizorii pot fi luate numai de instanța de instrucție, iar în cursul procedurii de judecată, numai de instanța în fața căreia se desbale procesul, fiindcă numai astfel se păstrează linia de logică necesară, a legii, evitând posibilitatea de a se susține, că atât pentru judecători, cât și pentru Curți, competent ar fi numai Tribunalul.

De aceea propunem ca în cuprinsul art. 91 să se intercaleze: între cuvântul „judecată” (rând 2) și cuvintele „în mod provizoriu” următoarea preciziune „instanța în fața căreia se găsește cauza, va putea lua”.

17. — Art. 92. Vorbind de „condamnat” — sub raportul răspunderii sale civile — textul consacră o inexactitate, fiindcă, potrivit disp. art. 8 pr. pen. și „cel achitat” poate fi obligat să satisfacă pretențiunile părții vătămate; acest principiu de altfel este confirmat și de art. 93 c. p. atunci când vorbește de solidaritatea obligațiunilor condamnaților și a celor apărăți de pedeapsă, pentru scuze absolute.

Propunem prin consecință, îndreptarea sensului textului art. 92 prin adăugirea, după cuvântul „condamnatul” a cuvintelor „precum și cel achitat, în cazurile prevăzute de art. 8 proc. penală”.

18. — Art. 93. Reconsacrarea principului solidarității civile a participanților, în corpul codului penal, după ce fusese deja consacrat în art. 10 al. I. al proc. penală, este cel puțin inutilă.

Ar fi fost însă util, să se prindă această ocaziune, pentru a se reglementa dacă și în ce măsură, sunt ținuți de această solidaritate, favorizatorii (art. 248—86 c. p.) și lălmuzii (art. 283 c. p.), fiindcă, deși caracterizati ca infractori distincti, aceștia păstrează

totuș o legătură destul de strânsă cu autorii infracțiunilor principale, legătură care justifică uneori aplicarea aceluiaș principiu al solidarității.

Propunem deci, în cazul păstrării actualului art. 93 — superflua non nocet — să se prevadă atât ideea de solidaritate în materie de tănuire și favorizare, cât și cazurile și măsura acestei răspunderi, în raport cu participanții la săvârșirea infracțiunii principale, chestiune care, relevată fiind și în dezbaterile Senatului, justifică necesitatea lămuririi ei expres, prin chiar textul legii noi.

19. — **Art. 96.** În definirea tentativei, se întrebuinta expresiunea „prin începerea unui act de executare a crimei sau delictului”, care este însă improprie. — Într-adevăr, o infracțiune neavând decât un singur act de executare, a se vorbi de „începerea unui act de executare”, înseamnă a admite ideea de pluralitate a actelor de executare, ceiace este inadmisibil.

Prin consecință, **propunem** suprimarea cuvântului „unui” (rând 3) și articlarea cuvântului „act” pentru a se citi „începerea actului de executare, etc.”.

20. — **Art. 108 I.** Pentru cumuș real de infracțiunii, descoperit posterior unei judecări definitive, sau chiar posterior judecării definitive a tuturor infracțiunilor concurente, textul citat, autoriză egala aplicățiune, în aceste cazuri, numai a disp. art. 101 (sedul materiei), 105 (cumușul pedepselor privative de drepturi) și 106 (cumușul de contravenții), fără a se preocupa și de disp. art. 102 și 104, privitoare totuș la aceeaș materie și anume primul la concursul infracțiunilor politice cu cele de drept comun, iar secundul la totalizarea, în afară concursuri, a pedepselor pecuniare.

Or, omșterea acestor dispozițiuni este nejustificată — o socoșim deci nevoluntară — fiindcă,

a) și în cazul unui cumuș posterior descoperit, se poate întâmpla, ca una din infracțiunile concurente, să fie politică,

b) și în acest caz se poate întâmpla ca una sau mai multe din aceste infracțiuni să fie pedepsite, principal sau complementar (art. 25 pct. 5), cu pedepse pecuniare.

În actuala redacțiune a textului s'ar putea susține, și cu temeș evident, că zisele texte, deci zisele reguli ale cumușului real, nu s'ar putea aplica cumușului descoperit judecări definitive, ceiace ar constitui o dispoziție de favoare și excepție, aparent cel puțin nejustificată.

Propunem prin urmare, ca între „art. 101” și „105”, să se intercaleze art. „102, 104”.

II. Dealtfel întreaga redacțiune a art. 108 al. I este greoaie și prin consecință neclară. Acest defect este cu atât mai necesar a fi subliniat, cu cât nu este, din nefericire, prea rar, iar pedeață parte, fiindcă el constituie dovada insuccesului redactorilor codului, de a face — cum ni-se mărturșește, atunci când se explică înlocuirea termenilor științifici „dol” și „culpă”, prin termeni „intenție” și fără „intenție” (V. Cod. penal adnotat de D.-I. Rădescu etc. I pag. 299, origina textului) — dispozițiunile și prin consecință elementele de exprimare ale noului cod, „accesibile înțelegerii tuturor”.

De ex.: al. I, al art. 108 citat, conține în cuprinsul unei singure fraze două idei distincte, și anume:

a) concursul de infracțiuni special, derogator adică dela regulile art. 101, și consistând în descoperirea lui, de către organele legale, posterior pronunțării unei condamnări definitive, anume în cursul unui nou proces, pentru niște infracțiuni săvârșite anterior pronunțării hotărârii definitive de condamnare,

b) și conlopirea de pedepse pentru infracțiuni concurente, concursul fiind descoperit posterior rămănerii definitive a hotărârilor condamnatorii respective.

Pentru a desprinde însă înțelesul acesta — destul de simplu și de ușor de exprimat dacă s'ar fi păstrat limbei noastre, ritmul normal, frazei, aspectul ei obișnuit, iar nu de perșod, impropriu textului oricarei legi, și în fine ideilor, o succesiune în expunere, iar nu o îmbinare silită — mărturșim, că ne-a trebuit oarecare trudă. Căă însă, le va trebui acelor „tuturor”, cărora autorii au dorit să le facă înțelegerea lor „accesibilă”?

III. Pe dealtăparte și independent de acest aspect formal, textul nu cuprinde indicațiunile procedurale, indispensabile, cele de a doua formă a concursului special, mai ales căă vreme procedura penață nu se referă nici chiar în textul art. său 527 pp. la art. 108, de care ne ocupăm, căă trimite la conlopirea prevăzută de art. 101 c. p. (care dealtfel nu există).

lață atâtea chestiuni ce se cer imperios lămurite, și evident nu numai pe calea doctrinei și a jurisprudenței, fiindcă, pe aceste căi ajunsesem deja sub regimul vechiului cod abrogat, la cristalizarea soluțiunilor tuturor problemelor puse de pasul vremei, astfel încât, din acest punct de vedere, noua legislațiune nu-și poate avea rostul, decât rezolvând și ea, la rândul-i, toate aceste probleme.

Ceiace însă nu e demonstrat.

Propunem dar, o nouă și clară redacție a alin. I. din art. 108.

21. — **Art. 112.** Principiul admis de legiuștor, în materia recidivei la crime și delict, fiind acela al realității — avându-se adică în vedere, în acest calcul, numai infracțiunea pentru care pedeapsa a fost executată integral — iar pedeață parte, grațierea fiind, deasemenea în aceste materii, asimilată executării integrale a pedepsei, apare ca fără sens, omșterea grațierii, în reglementarea mșcei recidive.

Cum această omșiere — pe care o considerăm, față de lucrurile preparatorii, involuntară — ar putea duce la susținerea neasimilării grațierei, cu executarea integrală a pedepsei, deci la înlăturarea recidivei, în acest caz, când pedeapsa a fost adică grațiată, și cum prin această s'ar ajunge la înfrângerea intențiunii care a condus pe legiuștor la recunoașterea mșcei recidive, **propunem** adăugarea cuvintelor „sau după grațiere” în rândul IV al zisului text și anume înaintea cuvântului „săvârșește”.

22. — **Art. 119.** Al. I. al acestui text, omște să se ocupe de o variantă a recidivei fictive (de condamnare, nu de executare ca cea reală) și anume de aceea rezultată din săvârșirea unei noi infracțiuni, după o primă condamnățiune pentru crimă sau delict, a cărei pedeapsă nu numai că n'a fost executată, dar nici măcar executarea începută. — Deși omșă, d-l

Prof. Trajan Pop (Codul Penal adnotat de D. Rătescu, etc. I. p. 268) crede, că și această variantă este supusă regulilor din art. 119, care privesc însă numai recidiva săvârșită în cursul executării pedepsei, sau în stare de evadare.

Cum nu putem fi de acord cu această soluțiune — fruct al interpretării analogice într-o materie excepțională, deci de strictă interpretare — și cum pedepzită parte, intențiunea legiuitorului; dar și mai ales nevoile represivității nu și-ar găsi realizare dacă această variantă ar fi sustrasă recidivei, **propunem**, intercalarea cuvintelor „mai înainte de executare“, în rândul III. al art. 119 al. I. și anume după cuvântul „infracțiune“.

23. — Art. 120 al. III. În acest alineat se întovărășește înșiruirea de adjectivul „directă“.

Cum această adjectivare nu are, în intențiunea legiuitorului nici un sens precis, cum ea este în contradicție cu definițiunea dată instigării în al. I. al aceluiaș articol și cum în fine, păstrarea acestui adjectiv e de natură să ne suscite și ideea inversă, „instigare indirectă“ socotim că suprimarea sa se impune.

24. — Art. 123 al. II. Modificarea adusă prin legea erată din 22 Decembrie 1936, n'a reușit să înlăture absurdul acestei dispozițiuni, prin care se sancționează complicitatea. — Într-adevăr, observându-se greșala — în temeiul căreia, când pedeapsa autorului este închisoarea corecțională, pedeapsa complicei este minimum general al închisoarei corecționale — legea citată, intercalează o dispoziție, prin care, în acest caz pedeapsa complicei este minimumul pedepsei prevăzute de lege pentru delictul comis: **c. a. nuanța însă**, că acesta, va putea fi scoborât până la minimum general al închisoarei corecționale.

Și pentru a se vedea că această modificare, nu schimbă nimic din absurdul inițialei redacții, să ne gândim la delictul de favorizare — înconștient și mult mai puțin însemnat decât complicitatea, și pe care art. 284 c. p. îl pedepsește cu de la 3 luni — 2 ani închisoare. În alți termeni un complice, fără circumstanțe atenuante, poate fi condamnat la 1 lună închisoare corecțională, iar un favorizator, la 3 luni închisoare corecțională.

Ne găsim desigur în prezența unei erori, neîndreptate de legea erată și care, **propunem** să fie cel puțin acum înlăturată, prin ștergerea înregulului și care urmează cuvintelor „pentru delictul comis“ astfel încât, acest alineat să se citească astfel:

„Când pedeapsa autorului este închisoare corecțională, pedeapsa complicei este minimumul pedepsei prevăzute de lege pentru delictul comis“.

25. — Art. 126. Enunțarea intențiunii (un singur articol) în cadrul unui capitol special al titlului VII, care tratează despre „Cauzele care apără de răspundere penală sau o micșorează“ este ne la locul ei. — Dacă într-adevăr se ținea — cum de altfel pare că rezultă din întregul plan al codului — să se înlocuiască nu un cod, ci un precis de drept penal, atunci, legiuitorul se putea ocupa de intențiune în cadrul tit. VI., care e destinat, în mod special „infracțiunii“, și unde fatai își găseau locul elementele infracțiunii.

Dar și în acest caz, reglementarea trebuia să fie

complexă, într'un dublu sens, adică cuprinzând atât toate elementele constitutive ale infracțiunii (materiale, material și legal), cât și reglementarea fiecărui element în parte.

Din punctul de vedere al împărțirii materiei, metoda adoptată de legiuitor este evident defectuoasă. Dar ea este și nefolositoare, fiindcă dacă, după lectura atentă a art. 126 c. p., aflăm cu surprindere că o „contravenție se săvârșește fără intenție, iar cu intenție numai în cazurile anume prevăzute de lege“ te năpădește, sigur, regretul timpului pierdut. E adevărat că „superflua non nocet“, dar aplicațiunea acestei maxime nu este, firesc, rezervată, domeniului legislației.

26. — Art. 127. Acest text, cuprinde o tot atât de inutilă declarațiune, ca și art. precedent. Rostul lui — formând obiectul unei secțiuni, situată sub un capitol (II) ce poartă acelaș nume ca și titlul sub care e situat (VII) — credem că era altul.

Anume ținând seama de rezultatele doctrinei penale, se putea proceda în cuprinsul lui **pedeaparte**, la o mai exactă înțelegere a ceea ce se înțelege prin „cauzele care apără de răspundere penală“, sau o „micșorează“ și care este incompletă. — Într-adevăr, dacă în această titlatură se pot încadra acele cauze pentru care legiuitorul a adoptat formula „nu răspunde de infracțiune“, ca o firească și logică umbră a caracterului lor de neresponsabilitate — cu toate că și aici, confuzia domnește din plin —, nu mai puțin adevărat este însă că acele cauze pentru care acelaș legiuitor a utilizat formula diferită „nu se socotește infracțiune“, nu se mai încadrează zisei titlaturi.

Se putea de ex.: urma propunerea noastră — dar din nefericire, neutilizată — profesor Dongoroz, care folosește încăpătorește formula „cauze care înlătură incidența legii penale“ al cărui merit este nu numai volumul, dar și deopotrivă exactitatea.

Pedeala parte, se putea, cu titlu de enunțare orientatoare în lămurirea actual, procedea o clasificare — și apoi la o enumerare — a acestor cauze.

Spre ex: 1) fie, primind sistemul aceluiaș specialist, care le împarte în: a) cauze de neimputabilitate (constrângerea fizică și cazul forței); — b) cauze care exclud iocul penal (constrângerea morală, slăbirea de necesitate, legișma apărare, ordinul legii și eroarea de fapt) — și c) în fine, cauze de neresponsabilitate (nebuja, minoritatea, beția și surdomulismul).

2) fie, creind o clasificare proprie codului: nou, adică în conformitate cu formulele ce le utilizează „nu este infracțiune“ și „nu răspunde de infracțiune“, în globând ca atare în primă categorie: slăbirea de necesitate (art. 131), legișma apărare (art. 132), cazul forței (art. 134) și ordinul legii (art. 137); iar în a doua categorie: nebuja (art. 128), beția (art. 129), constrângerea morală (art. 130), constrângerea fizică (art. 133), eroarea de fapt (art. 136), copilăria (art. 139), și surdomulismul (art. 154).

Findingă, oricât de criticabile și de neadmise, universalmente, ar fi, oricare din aceste sisteme — și lucrul se explică, nu atât prin realitatea concepțiilor, cât și mai ales prin personalismul orgoliilor științifice — totuși, este preferabil un sistem legal, prin care se ajunge nu numai la o uniformizare indispensabilă, a termenilor tehnici în viața iurisdicțională,

dar poate și la punerea de acord, cu încetul, a doctrinarilor, cari azi găsesec că una și aceeași cauză de înălțurare a incidenței penale, aparține, în același timp, la două categorii distincte. De ex.: beția este după unii, cauză de neimputabilitate (d-l Ionescu Doji, Cod. pen. adnotat, I, p. 314, origina textului art. 129), iar după alții, cauză de iresponsabilitate (d-l Tr. Pop, ibidem, pag. 315, comentariu, al. III).

Ei bine în locul acestor preocupări utile și într-adevăr încadrabile sub titlul de „dispozițiuni generale”, textul art. 127 face o declarație de principii: „nimeni nu poate fi apărât de răspundere pentru o infracțiune și nici nu i-se poate micșora răspunderea, decât în cazurile și circumstanțele în care legea prevede aceasta în mod special”. Căciace însă, pentru așteptările și nădejdiile noastre, este prea puțin.

27. — Art. 128—137, 139 și 154. I — Articolele cari reglementează cauzele care apără de răspundere, etc., sunt nesistematic aranjate. Adoptând pentru toate aceste cauze, numai cele două formule, deja arătate și cum, autori codului s-au străduit să utilizeze formulele și termenii, în accepția lor tehnică, proprie situațiilor respective — înlocuind chiar un articol special, 183, pentru explicarea unor termeni legali — ești tentat să crezi că nu s-au admis decât două feluri de cauze cari apără de răspundere și anume: fapte justificative, pentru care folosește termenii „nu se socotește infracțiune” și cauze de iresponsabilitate, pentru care folosește termenii „nu răspunde de infracțiune”.

În această situațiune însă, cele două categorii urmează să se succedă, iar nu să se amestece, între ele, cași cum ar fi fost svârșite la întâmplare, faptele justificative la mijlocul cauzelor de iresponsabilitate, (131, 132, 134, 137) și uneori, intercalate cu cauze de iresponsabilitate (ex. 133, 136).

II. — Termenii „nu se socotește infracțiune” fiind utilizați și în cazul art. 134, care enunță cazul fortuit, s-ar putea crede, că legiuitorul a trasformat această cauză de neimputabilitate (după d-l Donacroz, Tratat I, Nr. 5943 pct. II sau de neculpabilitate (după d-nii Ionescu Doji și Tr. Pop, op. cit. p. 337 și 338), într-un fapt justificativ. Or, cum s-a arătat, cazul fortuit poate fi orice, afară de fapt justificativ.

Deci, din acest punct de vedere textul art. 134 conține o eroare de drept.

III. — Pedeață parte, acordarea unei întregi secțiuni pentru reglementarea în două sururi a cazului fortuit, prețind, cel puțin o enunțare exactă. Or, chipul cum textul art. 134 definește acest caz, „nu se socotește infracțiune faptul la săvârșirea căruia autorul a fost constrâns (?) prin caz fortuit”, este inexact.

Într-adevăr, enunțul legii și utilizarea termenului „constrâns”, sugerează mai mult o constrângere fizică decât un caz fortuit, unde „individul efectuează în mod nesărit o acțiune, în care, fiind în stare de necesitate, nu întrezărește nici măcar puțină vreme; rezultatul ilicit; intervin însă anumite circumstanțe, pe care autorul actului nu le-a putut concepe ca posibile în efectuarea aceluiași act, consecințe datorite unor forțe străine cari fac ca actul voii să producă rezultatul ilicit” (C. Tanoviceanu, I, pag. 982 Nr. 870).

28. — Art. 155. I. Secțiunea XIII a aceleiași capitol II, de sub Titl. VII. relativ la „Cauzele care apără de

răspunderea penală sau o micșorează”, credem că nu este bine intitulată „Provocarea”. Și iată de ce. În cuprinsul mai multor texte, legiuitorul pomeneste despre scuze absolutorii (ex. art. 93, 95, etc.) pe care însă codul nu numai că nu le reglementează în partea generală, dar nici măcar nu le enunță, lăsându-le toate în seama părții speciale. — Pedeață parte, provocarea nu este și ea decât tot o scuză, atenuantă, ce e dreptul, dar scuză. Și atunci, de ce să se treacă, în titlu, specia scuzei și nu însăși genul, adică scuza, în calitatea ei de scuză care, uneori apără de răspundere, iar alteori atenuază răspunderea.

În consecință socotim că titlul acestei secțiuni (XIII) trebuie să fie schimbat din „Provocarea” în „Scuze Legale”.

II. Din momentul în care, cum am arătat, codul în partea sa generală nu reglementează scuzele absolutorii, pe care totuși le pomeneste și pentru a nu se ajunge la situarea acestor cauze de apărare de răspundere penală, pe o treaptă inferioară, în atențiunea legiuitorului, aceleia acordată, de ex. reglementării regimului penitenciar al detențiunii simple, socotim că art. 155 ar trebui să cuprindă, o dispozițiune de principiu, în care ele să fie, nu numai incidental, consacrate, dar și deopotrivă în care să se arate, că ele există numai în cazurile în care codul penal, în partea sa specială, le consacră ca atare.

Propunem deci, următorul text:

Art. 155. I. Scuzele legale sunt absolutorii și atenuante.

II. Scuzele absolutorii sunt anume prevăzute în partea specială a acestui cod.

III. Scuzele atenuante sunt cele prevăzute de art. 139 al. II combinat cu art. 144, de art. 154 partea finală și de punct IV, al acestui articol.

IV. Scuza provocării există, etc. (ca în actualul text).

V. Scuza nu e admisibilă, etc. (ca în actualul text).

29. — Art. 157. Reglementarea circumstanțelor atenuante a fost ghidată — cum rezultă din Expunerea de Motive a Cons. Legislativ — de un „pari pris”, rezultat al criticii ce se aduceau „de doctrină, abuzului cu acordarea circumstanțelor atenuante” și constând în introducerea câtorva „restricțiuni” cari pentru țara noastră erau chiar o necesitate față cu firea indulgență a judecătorilor. Fără a contesta temeiul criticilor doctrinei, nu ne putem opri însă să constatăm că această preocupare a legiuitorului, s-a făcut atât de simțită în cuprinsul textului citat, încât ea va constitui o cauză evidentă de frecvență neaplicabilitate a dispozițiilor sale. Din acest punct de vedere, este criticabilă atât metoda, prin care legiuitorul a făcut să-și realizeze dorința de a urma curentul doctrinici, cât și deopotrivă, ușurința cu care textul a fost redactat, fără o mai atentă aprofundare a mecanismului lui funcțional.

I. Într-adevăr, abuzul judecătoresc în materie de circumstanțe, putea și trebuia să fie stărpit prin măsuri directe, contra abuzivilor. Și în această privință mijloacele nu lipseau. Cejace lipsește însă este curajul, cum o dovedește însuși art. 157, prin care se iau astfel de măsuri, încât indulgența, atunci când e cuvenită, când e necesară, când e indispensabilă, devine

imposibil de acordat¹⁾. În locul unor dispoziții directe, s'a preferat sistemul ocolit, atât de în cinste, la noi, care însă, fatal, fără să cumine răul semnalat, se va agrava prin descoperirea tuturor minoacelor necesare înălturării restricțiilor inventate, soldându-se finalmente, cu un și mai impresionant abuz fiindcă de astă dată nu ne vom mai găsi în prezența unei abuzive aprecieri în fapt, ci a unei forme și indis-pensabile vjolări de lege.

Iată de ce credem că metoda folosită nu numai că nu era cea mai potrivită, dar dimpotrivă — cum se va vedea mai jos — ea era, cea mai puțin indicată.

II. Deasemenea, examinarea efectelor la care se ajunge prin aplicarea circumstanțelor atenuante, sunt, uneori, atât de ușitoare, încât constatarea ce ne-a împărțășit o serie de camarazi — reglementare, sau superficială, sau cu intenție de satisfacere aparentă a comandamentelor represive — apare, desluș de în-temeiată.

III. În materie corecțională, într'adevăr:

1) În partea finală a al. I. pct. a. din art. 157 Nr. 2, legiuitorul arată că prin circumstanțe, dacă legea nu prevede un minimum special, pedeapsa se scoboară la minimum general al închisoarei corecționale, pu-lându-se chiar da minimum general al amenzii. O a-tare dispozițiune — care nu se poate concepe a fi fructul unei neștiințe, sau a unei nevoi de a face de-clarațiuni de principii —, presupune existența, în par-tea specială a codului penal, a unui număr, cât de mic, de delcte, în care să nu se fi prevăzut decât maximum special al pedepsei, nu și minimul ei special. Ei bine, examinând pedepsele edictate de Cartea II (Crime și delcte, art. 184—578, adică un număr de 394 texte) n'am găsit nici măcar o singură infracțiune — una —, căruia diligența legiuitorului să nu-i fi fixat un minimum special.

Ce se poate spune despre o astfel de „inadverten-ță“, nu se poate scrie.

¹⁾ Despre abuzurile tuturor celor chemați să concluzeze la distribuirea justiției represive — magistrați, avocați, funcționari judecătorești și administrativi — ne-am ocupat în studiul nostru asupra „Noului Proiect de pro-cedură penală — constatări și reflexiuni“ (Curierul Judi-ciar 1935 pag. 179 nota 6), examinând cauzele pentru care rezultatele practice ale legislațiunii penale române abrogate, n'au fost toate, deopotrivă de bune și propu-nând — cu toate riscurile sentimentale ce le implică normal, atari propuneri — măsuri de aspră sancționare, prin recunoașterea dreptului de directă intervenție disci-plinară a șefilor erarhic²⁾.

Menținem aceste propuneri, fiindcă păstrăm convin-gerea că:

a) pedeoparte, aplicarea pedepselor direct de șefii erarhici, va justifica, în cazul când: cesția sunt aleși la întâmplare, o reacțiune din partea magistraților subalterni, nedreptățiți, de natură să promoveze o primenire a valo-rilor conducătoare, ceiace revine la o epurație cu sacri-ficii, prin noi înși-ne;

b) pedealtă parte, fiindcă suntem neclintiti în con-vingerea că independența unui magistrat, nu implică nici lene, nici arbitrar și cu atât mai puțin indisciplină. Teo-riile destul de curente: „așa am văzut eu“, „așa inter-pretez eu“, „așa am apreciat eu“, nu sunt, în meseria noastră de raționament, cu puțință de a fi scrise de un adevărat magistrat. Desigur însă că cu atari cerinte, în actualele condiții de salarizare, s'ar putea să rămânem fără judecători.

Propunem suprimarea acestei părți finale a pct. a., ca fiind fără obiect în codul penal actual. (A se ve-dea însă și propunerea de mai jos sub Nr. 2, fine).

2) În partea primă a aceleiași pct. a (art. 157 Nr. 2), se spune, că prin recunoașterea circumstanțelor, pedeapsa se scoboară sub minimum prevăzut de lege pentru infracțiunea săvârșită, fără însă a se putea de-păși minimum general.

Quid în cazul când prin voința legiuitorului mini-mum special este egal cu minimum general al pedep-sei corecționale?

Și în această situațiune sunt 55 de delcte, prevă-zute de art. 222, 235, 244, 248, 253, 280, 284, 293, 294, 296, 300, 301, 306, 309, 310, 311, 331, 338, 341, 343, 358, 378, 384, 409, 413, 415, 429, 445, 446, 448, 449, 455, 459, 470, 478, 488, 489, 490, 494, 501, 502, 503, 511, 512, 523, 527, 543, 546, 556, 557, 559, 561, 568, 570 și 571, al căror maximum variază, dar al căror minimum este de o lună închisoare corecțională.

Ei bine, în aceste cazuri, aplicațiunea circumstan-țelor atenuante — constatate și chiar motivate (cum a pretins una din rezoluțiunile Congresului național de drept penal francez, ținut la Grenoble în 1912) — nu produce nici un fel de efect, asupra pedepsei, fiind-că despre această coincidență, despre această exactă suprapunere a minimumului special cu cel general, auto-rii textului, situat în partea generală a codului penal, făcându-se că nu știu nimic despre ceiace au dispus în partea sa specială, tac, cu elocvență.

Ce va spune doctrina? Ce va spune jurisrudența? Nu interesează, decât poate, sub un singur raport, enume aceia subliniați la pct. I, demai sus și constând în permanențizarea abuzului — pe care legiuitorul a vrut, pe ocolite, să-l înălture — dar de astă dată săvârșit „pe cale de interpretare“ silnică.

Într'adevăr: a) este absurd să-și imagineze cineva că delcte de lovire (art. 470) și de insultă simplă (art. 512), vor dispăre din moravurile noastre — ori câtă putere educativă s'ar atribui represiei, chiar imediate — prin simplul fapt că minimum pedepsei va fi invariabil: una lună închisoare corecțională;

b) este deasemenea, absurd, să se creadă că, dată fiind frecvența acestor delcte, cari ump'y condiție tuturor instanțelor din țară, irebue — pentru satisfa-cerea unui principiu de bună creștere — se poate, mult mai indicat, realiza, printr-o serioasă supraveghe-re a dascălilor, readusă adică la matca profesiunei seie, care nu e învălbire și patima poezică — să im-piedecăm muncile agricole, prin încarcerarea agri-cultorilor, credincioși tradiției de „înjurătură“ și la bine și la rău;

c) este, în fine, absurd să se creadă că doctrina și jurisrudența, apreciind asorimea nejustificată a a-cestui minimum nu va decide prin silnică inter-prețare, că egalitatea — ca durată — a mini-mului special al infracțiunii, cu minimum general al pedepsei, echivalează unei absențe de mini-mum special, caz în care, abia, s'ar găsi; o justi-ficare disp. părții finale a alin. prim din pct. a (art. 157 Nr. 2) — criticate mai sus la pct. III. 1. ca nea-vând, legalmente, obiect — și prin consecință, se va ajunge, prin acest artifițiu de interpretare, la apli-carea amenzii corecționale (a se vedea, pentru sub-lințarea absurdului sistemului legal, al circumstanțelor atenuante, mai jos, art. 158).

Iată de ce propunem să se înlocuiască, în rândul

III—VI al așinatului citat, cuvintele „iar când legea nu prevede un minimum special, pedeapsa se scoboară la minimum general prevăzut de lege pentru închisoarea corecțională, sau se poate substitui închisoarei corecționale, chiar amendă” — pentru rațiunile deja expuse supra Nr. III. 1. fine — cu cuvintele „iar când acesta este egal cu minimum special, se va substitui închisoarei corecționale amendă”.

3. — Prin această modificare, codul ar rămâne pe un teren de realități, ce nu se pot disprețui și, în aceeași timp, ar fi ferit, în interpretarea sa, de violențe indispensabile, și de altfel autorizate într-o mare măsură — și în afară celor mai sus expuse — prin chiar textele sale.

Într'adevăr: a) art. 98 al. II. fine, reglementând pedeapsirea tentativă de delict, decide: „iar dacă minimum special ar fi chiar minimum general, pedeapsa se poate cobori la amendă”;

b) iar art. 99 al. penultim, reglementând pedeapsirea tentativă specială, rezultate din săvârșirea unui delict imposibil, hotărăște, deasemenea: „iar dacă minimum special al pedepsei este chiar minimum general, se va aplica amendă”.

Adică, tot într-o materie corecțională. Codul adoptă un sistem, pe care îl ignorează, când reglementează circumstanțele atenuante, acordate în aceeași materie.

De unde rezultă, revenind asupra susținerii noastre de mai sus, (supra I) că preocuparea nu este totdeauna o bună sfătuitoare.

4. — În fine, la pct. c. al aceluiași art. 157 Nr. 2, se declară, că prin recunoașterea circumstanțelor atenuante în materie de delict pedepsite numai cu amendă, această pedeapsă „scoboară sub minimum ei special, dar nu mai jos de minimum general al amenzi”.

Or, pedeoparte, minimum general al amendei corecționale — de drept comun sau politică — este (art. 23 Nr. 2) de lei 2.000, iar pedealtă parte, examinarea amenzilor fixate unor atari delicta, învederează că în marea lor majoritate (proportia este de circa 5/6) minimum lor special este tot de lei 2.000 (ex.: art. 334, 565, 574, 576, 577 etc.). — Deci încă odată, minimum special, coîncizând cu minimum general, efectul circumstanțelor atenuante va fi nul.

Iată de ce — trecând peste această repetare de dispoziții, care învederează existența unui sistem, de altfel mărturisit de autori în Expunerea de motive a Consiliului legislativ — propunem, (cum am făcut și la art. 23, V. supra Nr. 10) să se înlocuiască cifra 2.000 cu cifra 1501 lei, ajungând astfel:

a) la micșorarea minimumului general al amenzi corecționale — de drept comun și politică — la suma de lei 1501, ce face îngăduie circumstanțelor atenuante, în cazurile susmenționate, să-și producă legiuitul lor efect,

b) la înălturarea unei discuțiuni, deja ivite și justificată de golul ce există între maximum amenzii politicești (1500) și actualul minimum al amenzi corecționale (2000).

IV. În materie criminală situațiunea de mai sus, se menține, astfel încât recunoașterea circumstanțelor atenuante, de ex. în materia tentativă de crimă prevăzută de art. 99 al. I. și pedepsită de al. II partea întâia a aceluiași text, duce la efecte cel puțin ciudate.

Într'adevăr, zisul text prevede pedeapsirea acestei

tentative de crimă, „cu o pedeapsă cu două grade mai jos decât cea prevăzută pentru crimă consumată, iar dacă pedeapsa crimei este temniță grea, se va aplica pedeapsa închisorii corecționale, fără a putea fi scoborâtă sub 2 ani”.

Pe dealtă parte, textul art. 95 al. II, decide că numai „modificarea pedepselor, prin aplicarea scuzelor legale, schimbă și categoria infracțiunilor” de unde rezultă, că orice altă modificare a pedepselor, nu atinge această categorie, astfel, încât, crimă imposibilă, din exemplul nostru, rămâne tot crimă, dacă modificarea pedepsei nu se datorește cumva intervențiunei unei scuze legale.

Aceste elemente — nelipsite de importanță, cum se va vedea — fiind date, să luăm exemplele respective, pentru a vedea cum funcționează sistemul de pedepsire al art. citat, fără circumstanțe și apoi cu circumstanțe atenuante.

1) Crima de asasinat (art. 464 pct. 1) se pedepsește cu munca silnică pe viață. — Crima imposibilă de asasinat (numită de lege, tentativă) se va pedepsi cu 2 grade mai jos, adică nu cu munca silnică pe timp mărginit (primul grad) ci cu temniță grea. Și cum legea nu fixează un minimum și un maximum special acestei tentative, urmează să primim minimum general, ca fiind, totdeauna și special.

Deci zisa tentativă se va pedepsi cu 3—20 ani temniță grea.

Să presupunem că instanța constată în favoarea infractorului circumstanțe. În acest caz prin aplicatiunea art. 157 pct. 1 lit. c — și cum s'a văzut, pedeapsa acestei tentative de crimă fiind temnița grea — pedeapsa ce se poate da, este închisoarea corecțională, care însă nu poate fi redusă sub un an.

În rezumat în acest caz, pedeapsa minimumă, fără circumstanțe este de 3 ani temniță grea, iar cu circumstanțe poate fi de un an închisoare corecțională.

2) În cazul când însă crimă consumată, ar fi calificată omor și pedepsită conform art. 463 cu de la 10—25 ani muncă silnică, crimă imposibilă de omor (tentativă) se va pedepsi, de asemenea cu două grade mai jos, adică — nu cu temniță grea (primul grad), ci, — cu închisoarea corecțională și anume, pentru considerațiile expuse la pct. 1 de mai sus, cu 1 lună — 12 ani închisoare corecțională.

Dacă judecătorii vor constata circumstanțe atenuante, acestea nu vor putea avea nici-un efect asupra pedepsei, fiindcă în materie criminală, legiuitul s'a opriț la pedeapsa temniței grele; or, în speță fiind vorba de pedeapsa închisorii corecționale, art. 157 pct. 1, aplicabil crimelor — cum este și speța noastră — nu poate avea nici-o influență, nici un efect.

Dar nici pct. 2 al aceluiași articol nu poate avea, în speță nici o influență, întrucât el este aplicabil numai în materie corecțională, și cum — este stabilit (V. mai sus) — că prin circumstanțe atenuante nu se poate schimba categoria infracțiunii, urmează că în speță, crimă imposibilă de omor, deși în termenii legii, numai tentativă de crimă totuși; rămâne crimă, deci în afară de orice aplicațiune a dispozițiilor speciale materiei corecționale.

În rezumat, în acest caz, circumstanțele atenuante sunt, impletite, neadmisibile și prin consecință, cu sau fără ele, pedeapsa minimumă poate fi de una lună închisoare corecțională.

3) În fine, în cazul când crima consumată ar fi pedepsită cu temniță grea — ultima ipoteză a textului citat — ca de ex. în cazul crimei de omor la rugămintă, prevăzută de art. 468 al. 1. și pedepsită cu 3—8 ani temniță grea, crima imposibilă, în termenii legii tentativă, se va pedepsi numai cu un grad mai jos, adică cu închisoarea corecțională până la 12 ani, dar nu mai mică de 2 ani.

Pentru rațiunile deja expuse (supra 2), constatarea circumstanțelor atenuante, rămâne însă și în acest caz, fără nici un efect asupra acestei pedepse (pct. 1 al. art. 157 neavând nici o prevăzuie pentru cazul nostru, iar pct. 2 al. aceluiaș text nefiind aplicabil acestei materii).

În rezumat deci: cu sau fără circumstanțe atenuante, crima imposibilă de omor la rugămintă, se va pedepsi minimum cu 2 ani închisoare corecțională.

Iată dar dovadă că data funcționare a circumstanțelor atenuante — beneficiu general al tuturor infracțiunilor și care nu poate fi înlăturat decât printr-o dispoziție expresă de lege — în sistemul art. 157.

Fiindcă, este cel puțin ciudat:

a) să se răpească acest beneficiu pe o cauză ocolită, implicită,

b) să se pedepsească mai greu o infracțiune mai ușoară și invers, mai ușor o infracțiune mai grea.

V. Și acelaș lucru se întâmplă și în cazul art. 120 al. III — înștișurarea neurnată de executare din partea celui înștișurat — pentru sancționarea căruia legiuitorul trimite forma la disp. art. 99.

VI. Problema având așa dar, un aspect destul de general, prelunge o rezolvare, alta, decât aceea la care s'a opri autorii; codului și în care urmează a se ține seama atât de nevoia, incontestabilă, a unei represii efective, dar și de necesitatea de a se asigura circumstanțelor atenuante, efectul lor legitim, asupra pedepselor legale.

Propunem deci, în acest sens o dublă modificare, și anume:

1. a art. 99 al. II. partea I. în sensul următor:

„Tentativă, în acest caz, se pedepsește:

În materie de crimă, cu o pedeapsă cu un grad mai jos decât aceea prevăzută pentru crima consumată, al cărei minimum și maximum se vor reduce însă la jumătate în cazul pedepsei muncii și în caz de viață și al muncii și în caz de timp mărginit, iar în cazul pedepsei corecționale, cu un maximum redus la jumătate și cu un minimum ce nu poate fi scoborât sub 6 luni;”

2) a art. 157 pct. 1, prin intercalarea unui nou alineat d), cu următorul cuprins:

„d) dacă pedeapsa este aceea a închisorii corecționale se va putea aplica chiar minimum general al acestei pedepse”.

Într'adevăr, prin aceste modificări — satisfăcându-se cele două necesități remarcate — se va ajunge în exemplele luate mai sus (pct. IV. Nr. 1, 2 și 3) ca pedepsele ce se pot aplica să fie:

1) în cazul crimei imposibile de asasinat (art. 99 comb. cu 464 pt. 1);

a) fără circumstanțe, munca și în câmp de la 21%—121% ani;

b) cu circumstanțe, (art. 157 1 b) temniță grea de la 3—20 ani, sau, închisoare corecțională de la 3—12 ani;

2) în cazul crimei imposibile de omor (art. 99 comb. cu 463)

a) fără circumstanțe, temniță grea de la 11%—10 ani,

b) cu circumstanțe (art. 157 1. c.), închis. corec. de la 1—12 ani;

3) în cazul crimei imposibile de omor la rugămintă (art. 99 comb. cu 468 al. I)

a) fără circumstanțe, închis. corecțională de la 6 luni—6 ani,

b) cu circumstanțe, (art. 157, 1, d) înch. corec. de la 1 lună—6 ani.

30. — Art. 158. Cazul reglementat de acest articol însumează — din punctul de vedere al modului de aplicare al circumstanțelor atenuante — infracțiunile grave, pentru care legiuitorul a prevăzut pe lângă o pedeapsă privativă de libertate și o pedeapsă pecuniară.

Reportată dispozițiunea acestui text — care autoriză instanța sau, să opereze reduceri la amândouă pedepsele, sau, să suprimă una din ele, sau chiar, să opereze reduceri la singura pedeapsă aplicată — la dispozițiunile art. 157 pct. 2 lit. a, se învederează odată mai mult, absurdul situațiilor la care se ajunge cu actuala redactare a zisului text, pedepsind mai sever infracțiunile ușoare și mai ușor pe cele mai grave.

Luăm — pentru a exemplifica acest lucru, — ca elemente de comparație, pedepsele, delictelor de lovire (art. 470) și injurie simplă (art. 512), pedepsite, cum se știe, cu o singură pedeapsă fiecare, și anume cu închisoarea corecțională de la 1—2 luni. — iar, pedepsele, delictelor de distrugere de acte (art. 526) și de organizare a jocului de noroc (art. 564 al. I), pedepsite fiecare cu câte două pedepse și anume cu închisoarea corecțională de la 3 luni—1 an și cu amendă de la 2.000—3.000 lei (respectiv 20.000).

Ei bine, în timp ce primele două delicta, incontestabil mai ușoare, nu vor putea beneficia de disp. art. 158, fiindcă n'au decât o singură pedeapsă, iar pedepsele, delictelor mai grave, cum mai sus am învederat nu pot beneficia nici de disp. art. 157 pt. 2 lit. a (din cauza minimumului lor special, egal cu minimum general) — celelalte 2 infracțiuni, deasemenea incontestabil mai grave, — cum rezultă atât din pluralitatea pedepselor, cât și din minimum superior al pedepsei închisorii — vor putea beneficia atât de disp. art. 158, cât și de disp. art. 157 pct. 2 lit. a, astfel încât, ele se vor putea pedepsi, prin beneficiul circumstanțelor, chiar numai cu infima amendă de lei 2.000. pe când deictul de insultă și lovire simplă, va fi sancționat, înoldeauna, cu 1 lună închisoare.

Cum alari disproporții, au aspect de nedreptăți sociale, modificarea art. 157, astfel cum stăruitor am propus-o, este indispensabilă.

31. — Art. 183 pct. 6. Expierea termenului legal „amenințare”. În cadrul tit. XII — și ultim al Cărtii I. a Codului penal — este absolut inutilă.

Într'adevăr, față de cuprinsul, nu numai al art. 130, la care trimite formal pct. 6 al art. 183, dar și al articolelor 131 și 132 — cu cari, primul, formează un singur gen, constrângerea morată, în care amenințarea, starea de necesitate și legitiima apărare, nu sunt decât specii, modalități de realizare ale acestei constrângeri — și cum zisul punct nu face decât să repete conținutul art. 130, această nouă și identică „explicare”, de nimeni resimțită, apare ca nejustificată.

În schimb, în cadrul acestor explicațiuni de termeni legal, ar fi fost extrem de utilă lămurirea înțelesului legal al „cazului” fortuit, în privința căruia textul art. 134, păstrează o muțenie desăvârșită, de natură, prin expresiunea improprie ce o utilizează în enunțarea sa, să-l facă ușor confundabil cu forța majoră.

Propunem dar, suprimarea definiției amenințării și înlocuirea ei, în cuprinsul pct. 6 al art. 183, cu explicarea cazului fortuit.

32. — Din această fugară străbatere a întregii părți generale a Codului penal — cea mai importantă de altfel — se poate desprinde conecțiunea că, bunele intențiuni ale autorilor lui, n-au reușit să fie, întotdeauna la nivelul unor alături de lungi așteptări, împrejurare care însă nu poate atinge întru nimic meritul lor, mare și real, mai ales dacă neculcați pe laurii gloriei, vor și să actualizeze înțeleapta învățătură a trecutului — rezultată din fireasca imperfecțiune a operilor omenești: — fiecare pravilă își are îndreptarea ei.

VASILE M. THEODORESCU

ERORI DE TRIMITERE ÎN TEXTUL CODULUI PENAL ȘI PROCEDURII PENALE CAROL II, NECORECTATE PRIN LECEA DIN 22 XII 1936. MON. OF. No. 298.

COD PENAL.

I. Pedepse complementare și accesorii privative de drepturi.

Art. 105 c. penal prevăzând că, în caz de concurs de infracțiuni, „odată cu pedeapsa privativă de libertate, instanța pronunță în condițiile stabilite de art. 26 c. p. și pedepsele privative de drepturi prevăzute de lege” etc., credem că art. 105 greșit face trimitere la art. 26, pentru că pedepsele privative de drepturi vizează de art. 105 nu sunt cele cuprinse în art. 26 c. p., ci acelea din art. 25 pct. 1, 2 și 3 c. p., numai acestea putându-se cumula în sensul cerut de art. 105.

Este adevărat, că art. 26 sub titlul „Pedepse accesorii” prevede ca pedepsele privative de drepturi: 1) degradarea civică, 2) interdicția corecțională, și 3) decăderea din puterea părintească, însă aceste pedepse, fără a fi pronunțate de instanță, se aplică de drept condamnatului pe timpul executării pedepsei privative de libertate, după cum zice al. ultim al art. 26 „durata acestor pedepse (din art. 26) este egală cu a pedepselor privative de libertate pe care le însoțesc”. Pedepsele privative de drepturi din art. 26 se aplică de drept, în baza art. 45 c. p. condamnatului pe timpul executării pedepsei privative de libertate, fără a fi pronunțate de instanță. Art. 105 nu se referă la aceste pedepse din art. 26, acestea neputându-se cumula în caz de concurs de infracțiuni, cumulare lor făcându-se de drept prin pronunțarea pedepsei privative de libertate aplicată pentru cazul de concurs de infracțiuni.

Legiuitorul prin cumularea pedepselor privative de drepturi din art. 105 a voit să vizeze pedepsele privative de drepturi din art. 25 c. p. pct. 1) degradarea civică, pct. 2) interdicția corecțională, pct. 3) decăderea din puterea părintească, care conform titlului art. 25 ca „Pedepse complementare” se pronunță de instanță pe lângă pedepsele privative de libertate, în mod obligator, când prevede legea, și în mod facultativ,

lăsat la aprecierea instanței, când pedeapsa privativă de libertate aplicată, depășește 6 luni, conform al. ul. art. 25. Deși art. 25 cuprinde mai multe puncte, 1—5, ca pedepse complementare, și deși art. 25 nu face nici-o amintire că numai pedepsele de sub pct. 1, 2 și 3 sunt pedepse privative de drepturi, însă cum legiuitorul a cuprins sub titlul cap. V „Pedepse privative de drepturi” la art. 58 degradarea civică, la art. 59 interdicția corecțională și la art. 60, decăderea din puterea părintească, și care cap. V fiind dezvoltarea pedepselor complementare din art. 25, rezultă în mod neîndoios că numai pedepsele din pct. 1, 2, și 3 ale art. 25 sunt pedepse privative de drepturi, și nu și cele sub pct. 4 și 5 ale art. 25.

Pedepsele privative de drepturi din art. 26 și p. 1, 2 și 3 ale art. 25, deși poartă aceeași denumire, este mare diferență între ele; cele din art. 26 se aplică de drept fără a fi pronunțate de instanță pe timpul executării pedepsei privative de libertate, iar cele din art. 25 p. 1, 2 și 3, se pronunță de instanță în limitele fixate de lege, deodată cu pronunțarea pedepsei privative de libertate, pe lângă care se aplică ca pedeapsă complementară, în sensul că se execută numai după executarea pedepsei privative de libertate, pe lângă care au fost aplicate.

Este interesant de relevat, că art. 602 c. p. dispune, că nu se aplică dispozițiile art. 25, 58, 59, 60 c. p. relativ la pedepsele complementare privative de drepturi afacerilor pendinte la data punerii în vigoare a codului, cum nici dispozițiile art. 26 și 45 c. p. relativ la pedepsele accesorii privative de drepturi nu se aplică condamnărilor pronunțate anterior punerii în aplicare a codului. Art. 602 c. p. decretază ne-retroactivitatea pedepselor privative de drepturi.

Că nu sunt identice pedepsele din art. 26 cu cele din art. 25 p. 1—3, rezultă și din art. 45 c. p., care determină mai de aproape pedepsele privative de drepturi din art. 26 și care art. 45 în al. 1 prevede: 1) că degradarea civică se aplică de drept numai pe timpul executării unei pedepse criminale fie de drept comun, fie politică, pe care timp condamnății sunt: a) incapabili de a administra averea și a dispune de ea prin acte între vii, b) sunt supuși curatele, și c) că, condamnății la muncă silnică sau detențiune grea nu li-se poate încredința nici-o sumă, nici un ajutor și nici-o parte din avere. Or, degradarea civică din p. 1 a art. 25 care se pronunță ca pedeapsă numai pentru crime, în art. 58 prevede cu totul alte decăderi de drepturi și anume: 1) deslituirea condamnatului din orice funcțiune publică și pierderea dreptului de a mai ocupa vreuna, 2) pierderea dreptului de a fi alegător sau eligibil, etc., 3) incapacitatea de a fi numit jurat și expert, sau martor la acte autentice, 4) incapacitatea de a fi tutor, curator sau consilier judiciar, 5) pierderea dreptului de a ține o școală, etc.

Interdicția corecțională din art. 26 p. 2 conform al. 4 al art. 45 c. p. însoțește de drept numai executarea pedepselor corecționale și constă în: 1) pierderea exercitiului; dreptului de a fi ales sau de a alege, 2) de a fi tutor sau curator și 3) de a exercita vre-o funcțiune publică. Pe când interdicția corecțională din art. 25 p. 2 se pronunță numai pentru delict, și care conform art. 59 c. p. constă din suspendarea, în afară de cazul când legea prevede pierderea, u-nuia sau mai multora din drepturile arătate la art. 58, și care trebuie specificate de instanță în hotărârea condamnatoare.

Decăderea din puterea părintească din art. 26 c. p. constă conform al. ultim al art. 45 în: 1) suspendarea puterii părintești și 2) a autorității maritale pe timpul pedepsei privative de libertate, fie criminală fie corecțională, instanța având dreptul însă a dispune altfel și a ridica condamnătului decăderea din aceste drepturi. Or, decăderea din puterea părintească din art. 25 p. 3 se aplică și pentru crime și pentru delicta numai când legea prevede aceasta, și constă conform art. 60 din pierderea tuturor drepturilor ce rezultă după lege din puterea părintească.

Dat fiind aceste diferențe evidente între pedepsele privative de drepturi din art. 26 c. p. și art. 25 pct. 1, 2 și 3 c. p., și considerând că numai pedepsele privative de drepturi din art. 25 pct. 1, 2 și 3 combinat cu art. 58-60 ca pedepse complementare, ce se pronunță de instanță, se pot acumula în caz de concurs de infracțiuni, și nu cele din art. 26 combinat cu art. 45, credem că numai prin o inadvertență legiuitorul a făcut trimitere în textul art. 105 la pedepsele privative de drepturi din art. 26, care nu au limite fixate de legiuitor și sunt de egală durată cu pedeapsa privativă de libertate care se execută, și ca atare acumularea lor nici nu se poate face peste maximum general stabilit de lege, maximum care s'a prevăzut numai pentru pedepsele privative de drepturi din art. 25 pct. 1, 2 și 3, pe care desigur le-a și înțeles legiuitorul a se acumula în caz de concurs de infracțiuni, din care motive credem că, este cazul a se corecta textul art. 105 c. p., în sensul că art. 26 c. p. să fie înlocuit cu pct. 1, 2 și 3 a art. 25 c. p.

II. Art. 441 al. 2 c. p. în redacțiunea „In cazul art. 420 și 424 acțiunea penală poate fi pusă în mișcare numai la plângerea prealabilă a victimei”, greșit face trimitere la art. 420, care cuprinde delictul de voință contra putoare. Pentru că deja în al. 1 a art. 441 s'a prevăzut că „acțiunea penală pentru infracțiunea prevăzută în art. 419, 420, poate fi pusă în mișcare numai la plângerea prealabilă a victimei” etc. Deci în al. 2 înuții s'a mai repetat dispoziția din al. 1 a art. 441.

Credem că numai printr-o greșală materia s'a prevăzut art. 420 în al. 2 a art. 471, în care al. 2 legiuitorul a voit să vizeze infracțiunea din art. 423, delictul de atență fraudulos la putoare, în locul art. 420. Pentru că delictul din art. 423 nu este prevăzut nici în dispozițiile al. 1 și 2 a art. 441, după care pentru încredințare este necesară o plângere prealabilă din partea victimei, și nici în disp. al. 4 a art. 441, care prevede infracțiunile care se urmăresc din oficiu.

Ca urmare credem că textul al. II. a art. 441 c. p. este a se corecta în sensul că art. 420 trebuie înlocuit cu art. 423 c. p.

III. Art. 453 c. p. greșit prevede pentru delictul de nedeclarare a nașterii ca pedeapsă, amendă de la 1.000 la 5.000 lei. Odată ce s'a fixat ca principiu general în art. 23 p. 2 c. p. că, pentru delicta minimum general al amenzi corecționale este suma de 2.000 lei, legiuitorul în sancționarea delictelor, nu putea să coboare sub acest minim general de 2.000 lei, și să stabilească pentru un delict, cum este cel din speță, din art. 453 un minim de 1.000 lei. Pentru că dacă legiuitorul s'a coborât în fixarea quantumului pedepsei sub minimum general de 2.000 lei, atunci potrivit principului înscris în art. 95 c. p., că infracțiunile se denumesc crime, delicta și contravențiuni, după specia pedepsei prevăzute de lege și care pe-

depse sunt prevăzute în art. 22 pentru crime, în art. 23 pentru delicta și în art. 24 pentru contravențiuni, atunci minimumul pedepsei infracțiunii din art. 453 fiind 1.000 lei, adică sub 2.000 lei, prevăzut ca minimum general pentru delicta, infracțiunea art. 453 greșit s'a denumit delict, pentru că după specia pedepsei este contravențiune. Dar nici contravențiune nu se poate considera infracțiunea din art. 453 pentru că maximum special al amenzi infracțiunii din art. 453 fiind suma de 5.000 lei, această sumă depășește cu mult maximumul general al amenzi contravenționale din art. 24 p. 2 care este 1.500 lei. Considerând că infracțiunea art. 453 se află cuprinsă în cartea II a codului penal care tratează despre crime și delicta în special, și nu se află cuprinsă în cartea III-a care se ocupă de contravențiuni, rezultă în mod evident că, legiuitorul infracțiunea din art. 453 c. p. corect a denumit-o de delictul de nedeclarare a nașterii, și numai prin omisiune s'a fixat minimumul amenzi corecționale în suma de 1.000 lei, care după intenția legiuitorului este a se fixa în suma de 2.000 lei, în care sens credem că trebuie corectat textul art. 453 c. p.

Procedura penală.

I. Art. 213 pp. greșit face trimitere numai la art. 145 pp., ci trebuie să facă trimitere la art. 145 și următorii pp.

II. În art. 341 al. 2 pr. pen. greșit se face trimitere la art. 60 cp., care ar conține dispoziții de suspendare a executării condamnării, pentru că asemenea dispoziții nu art. 60 c. p. conține, care se ocupă cu decăderea din puterea părintească, ci art. 65 c. p., în care se prevăd dispoziții referitor la suspendarea executării pedepselor, și care sunt vizate de al. 2 a art. 341 pr. pen. și în care text art. 60 c. p. trebuie înlocuit cu art. 65 c. p.

III. În art. 348 pr. p. credem că greșit s'a făcut mențiune numai de dispozițiile art. 338 pr. p., care urmează a se aplica și în procedura de judecare a flagrantelor delicta în fața Tribunalului. Pentru că procedura proprie ziă de judecare a flagrantelor delicta de competența judecătoriei nu este prevăzută în art. 338 pr. p., ci în art. 339 și 340 pr. p., ori fără aplicarea dispozițiilor din art. 339 și 340, judecarea flagrantelor delicta de competența Tribunalului ar deveni imposibilă în cazul că art. 348 pr. p. nu ar face trimitere și la dispozițiile acestor două articole, 339 și 340 pr. p. De aceea credem că art. 348 pr. p. trebuie completat în sensul că după cuvântul „art. 338” să intercaleze cuvintele „și următorii”

IV. Art. 52 pp. greșit face trimitere la art. 101 c. p., când contopirea de pedepse este prevăzută de art. 108 c. p.

V. Credem că art. 528 pp. greșit face trimitere la art. 38 c. p., pentru că cazurile vizate de legiuitor în art. 528 pp. sunt cazurile cuprinse fie în art. 45, fie în art. 58 c. p.

VI. Legea pentru corcetarea eroilor materiale prin adăugirea la p. 3. a art. 597 cp. Carol II a unui alințat, prin care se menține în vigoare dispozițiile codului penal trans. numai privitor la delicta de bancrută frauduloasă și simptome cuprinse în art. 414-416 c. p. ard. rezultă, că, crima de bancrută frauduloasă din acele texte, numai are aplicare ca crimă, fiind corecționalizată ca delict prin legea de corectare, și deci intră în competența Tribunalului.

Dr. ION RUSALIN
magistrat.

RECENZII

Codul de Procedură Penală Carol al II-lea, Curtea cu jurați, art. 349-438, de D.-I. VASILE M. DIMITRIU, consilier la Curtea de Apel Timișoara, fondatorul Revistei „Ardealul Juridic” este titlul unei lucrări apărute de curând în vitrina librăriei noastre.

Autorul ei, cunoscut ca unul din cei mai de vază reprezentanți ai Curții de Apel Timișoara, și care a ilustrat în literatura juridică română prin lucrările sale anterioare: (**Procedura penală română**, părțile extinse în Ardeal și Bucovina dela Septemvrie 1925, adnotată și comentată cu ultimele jurisprudențe; **II. Codul penal al contravențiilor**, Legea XL din 1879, traducere cu note explicative și jurisprudențe, în colaborare cu D.-I. St. Ladav; **III. Proiectul codului penal**, ca operă națională de unificare legislativă; **IV. Pe marginea proiectului de cod penal și V. Avortul și noua legiuire penală română**), de data aceasta, într-un moment de acută necesitate, ne dă la lumină o carte de mare valoare și interes actual.

Un important eveniment s'a petrecut în viața socială și juridică a României: prin punerea în aplicare a noilor coduri, penal și de procedură penală, care formează începutul și temelija marelui opere de construcție legislativă unificată, reclamată de noile condițiuni politice și sociale ale țării de după război.

Or se știe ce dificil sunt primii ani de aplicare a unei legi noi; și că totdeauna e nevoie de apariția unui drept ajutător și complementar legii.

Ținând seama de aceste circumstanțe autorul, cum singur explică așa de magistrat și frumos în prefața lucrării sale, caută să dea concursul la ușurarea aplicărilor exacte a acestor legi, aducând aportul său de muncă și experiență.

Promițându-ne că ne va aduce și comenta întreaga procedură, a ales și tipărit deocamdată numai; parțială privitoare la Curtea cu jurați, pentru că a apreciat această procedură mai de imediată actualitate, fiind că „a avut în vedere aplicarea pentru prima oară în provinciile alipite a acestei proceduri — complet necunoscută juristilor de după război din aceste părți — și care, spre deosebire de vechea țară, având s'o aplice în centre și regiuni cu populațiuni eterogene, trebuie s'o cunoască și să-i completeze caracterul juridic și cu cerințe de ordine publică dat fiind că la jurați se judecă și cele mai importante crime contra Statului.”

Cartea, un volum de 400 pagini, formează un bogat izvor de documentare a cercetătorului.

Fiecare articol este explicat pe larg cu extrase din debaterile parlamentare, cu expunere de motive, cu raportul consiliului legislativ, cu jurisprudențe ale Înaltei Curți de Casație de sub textele asemănătoare Procedurei Penale române abrogate sau cu jurisprudențe ardeleni privitoare la textele alcătuite sub inspirațiunea acelei legiuri.

Multitudinea și variabilitatea spețelor jurisprudențiale și principiile doctrinei rezumate, unite cu expunerile autorului, fac, ca ori și care problemă ce ar naște din aplicarea și interpretarea legii, să fie amănunțit studiată, dezvoltată și lămurită.

În complectare cartea cuprinde deasemenea tot pe larg modele: Cum se conduce desbaterea, dresarea procesului verbal și redactarea diferitelor decizii, Ordonanțe Prezidențiale, Încheieri, etc., deasemenea

formulare de tot felul de procese verbale cerute de lege, foarte multe sub sancțiunea nulității, și apoi în sprijinul D-ilor avocați modele de recurs, etc., ceea ce redă manualului un caracter de orientare practică și utilitar de o desăvârșită importanță.

La sfârșit o tablă alfabetică a materiilor perfect aranjate facilitează cercetarea cărții în chestiuni izolate.

Este de remarcat deasemenea stilul frumos și claritatea strălucitoare a expunerii, care fac ca studierea unei materii așa de aridă ca cea a procedurii, să fie plăcută și neobositoare.

Lucrarea dar de o deosebită precizie, documentară și competență se prezintă de mare utilitate nu numai tuturor juristilor, ci și oricărui cercetător.

NICOLAE ALEXANDRESCU

judecător
Tribunalul Timiș-Torontal.

Retroactivitatea legii penale mai favorabilă infractorului, de d.-I. Octavian Popa, Doctor în drept, magistrat, Făgăraș 1937 — 20 pagini.

Noua broșură a harnicului magistrat clujan, conține comunicarea ce a făcut în ziua de 23 Decembrie 1936, în ședința magistraților Tribunalului Cluj.

Prin această lucrare, autorul pornind dela principiul legalității infracțiunilor — înscris în art. 14 din Constituție — argumentează existența principiului; în toate legiuirile moderne și apoi comparând Codul penal Carol al II-lea cu legile abrogate prin el, constată, că toate aceste legi prevăzând principiul legalității infracțiunilor, prevăd și retroactivitatea legii mai noi; în anumite condițiuni, în privința acestei retroactivități, după ce arată că, potrivit dispozițiilor noului nostru cod, trebuie să se găsească în primul rând legea mai favorabilă infractorului, iar în al doilea rând, metoda de urmat pentru stabilirea acestei legi, conchide, că pentru determinarea ei, va trebui să se încadreze faptele stabilite în sarcina infractorului în legiuirea veche, aplicată până la 1 Ianuarie 1937, în fiecare parte a țării, apoi acestea să se încadreze în noul cod și să se compare pedeapsa aplicată în concreto.

În continuare, autorul studind diferite ipoteze, precizează criteriile de urmat pentru găsirea și aplicarea legii celei mai favorabile dintre cele abrogate și noul cod care se-a abrogat.

P. B.

Composesoratele de pădure din Transilvania-Banat și controlul Statului, de d.-I. Dr. Iosif Iivan magistrat, Gherla 1936; 72 pagini; Lei 50.

Autorul — cunosător profund al chestiunii, — în lucrarea cu titlul de mai sus, se ocupă de situația celor 2449 composesorate de pădure din Transilvania și Banat, răspândite în 22 județe, pe o suprafață de 741183 Ha., dintre cari 696411 Ha. pădure și 44772 Ha. poeni, — minus proprietățile a 44 comune foste grănicerești din județul (Bistrița) Năsăud și a celor 94 comune foste grănicerești din județul Caraș și Severin, reglementate prin Statutele și legile lor speciale.

În cele patru părți în care îi este împărțită lucrarea, d-l Jivan caută și reușește să arate originea, organizarea, administrarea și controlul acestor compositorate de pădure, terminând cu câteva considerațiuni privitoare la o mai bună administrare și la un control mai eficient și obiectiv al lor.

Lucrarea d-lui Jivan, întemeiată pe o serioasă do-

cumentare în materie, este sortită prin utilitatea ei — mai ales în privința celor ce se ocupă de chestiunea compositoratelor și cari nu vor avea decât de profitat citind această lucrare — de a-i asigura un deplin succes și o satisfacție meritată.

P. B.

Omagiu „ASTREI” Bătrânei și vitezei Sentinele

Mobilizarea morală a tuturor Bănățenilor — vechi și noi, bătrâni și tineri — a fost decretată. *APELUL* lansat la 12 Februarie 1937 de un comitet în frunte cu vrednici chiriarhi și neobosiți luptători și-a ajuns ținta. La 28 Februarie a. c. Regionala bănățeană a „ASTREI”, a luat în plinul unei manifestări de mare și românească sărbătoare, ființă.

Bucuria noastră, a acelora ce suntem grupați în jurul acestei reviste este cu atât mai mare și cu atât mai pură, cu cât activitatea noastră, a fost închinată întotdeauna, cu pasiune și credință dovedită, acestui minunat colț al Sfintei noastre patrii.

Dar, împlinirea acestei mari fapte românești, are pentru noi, darul de a reactualiza o lozincă scumpă, devenită însă floare de stil și de a o umple cu înțelesul vechi și pe nesimțite scurs: „*Bănatu-i fruncia*”.

Pe vremuri ea reprezenta un ideal realizat, al năzuințelor locuitorilor lui spre o viață superioară, pe cari bătrâna „Astra” a știut să le canalizeze, atât pe tărâmul național cât și pe cel spiritual.

„ASTRA” a știut să arate acestui popor mândru, că are nu „numai holde aurite, poeni răcoritoare și cântece măestre”, dar și mai ales „*unitate sufletească*”, creatoare a unei trăiri constructive și nobile” cu atât mai „conștientă de rolul defensiv ce-i revine la hotarul etnic al Românismului” cu cât „*puteri străine îl apăsau mai greu*”.

Fiindcă într’adevăr, cu adâncă dreptate Suveranul nostru i-a cinstit jubileul celor 75 de ani de existență, spunând, cu glas de cronică „ASTRA A PREGĂTIT UNIREA”. Iar cuvintele ce le-a adăugat „astăzi, cu aceiași tărie și dragoste va trebui să o consolideze într’o cultură curată și specific românească” trebuiau să iasă din făgașul lor de îndreptar, să devină adică o realitate, cu atât mai mult, aci, în Banat, unde astăzi lozincă, plină de adevăr odinioară, s’a golit de mândrele sale năzuinți, treptat pe tărâmul economic mai întâi, apoi și succesiv pe tărâmul moral, fizic, etc., pentru a ne apare, ca o umbră, proiectată înspăimântătoarea descreștere numerică a elementului neaș și băștinaș.

Iată rolul Regionalei Bănățene a Astrei, să actualizeze lozincă „*Bănatu-i fruncia*”, să-i redea conținutul mândrelor sale năzuinți, să lupte pentru realizarea lor, într’un cuvânt să asigure regenerarea fizică și morală a româneștei populațiuni a Banatului.

Clasa dirigentă bănățeană trece un greu examen.

Ii urăm, din toată inima, precum „Astrei”, regionalei bănățene, îi urăm „*VICTORIE*”.

V. M. Theodorescu

JURISPRUDENŢĂ

43. INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE SECŢIUNEA I. DECIZIUNEA No. 1176 DIN 3 IULIE 1935.

I. Conceptul dispoziţiunilor pentru caz de moarte.

II. Baza sistemului de ereditare.

III. Capacitate testatorie.

IV. Persoanele fără capacitate testatorie, — şi cu capacitate restrânsă.

Având în vedere că fiind necontestat, că recurentul nu a făcut excepţiune de incompetenţă înaintea primei instanţe, ci din contră a continuat să se apere înaintea ei în fond, — Curtea de apel cu drept cuvânt a conchis, că numitul nu o mai poate valida în apel, întrucât a sântit să se judece înaintea secţiunii, la care acţiunile au fost conexe deci în consecinţă motivul de casare nu este întemeiat;

Considerând că chestiunile dacă bine sau rău s'a stabilit existenţa între contrazicerile şi între depoziţiile martorilor audiaţi la Tribunal; dacă aceste contraziceri sunt decisive sau nu, şi în fine dacă faptele afirmate de martorii propuşi în apel sunt de importanţă pentru soluţiune sau nu? — sunt simple chestiuni de apreciere conform §-lui 270 din proc. civ. ard. şi ca atari de suveran atribut al instanţelor de fond, cari sunt dătoare numai să motiveze înlăturarea probelor propuse de părţi;

Considerând că în speţă se constată că, în ce priveşte depoziţiile martorilor audiaţi de tribunal, Curtea de Apel a adoptat în totul motivele Tribunalului, care motivează pe larg de ce le-a înlăturat ca nedemne de crezământ; — iar în ce priveşte proba cu martorii propuşi în apel, însăşi Curtea de Apel motivează pe larg de ce a ajuns la convingerea, că aceasta probă este inutilă;

Că în asemenea condiţiuni când se constată că la înlăturarea probelor s'au respectat în totul dispoziţiunile §-lui 270 din proc. civ. ard., nu se poate combate acest drept de suverană apreciere în materie de probe cu simple afirmaţiuni, că înlăturarea lor nu s'ar fi motivat conform acestui articol: prin urmare motivul de casare este neîntemeiat.

(Ioan Albert junior şi consocii contra Ludovic Asztalos şi consocii pentru ereditare testamentară).

Curtea deliberând:

Asupra recursului făcut de Ludovic Asztalos contra deciziei Curţii de Apel Oradea secţia I No. 258/1933 dată în proces cu Iosif Albert şi alţii.

Având în vedere decizia atacată cu recurs din care se constată că, decedând Ion Simon la 25 Nov. 1925, a lăsat în urma sa avere mobilă şi imobilă şi o serie de moştenitori legali şi o altă serie de moştenitori testamentari: la desbaterea succesorală dela 5 Mai 1926 unul din moştenitorii testamentari, recurentul Ludovic Asztalos, a declarat că imobilele trecute în inventar nu fac parte din succesiunea defunctului Ion Simon, deoarece acesta, înainte de a muri, le-a vândut recurentului prin contractul dela 25 Oct. 1925: toate celelalte părţi au contestat contractul invocat de recurent, ca fiind fals: neintervenind între cei interesaţi o învoială, în baza căreia să se poată da deciziune de predarea succesiunii, au fost îndrumaţi la procese moştenitorii legali şi testamentari faţă de recurentul Ludovic Asztalos, care s'a găsit în posesiunea succesiunii: astfel au intentat proces moştenitorii testamentari Ioan Albert junior sub No. 3443/1928, precum şi Ileana Egyedi, personal şi ca tutoare a minorei Irina Egyedi, sub No. S. II 4281/1927 c/a recurentului şi contra celorlalţi moştenitori legali şi testamentari, cerând să se anuleze contractul de vânzare-cumpărare invocat de recurent, să se declare valabil testamentul făcut de defunct la 12 Noembrie 1925, să se constate că în baza acestui testament are loc succesiunea testamentară şi recurentul să fie obligat a le preda imobilele ce li s'au testat de defunct: iar moştenitorii legali Iosif Albert şi alţii au chemat în judecată pe recurent şi pe ceilalţi moştenitori legali şi testamentari, sub No. S. I. V. 3937/1926, cerând să se anuleze atât contractul de vânzare-cumpărare dela 25 Oct. 1925, cât şi testamentul dela 12 Noembrie 1925 şi să se constate că întreaga avere rămasă de pe urma defunctului Ion Simon se cuvine moştenitorilor legali.

Că Tribunalul Bihor după conexarea (secţia I) acţiunilor, prin sentinţa No. 397/1931, admite acţiunile moştenitorilor testamentari Ioan Albert junior şi Ileana Egyedi, personal şi ca tutore, şi admite în parte şi acţiunea moştenitorilor testamentari Iosif Albert şi alţii, în sensul că anulează contractul de vânzare-cumpărare

din 25 Octombrie 1925, declară valabil testamentul defunctului Ioan Simon dela 12 Noembrie 1925, stabilește imobilele, cari constituiesc succesiunea testamentară și dispune trimiterea dosarului judecătorei pentru a proceda la predarea succesiunii conform testamentului; respinge acțiunea moștenitorilor legali Iosif Albert și alții în ce privește anularea testamentului și obligă pe recurent să plătească, între altele, câte Lei 36.000 cheltueli de judecată cuvenite intimărilor prin avocații lor Marta, Hajdu și Weimann; aceasta sentință fiind atacată de toate părțile litigante cu apel, Curtea de Apel Oradea S. I., prin decizia atacată cu recurs, admite apelurile moștenitorilor testamentari Ion Albert junior și Ileana Egyedi, personal și ca tutoare, și completează sentința apelată în sensul că obligă pe recurent să tolereze radierea dreptului de proprietate intabulat în favoarea sa și să predeie în posesiunea lor imobilele lăsate lor prin testamentul dela 12 Noembrie 1925; respinge apelurile recurentului și moștenitorilor legali Iosif Albert și alții; menține în totul sentința a-velată în celelalte părți și compensează cheltuelile de apel între recurent și moștenitorii legali Iosif Albert și alții.

Că pentru a da aceasta soluțiune Curtea de Apel adoptă motivele de fapt și de drept din sentința Tribunalului, care a înlăturat depozițiunile martorilor contractului Alexandru Lemeny și Emeric Méhes pentru contraziceri și a stabilit în baza raportului experților Isaia Szücs și Vasile Olteanu — făcută prin compararea iscăliturilor necontestate ale defunctului Ion Simon cu cea de pe contractul de la 25 Octombrie 1925 — că semnătura de pe acest contract nu este alui Ioan Simon, ci făcută de o persoană străină și a conchis că contractul atacat nu are nici un efect față de Ioan Simon și moștenitorii lui, așa că acțiunile pentru anularea lui sunt întemeiate; iar testamentul dela 12 Noembrie 1925 este valabil și deci acțiunile pentru anularea lui sunt neîntemeiate; referindu-se apoi la apelurile moștenitorilor testamentari, Curtea de Apel motivează că deși aceștia au cerut prin acțiunea lor numai anularea contractului de vânzare-cumpărare, trebuia să se ordone și radierea dreptului de proprietate și predarea posesiunii, aceste cereri fiind subînțelese în însăși cererea de anulare, deoarece altfel anularea ar fi rămas fără nici un efect; referindu-se la apelul recurentului Curtea de Apel conchide la respingerea lui, motivând că, în vederea unei bune administrații a Justiției, bine au fost conexate toate acțiunile la

una, din secțiuni, în speță la Secția I a Tribunalului deoarece recurentul a consimțit la aceasta conexare și a continuat să se apere; că proba cu martorii Carol Maller și Ioan Pinteș este inutilă, deoarece nu ar schimba cu nimic soluțiunea procesului, bazată pe expertiză, martori și faptele arătate pe larg în sentința tribunalului; că în fine cheltuelile de judecată la care a fost obligat recurentul, au fost bine apreciate de Tribunal, față de numărul desbaterilor și munca depusă în acest proces, în care valoarea urmează a se considera după aceia a lăsamântului, iar nu după valoarea contractului de vânzare-cumpărare.

Având în vedere că, fiind necontestat, că recurentul nu a ridicat această obiecțiune, de incompetență, înaintea primei instanțe, ci din contră a continuat să se apere înaintea ei în fond, Curtea de Apel cu drept cuvânt a conchis că numitul nu o mai poate ridica în apel, întrucât a consimțit să se judece înaintea Secțiunei, la care acțiunile au fost conexate și în consecință motivul III de casare nu este întemeiat.

Având în vedere că prin motivul I de casare recurentul se plânge că Curtea de Apel nu motivează conform art. 270 procedura civilă ardeleană de ce nu a luat în considerare că Tribunalul greșit a stabilit în fapt că între depozițiunile martorilor A. Lemeny și E. Méhes există contraziceri deși aceste contraziceri nu se referă la o împrejurare decisivă, și de ce proba propusă în acel apel cu martorii Carol Maller și Ioan Pinteș nu ar schimba soluțiunea când faptele afirmate de ei sunt importante.

Considerând că chestiunile dacă bine sau rău s'a stabilit existența între contrazicerile și între depozițiunile martorilor audiați la Tribunal, dacă aceste contraziceri sunt decisive sau nu și în fine dacă faptele afirmate de martorii propuși în apel sunt de importanță pentru soluțiune sau nu, sunt simple chestiuni de apreciere conform art. 270 pr. civ. ard. și ca atare de suveran atribut al instanțelor de fond, care sunt datoare numai să motiveze înlăturarea probelor propuse de părți.

Considerând că în speță se constată că, în ce privește depozițiunile martorilor audiați de Tribunal, Curtea de Apel a adoptat în totul motivele Tribunalului, care motivează pe larg de ce le-a înlăturat ca nedemne de crezământ; iar în ce privește proba cu martorii propuși în apel, însăși Curtea de Apel motivează pe larg de ce a ajuns la convingerea că această probă este inutilă.

Că în asemenea condițiuni când se constată că, la înlăturarea probelor în cauză, s'au respectat în totul dispozițiunile art. 270 pr. civ. ard. nu se poate combate acest drept de suverană apreciere în materie de probe cu simple afirmațiuni că înlăturarea lor nu s'ar fi motivat conform acestui articol și în consecință motivul I. de casare este neîntemeiat.

Având în vedere că prin motivul II de casare recurentul pretinde că Curtea de Apel printr-o rea aplicare a art. 425 și 426 pr. civ. ard. a confirmat sentința Tribunalului fără a compensa cheltuelile de judecată față de intimații Iosif Albert și alții, cari au pierdut procesul în ce privește anularea testamentului, iar în ce privește anularea contractului sunt persoane fără interes; prin violarea normei de procedură că instanța nu poate trece peste cererea din acțiune a dispus radierea dreptului de proprietate intabulat în favoarea lui, care nu a fost cerută de intimați; în fine greșit a dispus radierea tuturor imobilelor de pe numele său, când urma să dispună numai radierea acelor, care vor veni intimaților Ioan Albert junior și Ileana Egyedi în baza testamentului.

Considerând că art. 426 pr. civ. ard. nu este violat, deoarece, în ce privește cheltuelile dela Tribunal, Curtea de Apel nu se pronunță asupra cererii recurentului formulată în apel pentru compensarea acestor cheltueli și numitul nu se plânge de omisiune esențială; iar în ce privește cheltuelile de apel, se constată că Curtea de Apel a compensat aceste cheltueli față de moștenitorii legali intimații Iosif Albert și alții, cari au pierdut procesul, așa că în asemenea condițiuni Curtea de Apel bine a aplicat art. 426 pr. civ. ard. numai în ce privește cheltuelile de apel.

Considerând că, în ce privește dreptul de proprietate intabulat în favoarea recurentului, Curtea de Apel nu a violat nici o normă, procedură în sensul că nu a trecut peste cererea din acțiune când a dispus radierea acestui drept din cartea funduară, din moment ce Curtea constată că cererea de anularea contractului de vânzare-cumpărare în baza căruia numitul a ajuns să fie înscris în cartea funduară ca proprietar chiar dacă în ea nu s'a formulat expres o cerere de radiere implicit și ca o consecință cuprinde și cererea de radierea intabulării făcută în baza acestui act așa că nici motivul II de casare nu este întemeiat.

Având în vedere că prin motivul IV de casare recurentul pretinde că Curtea de Apel printr'un exces de putere a înlăturat depozițiile mar-

torilor contractului și expertiza profesorului Hâncu, care au declarat că semnătura de pe contract este a defunctului Ion Simon și prin eroare grosieră a stabilit faptele decisive; prin exces de putere a luat ca bază valoarea averii lăsamântare, în loc de prețul de cumpărare cu 20.000 lei la stabilirea cheltuelilor de judecată; prin exces de putere nu a redus cheltuelile de judecată în proporții cu averea lăsamântară, care dela 1925 a scăzut cu 60%, prin exces de putere a acordat intimaților câte 36.000 Lei cheltueli de judecată prin avocații lor Marta, Hajdu și Weimann, deși numărul de desbateri, la care au participat, diferă; prin exces de putere a decis numai darea în posesiune a imobilelor testate.

Considerând că înlăturând depozițiile martorilor contractului și expertiza profesorului Hâncu, care a declarat că semnătura de pe contractul atacat este a defunctului Simon Ion, însă diferă de celelalte semnături din cauză de boală și bătrânețe, Curtea de Apel nu a comis nici o eroare și nici un exces de putere, deoarece în motivele sentinței Tribunalului, adoptate de Curtea de Apel, dece au fost înlăturate ca nedemne de crezământ depozițiile martorilor contractului și dece a fost admisă ca dovadă numai expertiza celorlalți experți Isaia Szücs și Vasile Olteanu, care au conchis că semnătura de pe contract nu este alui Simon Ion, precizându-se că ambele semnături, atât cea de pe testament, cât și cea de pe contract, au fost scrise la interval scurt una după alta și în condițiuni identice de boală și bătrânețe.

Considerând că Curtea de Apel nu a săvârșit exces de putere nici prin stabilirea cheltuelilor de judecată în raport cu valoarea succesiunii, în loc de valoarea contractului, deoarece se constată că întreaga valoare a succesiunii în litigiu echivalează cu valoarea imobilelor care au format obiectul contractului atacat.

Considerând că Curtea de Apel nu a comis exces de putere nici prin stabilirea de sume egale drept cheltueli de judecată convenite intimaților, deoarece stabilirea cheltuelilor părții câștigătoare fiind conform art. 425 pr. civ. ard. o chestiune lăsată la suverana apreciere a instanțelor de fond, urmează că în speță, Curtea, apreciind, putea să adopte constatarea Tribunalului, că pentru valorificarea drepturilor fiecărui grup de intimați reprezentat prin avocatul său; erau necesare aceleași cheltueli de judecată, fără a comite vre-un exces de putere. Considerând în fine că afirmațiunea recurentului, că Curtea de Apel l-a obligat numai la darea posesiunii, este fără nici o

importanță pentru soluțiune, deoarece de această se puteau plânga numai reclamantii intimati, care au câștigat astfel procesul în apel, iar nu și părătul recurent, care l-a pierdut. Că prin urmare nefiind întemeiat nici acest ultim motiv de casare, recursul urmează a se respinge, cu cheltuieli de judecată fixate prin apreciere la suma de 3000 Lei.

Pentru aceste motive Curtea în virtutea legii respinge recursul făcut de Ludovic Asztalos contra deciziei Curții de Apel Oradea S. I. No. 258 1933 dată în proces cu Iosif Albert și alții.

Obligă pe recurent să plătească intimatilor trei mii (3000) Lei cheltuieli de judecată.

Data și cetită în ședință publică azi 3 Iulie 1935. Președinția d-lui S. Tipei, consilier.

NOTE DOCTRINARE:

I. Conceptul dispozițiilor pentru caz de moarte.

În codul civil austriac se cuprinde următoarea definițiune:

„§ 552. Acea dispozițiune, conform căreia decesorul lasă averea sa, sau o parte din acea revocabil pentru caz de moarte unei sau mai multor persoane, se numește: declarare de ultima voință.”

„§ 553. Dacă în dispozițiunea testamentară se numește erede, acea se cheamă: testament; dacă înseamnă numai alte dispozițiuni conține, are numirea de: codicil.”

După practica Curței regești:

Ori-ce dispozițiune pentru caz de moarte, făcută de o persoană fizică, recunoscută capabilă de a dispune despre averea sa pentru caz de moarte, cade sub conceptul general de: testament.

Persoana fizică, care dispune despre averea sa pentru caz de moarte, se numește: testator.

Dispozițiunea testamentară în conceptul său general poate fi: dispozițiune unilaterală, sau dispozițiune bilaterală.

Testatorului poate dispune unilateral despre averea sa în două forme:

a) în formă de testament, în sensul strict al acestui concept, și

b) în formă de donațiune pentru caz de moarte.

Din caracterul unilateral al conceptului urmează, că testatorului are drept ori-când a revoca unilateral atât testamentul, cât și donațiunea sa pentru caz de moarte.

Testatorul înse pentru cazul său de moarte poate contracta și bilateral; o astfel de contractare se numește: contract de ereditare, care încă se poate revoca unilateral, dar se poate stipula și irrevocabilitatea lui.

Pe lângă testament, există și o altă formațiune de testament, ce se numește: codicil.

În dreptul roman, care a fost acceptat și a și trecut între alte coduri și în codul austriac, între testament și codicil e acea diferență, că numirea de erede numai în testament se poate face, iar codicilul numai alte dispozițiuni poate conține, precum vezuăm în definițiunea din codul austriac.

Această distincțiune și diferență în dreptul privat ungar nu există, pentrucă numirea de erede nu e recerșită și condițiune de testament.

De altcun: deoarece și în dreptul civil austriac, în sensul §-lui 571 testamentul e valid și atunci, dacă designarea eredeului s'a făcut în mod defectuos, sau smintit, iar în sensul §-lui 578 al codului civil austriac recerșitele formale de validitate ale testamentului și ale codicilului sunt identice, distincțiunea și diferența din §-ul 553, nu mai are nici un înțeles practic, ba chiar dirimă punctul de vedere principiar.

În dreptul privat ungar articolul de lege XVI. din anul 1876, care prescrie formalitățile de validitate ale testamentelor private, în §§. 14, 20 și 26, — asemenea și articolul de lege XXXV. din anul 1874, despre notari publici, în § 87. — pe lângă testament recunoaște și codicilul și validitatea ambelor e condiționată de toate acele recerșite formale, de unde rezultă, că între testament și codicil nu este nici o deosebire, căci precum în testament, totașa și în codicil se poate numi erede, și respectiv precum în codicil, totașa și în testament se poate omite numirea de erede; prin urmare: codicilul atunci are însemnătate practică, când testatorul după facerea testamentului mai vojește a face unele dispozițiuni, cari nu sunt luate în testamentul lui anterior, pe care altcun în părțile esențiale îl susține, deci nu este nevoie a-l revoca, ci numai a-l întregi.

II. Baza sistemului de ereditare.

În dreptul privat ungar sistemul de ereditare nu s'a edificat pe principiul dispozițiunii exprese a decesorului, ci pe principiul legalității. Sistemul de donațiune regie, și în nex organic cu acest sistem, instituțiunea avilicității, a influențat atât mentalitatea, cât și spiritul popoarelor, fără diferența de rasă așa puternic și în așa grad, încât averea antecesorilor toldeana au privit-o și o privesc încă și azi de avere inalienabilă familială, care trebuie se rămână totdeauna în familie, și care dela antecesorii trebuie se treacă la succesorii lor în baza și ordinea legală de ereditare.

Această caracterizare a averii a legat la oală și mai strins pe membrii familiei, cari numai în această legătură au văzut garanția sigură pentru subsistența și prosperarea familiei.

Desvoistarea și confirmarea genului poporal pe această bază în decursul unui mileniu a avut și are de consecință, că și după încetarea sistemului de donațiune și a instituțiunii de avilicitate, toate popoarele din fostul regat ungar nestrămutat și neclintit susțin și astăzi principiul de transmisiune a averii în bază egală la membrii familiei, și primesc cu sens orice dispozițiune ce e contrară cu acest principiu.

Ori-ce dispozițiune făcută de decesor pentru caz de moarte, este izvor de amărăciune și discordie; membrii familiei nici-când nu se pot împăca cu ideea, că averea decesorului nu lor, și nu după principiul legalității se le cadă, ci se treacă la alții, sau chiar și la dânsii, înse în proporțiuni neegale.

Cu un cuvânt și scurt: instituțiunea ereditării testamentare în fostul regat ungar nu a izvorit din spiritul poporal, precum s'a întâmplat aceasta în statele din occident, ci aceea e o instituțiune, care s'a dezvoltat în evul mediu; o instituțiune, care numai atunci și pentru aceea se validă, dacă și pentrucă cei interesați nu o pot resturna, deci sunt siliți se o accepte.

Nici un fel de dispozițiune nu cauzează atât neceaz și amărăciune la popoarele din fostul regat ungar, cât cauzează dispozițiunea testamentară, contra că-

reia membrii familiei interesați aplică toate mijloacele legale posibile; nu se îngrozește de proces și de consecințele acestuia, căci sânul lor juridic le sugerează, că averea antecesorului decedat trebuie să se cadă lor, membrilor familiei și decedatului.

Manifestarea acestui spirit popular o dovedește elatant procentul proceselor de ereditare, căci abia există caz, în care testamentul decedatului se nu fie alături cu proces; dar se manifestă acest spirit popular și în puținele dispoziții legale, existente în tot rîndurile din fostul regat ungar, care se referă la recerînțele de validitate ale dispozițiilor făcute pentru caz de moarte: căci fiind baza eredității sistemul legal, legislațiunea nu a pus pond deosebită pe regularea înștiințării testamentare, — iar în dispozițiile legislative aduse în chestiunea testamentară, recerînțele de validitate prescrie legămîntele în părțile alipite sunt cu mult mai stricte și severe, decît dispozițiile similare din țările din occident, ce încă e o dovadă elatantă, că înștiințarea de ereditare în dreptul privat ungar nu se bazează pe principiul dispoziției testamentare, ci pe principiul sentimentului legal.

Corespunzător acestui principiu fundamental s'a dezvoltat în părțile alipite și practica judiciară, creată prin enunțările principiale ale Curiei regeste ungare, care asigură drept de acțiune pentru alcătuirea testamentului decedatului ori-cărui interesat, care în lipsă de testament ar avea drept de ereditare după regulile generate de ereditare legală.

În artico'ul de lege XVI. din anul 1876, — care prescrie formalitățile tuturor dispozițiilor făcute în acle private pentru caz de moarte, decî atît ale testamentelor private scrise, ale testamentelor verbale și ale donațiilor private pentru caz de moarte, cît și ale contractelor de ereditare: aceste formalități, ca recerînțe de validitate sunt egal stabilite pentru toate dispozițiile pentru caz de moarte. — asemenea dispozițiune se cuprinde și în artico'ul de lege XXXV din anul 1874, adecă în legea despre notari publici: care prescrie formalitățile dispozițiilor făcute în act public oficial pentru caz de moarte, astfel cînd e vorba de testament sub acest concept juridic are a se înțelege orice dispozițiune pentru caz de moarte, — de cumva nu se face expres mențiune despre una sau alta formațiune a acestor dispozițiuni.

În testament testatorului regulează relațiunile sale de avere după moartea sa; înse în afară de aceasta regulare testamentul poate conține și alte dispozițiuni și enunțări ale decedatului: de exemplu: decedatul în testament poate ordona tuturor testamentar pentru copii și minori, sau curător pentru fiul sau însan, dement, sau spiritualmente deficient; poate ordona executor testamentar; poate recunoaște că copilul illegitim e procreat de dînsul; poate recunoaște datorii, etc. Toate acestea și asemenea dispozițiuni și enunțări, cuprinse în testament, din punctul de vedere al validității, nu se judecă după acele reguli, care sunt stabilite de lege ca formalități de validitate ale testamentului, ci după regulile care susțin pentru manifestarea enunțărilor voinei; prin urmare: aceste declarațiuni, dispozițiuni sau enunțări, cuprinse în testament, sunt valabile și au efect juridic și în cazul, dacă testamentul ca atare, nu întrunește recerînțele formale de validitate și astfel e nevalid.

De cînd în alte sisteme de drept privat, care se bazează pe dreptul roman, se recere ca condițiune de validitate, că în testament se fie înștiințat, numit, sau

designat erede, — în dreptul privat ungar aceasta recerînță sau condițiune nu există; prin urmare testamentul, care altcum corespunde recerînțelor prescrie de lege, e valid, și dacă în el nu se cuprinde numire, designare sau înștiințare de erede, ci întrînsul testatorului simplă înșiră, că obiectele din averea lui cui le lasă; asemenea e valid testamentul după dreptul privat ungar și atunci, dacă în testament testatorului nu dispune despre întreaga sa avere, ci numai despre o parte a averii, în care caz ereditarea testamentară va avea loc numai în averea, despre care dispune testamentul, iar în cealaltă avere a decedatului, despre care testamentul nu dispune va intra ereditarea legală. — înțelegându-se de la sine că acest caz numai atunci obține, cînd în testament nu este numit erede universal, căci erede universal ea ipso ereditază și averea decedatului, despre care în testament nu se face nici o dispozițiune.

III. Capacitate testatorie

Testamentul fiind act juridic cu consecințe juridice, este evident, că persoana fizică, care face testament, trebuie să aibă facultate și capacitate pentru a putea face testament.

Acea axiomă generală de drept, conform căreia tot omul, ca persoană fizică, are facultate de drept și ca atare e capabil de activitate juridică, — la capacitatea de a face testament, numai cu acea restricțiune se poate aplica, că actul testamental numai personal se poate face: pentru că pe cînd persoanele, care personal nu pot dezvolta activitate juridică, precum sunt imbecili, minori și persoanele demente, insane, sau altcum deficiente spiritualmente, — fac actul juridic prin tutor sau curator ca reprezentanți lor legal, — facerea testamentului nu se poate efectua prin reprezentant, ci actul are a-l efectua însăși persoana; de unde urmează, că acele persoane fizice, care nu pot acționa, nu pot efectua act juridic în însăși persoana lor, — nu au facultate, nici capacitate de a face testament; dar urmează din regula generală și aceea, că persoanele juridice nici cînd nu au, și nu pot avea facultate și capacitate de a face testament, pot înse fi favorizate prin testament, căci au facultate de ereditare.

În dreptul eredității ungar e o regulă veche de drept, susținută și în Opul Tripartit alui Werböczy, și anume în Partea I. Titlul 11, §. 3; și în Partea III. Titlul 30, §§. 4 și 5. — conform căreia minori de ambele sexe, care deja au împlinit etatea de 12 ani, pot face testament, deci pot dispune în persoană despre averea lor pentru caz de moarte fără intervenția, convoarea sau aprobarea tutorului sau a sedrăilor orfanale, ce altcum la facerea testamentului este exclus din motivul, că testamentul numai persoana se poate face.

De lîngă acea regulă generală, că minori, care au împlinit etatea de 12 ani, au capacitate de a face testament, avem și o regulă specială în §. 21 al artico'ului de lege XVI. din anul 1876, în care este decretat expres că: „minori din jos de 18 ani, întrucît au facultate de a face testament, numai testament public pot face“.

Din aceste dispozițiuni urmează, că nu toți minori; ci numai aceia minori, care au facultate de a face testament, pot dispune despre averea lor prin testament; acești minori sunt, precum apar din cele ex-

puse, minorii, cari au împlinit etatea de 12 ani; — dar apare din textul citat al §-lui 21 și acea, că minorii dela 12, până la etatea de 18 ani, nu pot face testament privat nici scrisal, nici verbal, ci numai testament public, adică înaintea notarului public, sau înaintea judecătorie; de ocol.

Din dispozițiunea restrictivă a §-lui 21 urmează ca consecință, că dacă femeia se mărită în etate din jos de 18 ani, fiindcă ea prin măritare — după dreptul privat ungar — co ipso devine majoră, ea deja ca majoră, și în etate din jos de 18 ani, încă are facultate și capacitate de a face testament privat scrisal sau verbal, — nu numai testament public; — urmează mai departe din dispozițiunea §-lui 21, ca consecință că minorii trecuți de 18 ani, fără intervenirea și aprobarea tutorelui; și a sedrici orfanele sunt capabili a face și testament privat, scrisal sau verbal, pentru că textul legii citate numai până la împlinirea etății de 18 ani susține restricțiunea referitoare la testament public.

Referitor la etatea minorilor de cel puțin 12, și cel mult 18 ani, în aceasta privință, după practica Curiei regeste ungare, anul al 12-lea, și respectiv anul al 18-lea trebuie se fie de tot împlinit; deci în dreptul privat ungar nu are aplicare regula dreptului roman: „Dies inceptus pro completo habetur“ (l. 5. D. qui test. 28. 1); va se zică: copilul minor numai în ziua ce urmează după ziua în care își împlinește etatea de 12, căștigă facultatea și capacitatea de a face testament public; asemenea minorul numai în ziua ce urmează după ziua în care a împlinit anul al 18-lea al etății căștigă facultate și capacitate de a face testament privat — scrisal sau verbal.

IV. Persoanele fără capacitate testatorie și cu capacitate restrinsă.

De oarece în sensul celor desfășurate numai persoanele fizice, nu înse și cele juridice pot face testament, iar testamentul numai personal, nu și prin reprezentant se poate face; — și de oarece testamentul, ca act solemn, trebuie, se conține voința adevărată a testatorului, care trebuie se fie conștiu despre actul ce l'a făcut; putem constata că sunt acele persoane fizice, cari nu pot face testament din lipsa facultății și a capacității, și respectiv sunt restrinse în capacitatea lor.

Aceste persoane sunt următoarele:

1. Toți minorii, cari nu au împlinit încă etatea de 12 ani, pentru că dela această nu se poate prelinde, și nici presupune nu se poate se aibe acel grad de intelectualitate, ce e necesar ca se poată înțelege importanța actului testamentar și se cuprindă consecințele juridice ale aceluia.

2. Toate persoanele fizice, cărora le lipsește capacitatea spirituală necesară de a acționa vald, adică persoanele mental deficiente. Morburile mentale au o scară foarte înaltă; dela cretinii până la insani, demenși și furibunzi; este o scrie lungă a morburilor mentale, dintre cari unele sunt mai grave, altele mai ușoare, cari înse de o parte nici nu se pot însira taxativ (limitativ), iar de altă parte încercarea de a le însira nici nu ar duce la scop, pentru că obvin cazuri când morbosii mentali în interval, din când în când, ajung stare aproape normală, sau de tot normală, când apoi au capacitate de a acționa juridic, deci pot face și testament. Aceste sunt așa numitele: in-

tervale lucide, — lucida intervalla —, față de principiul dreptului roman: *semel demens, semper talis praesumitur*.

Referitor la deficiența mentală; e regulă generală, că dintre părțile litigante aceea parte, care din cauză de morb mental contestă validitatea testamentului, are a dovedi deficiența mentală, — și față de aceasta dovedă partea contrară, care susține validitatea testamentului, are a proba, că testatorul în deplină conștiință, deci cu minte sănătoasă, a făcut testamentul.

Astfel judece, care va decide asupra validității sau nevalidității testamentului, are menirea de a stabili din dovezile aduse pro și contra, că testatorul la facerea testamentului a avut capacitate de a face testament, sau nu, va se zică: a avut capacitate testatorie, sau nu? Această constatare o va face judece cu ponderarea și aprecierea minuțioasă și pedantă a tuturor dovezilor și cercustărilor din proces.

3. Persoanele surde, mute și surdomute au numai capacitate restrinsă de a putea face testament, pentru că anumite dispozițiuni legale le impun așa condițiuni, pe cari, dacă aceste persoane defectuoase nu le înțeleg, n-au capacitate de a face testament.

Aceste dispozițiuni legale sunt următoarele:

Articolul de lege XVI. din anul 1876 despre testament în §. 21 așa dispune, că mutii și surdomuții, și atunci; dacă știu celi și scrie, numai testament public pot face.

Articolul de lege XXXV. din anul 1874 despre notari publici astfel dispune:

„§ 76. Acest surd, care știe celi, trebuie însuși să cetească scriptul, și totodată se declare, că la celi și la afiat congruent, adică conform cu voința sa. Aceasta declarațiune trebuie notificată în script înainte de subscriere.“

„Dacă surdul nu știe celi, afară de martori trebuie chemată o persoană, care are încrederea surdului, și a cărei conversare prin semne o înțelege surdul. Pentru o astfel de persoană nu e impediment de excludere, dacă cu părțile stă în vre-o relațiune amintită în punctul e) al §-ui 72 (rudenie, tutor, curator, servitor).“

„Notarul public e dator a se convinge însuși, că surdul e versat în aceasta conversare cu semne, prin astfel de experimentari, cari nu se refer la obiectul efacerii din chestiune, și că aceasta s'a întâmplat, trebuie amintită în procesul verbal.“

„§ 77. Dacă vre-o parte e mută sau surdomută, persoana de încredere versată în conversația prin semne, conform §-ui 76, totdeauna trebuie chemată.“

„Dacă partea știe celi și scrie, partea însăși trebuie se cetească scriptul și totodată se documenteze, că l'a celi și la afiat congruent cu voința sa. Dacă nu știe celi și scrie, atunci trebuie chemate două persoane de încredere versate în conversația prin semne.“

Din aceste dispozițiuni legale urmează:

Surzii, mutii și surdomuții, dacă știu celi și scrie, așa fac testament public, că însuși trebuie se cetească testamentul lor și apoi se declare, că celi și la afiat congruent cu voința lor; dacă înse nu știu celi și scrie, atunci la surzi trebuie chemată și o persoană de încredere, cu care surdul se poate înțelege prin semne; dacă așa persoană nu se poate găsi, sau surdul nu se poate înțelege prin semne cu persoana chemată, atunci surdul nu poate face testa-

ment nici în forma publică; — la muț și la surdomuț, și dacă știu cel și scrie, trebuie chemată o persoană de încredere, cu care ei se pot înțelege prin semne; dacă înse muț și surdomuț nu știu cel și scrie, atunci trebuie chemate două persoane de încredere, cu care ei se pot înțelege prin semne; la caz, dacă această înțelegere nu succede, muț și surdomuț, totasemenea ca și surzii, nu pot face testament. Notarul public și respectiv judele de ocol, e dator a se convinge prin experimentare, că persoanele de încredere înțeleg vorbirea prin semne, și că surdul, muțul și surdomuțul se înțelege cu dânsule prin semne; atât această împrejurare, cât și celirea actului făcut în scris, și declararea făcută de surd, muț sau surdomuț, că a celit actul și consumă cu voința lui, trebuie notate în procesul verbal luat în acest scop de notarul public, respectiv de judele de ocol.

4. În afară de persoanele amintite mai sus în punctele 1—3, trebuie se fac amintire: despre orbi, și despre prodigi; înțelegându-se deja șine că: de prodigi numai aceia se pot considera, cari judicjalmente sunt declarați: prodigi, și ca atari sunt puși sub curatelă.

Nici orbi, nici prodigi, după dreptul privat ungar nu sunt despojați de capacitatea de a face testament, atât în formă privată — scrisă sau verbală, cât și în formă publică, după libera lor voință.

La orbi poate fi chestiune controversă, că testamentul făcut de orb conform voinței lui — i-a fost pus orbului pentru subscriere cu mâna proprie? Chestiunea aceasta nu poate lua dimensiuni mai mari, pentru că o curmă presupunerea conform căreia de testament al orbului, acel testament trebuie considerat, care e scris de orb, iar partea care afirmă contrariul, că adecă orbului nu testamentul făcut după voința lui, s'a pus spre subscriere, ci un alt testament, care nu corespunde voinței orbului, — are a dovedi aserțiunea s'a.

Prodigi, după §. 568 al codului civil austriac, numai despre jumătate din averea lor pot face testament, iar cea altă jumătate a averii lor are a trece la erezii lor legali, și în cazul, dacă aceștia nu sunt erezii necesari. În dreptul ereditărilor ungar înse această restrângere nu există, căci prodigul pus sub curatelă, nu pentru defect mental, ci pentru că se nu-și risipească și averea ce i-a mai ramas, stă sub curatelă, deci el tot așa poate face testament, ca și oricare altă persoană, care nu e despojață de această capacitate, fiindcă nici el nu e despojaț de această capacitate prin faptul că stă sub curatelă.

5. Facultatea testatorie, adecă capacitatea de a face testament, trebuie judecată totdeauna după regulile în vigoare din timpul, când s'a făcut testamentul, căci atunci a fost necesar, ca decesorul se aibă facultate și capacitate de a face testament; prin urmare: dacă în timpul facerii testamentului, decesorul nu a avut capacitate testatorie, atunci testamentul e nevalid și în cazul dacă ulterior și-a redobândit această capacitate; și invers: dacă în timpul facerii testamentului decesorul a avut capacitate testatorie, — testamentul rămâne valid și în cazul, dacă decesorul mai apoi și-a pierdut această capacitate.

Dr. GEORGIU PLOPU

președinte pensionat al Inaltei Curți de Casație și Justiție, profesor onorant al facultății de drept a universității din Cluj, membru onorant al Acad. rom.

44. C. de Cas. Secțiuni Unite.

Decizia Nr. 106 din 14 Mai 1936.

LEGEA PENTRU STATUTUL FUNCȚIONARILOR PUBLICI. Funcționarul, contra căruia s'a deschis acțiune publică, conform art. 58 pe lângă suspendarea din funcțiune, pierde dreptul de salariu pe timpul suspendării. Constituționalitatea art. 58.

Considerând că prin art. 58 din legea Statutului Funcționarilor publici se prevede că suspendarea din serviciu este obligatorie când în contra unui funcționar în serviciu s'a deschis acțiune publică pentru unul din faptele pe cari textul le menționează.

Considerând că, întrucât acest text de lege nu prevede nimic cu privire la dreptul funcționarului la salariu pe timpul acestei suspendări obligatorii și, întrucât pe de altă parte, aceiași lege prevede prin articolul precedent 57 și o suspendare facultativă în cursul judecării acțiunii pur disciplinare fără pierderea salariului, s'a născut îndoielă dacă prin „a contrariu” suspendarea obligatorie din art. 58 atrage pierderea salariului sau dacă în tăcerea legii, dreptul la salariu subsistă cât timp calitatea de funcționar public este retrasă.

Că din această cauză ivindu-se disensiuni și contradicții în interpretarea art. 58, legiuitorul prin articol unic al legii din 22 Martie 1933, a dat, pe temeiul dreptului recunoscut lui prin art. 36 din Constituție, sus citatului art. 58 interpretarea în sensul că suspendarea obligatorie din acest articol se face fără plata de salariu, spre deosebire de suspendarea prevăzută în art. 57, care este cu plata de salariu și numai în caz de achitare penală și disciplinară, funcționarul putând obține o cotă parte, potrivit art. 20.

Considerând că, față de cele mai sus expuse, legea din 22 Martie 1933 având un necontestat caracter interpretativ, ea se consideră ca făcând parte integrantă din textul interpretat, efectul ei suindu-se până în momentul punerii în aplicare a acestui text.

Că prin urmare nefiind vorba de o dispozițiune nouă de lege modificatoare de drepturi, ci de o pură interpretare legală cu efect retroactiv, printr-o asemenea dispozițiune nu se răpește și nici nu se atinge vre-un drept al recurentului garantat de Constituție.

Considerând că art. 58 din legea statutului funcționarilor publici astfel cum a fost interpretat prin legea din 22 Martie 1933, prevăzând suspendarea funcționarului în timpul judecării ac-

țiunii publice fără plata de salariu, nu contravine nici unui principiu constituțional, deoarece dreptul de salariu nu constituie un drept câștigat, o creanță contra Statului garantată ca atare de Constituție, de cât în măsură în care acest drept reprezintă echivalentul unui serviciu prestat.

Că, atunci când funcționarul este pus, prin efectul unei măsuri legale în situațiunea de a presta serviciul pe un interval de timp oarecare, legea îl poate priva de salariu pe acest interval, astfel cum a făcut prin art. 58 interpretat, spre deosebire de ceia ce a trebuit să prevadă în situația analoagă a art. 57 ca o derogatiune tocmai dela principiul de mai sus că salariul se datorește în măsura serviciului prestat.

Că, astfel fiind, art. 58 din legea statutului funcționarilor publici cu interpretarea ce i-s'a dat prin legea din 22 Martie 1933, este sub raportul sistărei salariului, constituțional.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii, respinge recursul.

(Președinția D-lui D. Vo'anschj, primpreședinte.)

45. C. de Cas. Secțiuni Unite. Dec. Nr. 176 din 17 Sept. 1936.

LEGEA CONTRIBUȚIUNILOR DIRECTE
Impozitul fiind o prestațiune pecuniară impusă contribuabililor, cari nu au în această materie drepturi, ci numai obligațiuni, acesta poate atinge nu numai veniturile contribuabililor, ci și capitalul ce l'ar poseda.

Prin recursul declarat, A. L. susține că art. 39 a legii contribuțiilor directe, violează art. 17 din Constituție, întrucât cu toate că fiscul constată o pagubă de 5,238.600 lei, socotește un impozit minimal asupra capitalului și rezervelor, ceea ce constituie o confiscare a capitalului.

Considerând că art. 39, punctul 2, alin. ultim din sus menționata lege prevede că întreprinderile comerciale și industriale din categoria cărora face parte și recurenta nu pot fi impuse la un venit inferior venitului minimal, care potrivit pct.

4, alin. 1 din acelaș articol este un venit prezumat stabilit prin aplicarea unui coeficient de 2% pentru societățile industriale și 3% pentru cele comerciale, la capitalul constat prin bilanț, împreună cu rezervele de orice fel.

Având în vedere că impozitul fiind o prestațiune pecuniară impusă contribuabilului în scop de a subveni la cheltuelile Statutului, contribuabilii nu au în această materie drepturi, ci numai obligațiuni, în acest sens că legiuitorul regulează contribuțiunile directe după cum crede că reclama interesul general al societății.

Că având scopul arătat, impozitul poate atinge deopotrivă nu numai veniturile contribuabililor, ci și capitalul pe care aceștia l'ar poseda și pe care legiuitorul l'ar găsi susceptibil de a fi impus.

Că, legiuitorul constituant, prin art. 109—11, în materie de impozite, prevede că nici un impozit de orice natură nu se poate stabili decât pe baza unei legi și numai în folosul Statului, județelor sau comunelor și că privilegiile în această materie sunt interzise.

Că, nici una din aceste dispozițiuni nu opresc impozitul asupra capitalului.

Că art. 17 din Constituție, invocat în speță, este străin materiei impozitului, întrucât acest text garantează proprietatea de orice natură, dar n'o scutește de plata impozitelor cuvenite Statului.

Că, astfel fiind, chiar dacă prin aplicarea criteriului de impunere prevăzut în art. 39 pct. 2, al. ultim și pct. 4, al. 1 din legea contribuțiilor directe, pentru societățile acolo prevăzute, s'ar ajunge ca în anii când aceste societăți nu dau beneficii, să fi e obligate a plăti impozitele din capital, — prin aceste dispozițiuni nu se aduce atingerea dreptului de proprietate, în spiritul art. 17 din Constituție și prin consecință recursul urmează a se respinge.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii declară constituționale dispozițiunile art. 39 din legea contribuțiilor directe.

(Președinția D-lui C. Gh. Rălescu, președinte.)

Abonați

Revista Cercului Juridic Bănățean

SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

PARTEA JURIDICĂ

I. DREPT CIVIL

46. *LEGEA MATRIMONIALĂ. Acordarea pensiei alimentare nu este condiționată de separarea de pat și masă între soți.*

IN FAPT. În procesul de divorț intentat de S. I. în contra soției sale Ecaterina născută T., pe baza art. 80 lit. a din legea matrimonială, numita soție prin întâmpinarea depusă a cerut totodată să i se acorde pensie alimentară, cerere ce a fost respinsă de către tribunal, pe considerațiunea că pensia de întreținere nu este decât numai după ce s'a ordonat separarea de pat și masă, ceea ce în speță nu sa incuviințat.

Că această hotărâre a fost menținută și prin deciziunea Curții de Apel, supusă recursului de față prin care invocându-se violarea art. 91 c. c. și 674 Pr. c. se susține că, soțul fiind obligat în tot timpul căsătoriei la întreținerea soției, în consecință acordarea pensiei alimentare nu este condiționată de existența încheierii de ordonarea separării de pat și masă între soți.

IN DREPT. Considerând că dat fiind scopul pentru care se acordă pensie alimentară și anume de a procura soției mijloace de existență, în consecință, solvirea întreținerii este obligatorie, și chiar înainte de a se ordona separarea de pat și masă, în cazul când se dovedește că soția este lipsită de mijloace, cu atât mai mult cu cât însuși textul art. 91 c. c. dispune, că bărbatul este obligat să procure soției o întreținere convenabilă, în tot timpul căsătoriei.

Că dacă art. 674 pr. c. prevede, că odată cu ordonarea separării de pat și masă se va decide și asupra chestiunii pensiei alimentare, prin aceasta nu înseamnă că acordarea sumei necesare pentru întreținerea femeii, este condiționată de incuviințarea separațiunii, căci a decide așa, ar însemna că soția să fie lăsată fără mijloace până la darea acestei hotărâri, ceea ce este contra textului citat din codul civil.

Că dar numai prin violarea indicatelor texte, Curtea de Apel a respins cerea de pensie alimentară a soției, astfel că motivul găsindu-se întemeiat, recursul urmează a se admite casându-se deciziunea cu trimitere.

(C. de Cas. S. II-a. Decizia No. 1393/1935. Președinția D-lui N. Slăniță, consilier.)

47. *LEGEA XVI. ÎN 1876. Pentru validitatea testamentului privat scris, este condițiune esențială, ca faptul cetirei de un martor a testamentului testatoarei și în fața martorilor, să rezulte din însuși cuprinsul testamentului. Recunoașterea cetirei testamentului de către testatoare nu înlătură lipsa acestei condițiuni, care nici prin martorii testamentari nu se poate dovedi.*

Art. 6 din legea testamentară, — din 1876 enumerând condițiunile de validitate ale testamentului privat scris dispune — între altele — că dispozițiunile testamentare trebuiesc citite în întregime testatorului, de către unul din martorii testamentari în prezența acestora iar martorii trebuie să constate în însuși cuprinsul testamentului împlinirea acestei formalități; că aceasta fiind o condiție esențială de validitate a testamentului, existența ei nu poate rezulta din depozițiunile de martori sau alte împrejurări ale cauzei, iar lipsa îndeplinirii ei atrage nulitatea testamentului.

Considerând că în speță nu rezultă din cuprinsul testamentului și nici din clauzula semnată de martorii testamentari că testamentul defunctei A. S. a fost citit acesteia de către unul din martori, de față fiind toți martorii testamentari împreună cu testatoarea așa cum cere art. 6 al legii testamentare.

Că nici declarațiunea unilaterală a testatoarei din ultima propozițiune a testamentului — în care se spune: „testamentul acesta citindu-mi-se îl primesc de al meu și îl subsemnez” — nu cuprinde constatarea necesară cerută de lege a citirii de către un martor a testamentului, în fața martorilor; că această constatare neputând rezulta din cuprinsul depozițiunilor martorilor audiați și deci Curtea sprijinindu-și greșit concluziunea sa pe aceste dovezi, — urmează că numai cu exces de putere, denaturare și violarea textului citat a conchis că se găsesc împlinite toate formalitățile cerute de art. 6 al legii din 1876, iar recursul găsindu-se fondat urmează a se admite și deciziunea atacată a se casa.

(C. de Cas. S. I. Dec. No. 368 din 16 Martie 1936. Președinția D-lui S. Tîpcei, consilier.)

48. *SUCCESIUNE. Legea asupra impozitului progresiv pe succesiuni 1921. Dreptul la succesiune a soției supraviețuitoare nu s'a atins prin art. 4.*

Potrivit art. 4 din legea asupra impozitului progresiv pe succesiuni din 1921, dreptul de moștenire ab intestat dela al patrulea grad în sus se desființează, iar patrimoniile defuncților, fără testament și fără rude până la al patrulea grad inclusiv trec în folosul fiscului.

Din moment ce prin acest text de lege legiuitorul a desființat dreptul de moștenire ab intestat, referindu-se numai la rudele lui de cuius dela al patrulea grad în sus, urmează că prin această dispozițiune s'a lăsat neatins dreptul de moștenire al soției supraviețuitoare, care nu poate să fie considerată rudă.

Așa fiind, este evident că în speță tribunalul a interpretat exact dispozițiunile art. 4 din lege când a conchis la respingerea obiecțiunii recurenților, pe motiv că prin acest text nu se aduce nici-o atingere dreptului de moștenire al soției supraviețuitoare și în consecință recursul urmează să fie respins.

(C. de Căs. I Dec. No. 572 din 6 Mai 1936. Președinția D-lui S. Tîpej, consilier.)

49. *LEGEA XX. 1877. Instanța tutelară nu are competența de a decide în privința plasării și întreținerii minorului adoptat, acest drept revenind instanțelor de drept comun.*

IN FAPT. Pârâțul V. B. prin contractul de adopțiune încheiat la 20 Iulie 1935, a adoptat pe minorul V. W., născut în comuna Ș., la data de 6 Noemvrie 1934, sub durată căsătoriei reclamantei E. W. cu soțul I. W., de care a trăit și trăește și azi în separațiune; că prin petiția din 21 Dec. 1935, reclamanta a cerut Tribunalului A. ca autoritate tutelară, să oblige pe pârât la plata unei sume de 600 lei lunar cu titlu de întreținere pentru minorul adoptat, susținând, că pârâțul deși în calitate de tată adoptiv are aceleași obligațiuni ca și un tată legal și cu toate că este bine situat, refuză să se îngrijească de întreținerea minorului. În fața instanței tutelare, pârâțul a ridicat excepțiune de incompetență, bazată pe faptul, că dânsul în calitate de tată adoptiv al minorului nu poate fi justițiabil de instanța tutelară, ci de instanța de drept comun.

Tribunalul prin hotărârea atacată cu apelul de față, a respins ca nefondată excepțiunea ridicată de pârât, pe motiv că acesta, în urma con-

tractului de adopțiune este asimilabil unui tată legal și în fond l-a obligat să plătească suma de 400 lei lunar.

IN DREPT. Competința autorității tutelare de a decide în materie de plasarea și întreținerea copiilor minori, se bazează pe dispozițiunile art. 13 din legea tutelară (legea XX din anul 1877), text conform căruia autoritatea tutelară este competentă a decide în privința plasării și întreținerii minorilor când între părinți nu este în curs proces de divorț, dar trăesc în separațiune.

Considerând așa dar, că chestiunea ce interesează în rezolvirea cauzei de față, este de a se ști dacă în urma contractului de adopțiune, pârâțul poate fi sau nu, obligat — de către autoritatea tutelară — pe baza susmenționatului text de lege, să plătească întreținere pe seama minorului adoptat de el. În această privință Curtea acceptă punctul de vedere, că pârâțul în calitatea lui de tată adoptiv, nu poate fi judecat de către autoritatea tutelară în privința întreținerii minorului, deoarece din textul de lege mai sus menționat (art. 13) rezultă în mod neîndoios, că el se referă exclusiv la cazul când este vorba de soți legitimi și copii lor minori și în acest text nu pot fi încadrate pe cale de interpretare sau asimilare și alte persoane.

Că deci reclamanta pentru valorificarea drepturilor ei decurgând din actul de adopțiune urmează a se adresa instanței de drept comun, iar nu instanței tutelare, aceasta în lipsă de vre-o dispoziție legală după care zisa instanță ar putea rezolva cereri de întreținere formulate față de un tată adoptiv.

Că întrucât dar Tribunalul a luat în considerare și rezolvat în fond cererea reclamantei și-a depășit competența, fapt în urma căruia excepțiunea dilatorie ridicată de pârât, pe baza art. 180 punct 3 pr. civ. fiind întemeiată, Curtea a trebuit să o admită ca atare.

(C. de Apel Timișoara S. La No. 1306/1936 din 4 Aprilie 1936. Președinția D-lui Dr. Alexandru Marfa, primpreședinte, redactor D-l V. Călinescu, consilier.)

50. *HABITAȚIUNE PRECARĂ. Dreptul de a locui într'un imobil fără contravaloare și sub condițiune incertă, nu constituie un drept de habitațiune propriu zis, ci un drept de habitațiune precar, care se poate revoca cu condițiunea, ca prin aceasta să nu se cauzeze vre-un prejudiciu beneficiarului, în raport cu situația anterioară*

IN FAPT. Intre recl. și pârâți a intervenit o convențiune, prin care recl. a permis pârâților

să locuiască în imobilul său până când situația materială a părților se va îmbunătăți sau situația materială a reclamantei se va înrăutăți. Aceasta stare de fapt a fost stabilită de instanța de fond în perfectă concordanță cu probele administrate în cauză.

Că în cea ce privește caracterizarea raportului juridic intervenit între părți, din aceasta stare de fapt, Tribunalul trage însă concluzia, că recl. a acordat părților un drept de habitațiune ce nu poate fi revocat ori când, pentru că nu poate fi vorba de precarium și ca urmare, respinge apelul reclamantei ca neformat.

IN DREPT. Acest mod de a caracteriza raportul juridic dintre părți, este eronat, pentru că din moment ce recl. a acordat părților dreptul de a locui în imobilul său fără vre-o contravaloare, fie chiar în cea ce privește durata sub condițiunea ivirii unor împrejurări incerte, nu mai poate fi vorba în speță de un drept de habitațiune propriu zis, ci de un drept de habitațiune precar deci, fiind un drept de habitațiune precar, el poate fi revocat ori când de cel ce l-a acordat, cu singura condițiune, ca revocarea adică în speță evacuarea să nu pricinuiască celor ce au beneficiat de acordarea dreptului, adică părților, vre-un prejudiciu în raport cu situația lor anterioară. Prin urmare acest motiv de casare invocat de părți este fondat, căci într'adevăr Tribunalul a făcut în cauză o rea aplicare a principiilor de drept în cea ce privește caracterul raportului juridic intervenit între părți și ca urmare a acestei rele caracterizări a dat și o rea soluțiune litigiului, în consecință sentința atacată a trebuit să fie casată, iar cauza restituită aceleasi instanțe pentru o nouă judecare, în conformitate cu disp. art. 53 și 52 din legea pentru Inalta Curte de Casație și Justiție, întru cât în speță Tribunalul din împrejurările de fapt pe care rămâne să le aprecieze va trebui să hotărască dacă e cazul să dispue imediat evacuarea, sau e locul să acorde un termen de grație pentru a nu le pricinui părților un prejudiciu în raport cu situația lor anterioară primirei în folosință a locuinței.

(C. de Apel Timișoara S. I.a. No. 1302/1936 din 6 Oct. 1936 Președinte D-lu; E. Dumărescu președinte redactor D-l I. Lambrino, consilier.)

51. **LEGEA EXECUȚIONALĂ.** Conform art. 72 dreptul de gaj pentru chirie se întinde asupra tuturor mobilelor din localul închiriat, indiferent dacă sunt sau nu proprietatea locatarului, exceptându-se singurele mobilele ajunse în mod oprit de

lege în posesiunea locatarului și cari se pot revendica.

Gajul legal, dă dreptul la retențiunea mobilelor atât timp cât se află în localul închiriat, și odată îndepărtate de acolo încetează, afară de cazul când sa înființat un sechestrul judecătoresc asupra lor.

IN FAPT. Reclamanta S. R. a chemat în judecată pe pârâțul M. S. înaintea judecătorei, cerând ca să se constate că obiectele sechestrate sub pozițiile 9—10 și 11 cu ocazia efectuării execuției de îndestulare de către pârâțul urmăritor în contra urmăritului E. M., nu formează proprietatea acestuia, ci a reclamantei, pe care le revendică cu titlul de proprietate și cere deci scoaterea lor de sub sechestrul.

Pârâțul urmăritor a cerut respingerea acțiunii cu cheltueli de judecată pentru că, pretențiunea sa pentru care a efectuat execuția derivă din chirie restantă și în baza art. 72 din legea execuțională, are drept de gaj legal față de orice proprietar.

Judecătoria a respins acțiunea reclamantei cu motivarea că pârâțul ca închirietor are drept de gaj legal asupra mobilelor din localul închiriat, pentru plata chiriei pe jumătate de an conform art. 72 din legea execuțională, iar conform art. 89 din legea susamintită, al. ultim, în caz că se sechestrează mobile asupra cărora închirietorul în baza art. 72 din legea susamintită are drept de gaj legal, nu se va admite acțiunea de escindere.

Contra acestei sentințe reclamanta a înaintat apel, iar Tribunalul după administrarea probelor propuse de reclamantă a respins apelul ca nefondat confirmând sentința judecătorei.

Pentru a hotări astfel și Tribunalul constată, că pârâțul urmăritor are drept de gaj legal conform art. 72 din legea execuțională și că pârâțul a sechestrat obiectele cu execuție de asigurare și apoi cu execuție de îndestulare asupra mobilelor din localul chiriei.

În ce privește aplicarea art. 89 alin. ultim din legea execuțională și Tribunalul este de părere, că față de gajul legal asigurat prin art. 72 este exclusă acțiunea de escindere și că conform art. 89 al. ultim din legea execuțională, numai în unele cazuri izolate se poate face acțiune de escindere și în acest scop enumără două cazuri, dar că regula generală este că acțiunea de escindere față de o pretensiune ce are la bază un gaj legal este exclusă.

Contra sentinței Tribunalului a înaintat recl. recurs, pe care Curtea l'a găsit nefondat.

IN DREPT. Este adevărat că în art. 89 alin. ultim din Legea execuțională se prevede că dacă se sechestrează mobile asupra cărora următorul în baza art. 72 are drept de gaj legal pentru încasarea chiriei, sau a rentei nu se va admite acțiune de escindere cu efect suspensiv, din acest text de lege rezultă în mod categoric, că legea exclude numai acțiunea de escindere cu efect suspensiv și la nici un caz nu exclude acțiunea de escindere fără efect suspensiv, deci în privința aceasta recursul reclamantei este fondat. Dar cu toate acestea soluția dată de Tribunal este justă și legală și prin urmare dacă s'a și violat acest principiu de drept că acțiunea de escindere ar fi inadmisibilă când este vorba de urmărirea unei creanțe derivată dintr'o chirie restanță, pentru care următorul are drept de gaj legal, totuși dacă se și admite în principiu admisibilitatea unei asemenea acțiuni de escindere, o asemenea acțiune aproape în toate cazurile este fără efect, pentru că conform art. 72 dreptul de gaj legal pentru chirie se estinde asupra tuturor mobilelor din localul închiriat, fără considerare la împrejurarea dacă mobilele sunt sau nu proprietatea locatarului. La această regulă generală legea face o singură excepție și anume, asupra obiectelor ce au ajuns în mod oprit de lege în posesiunea locatarului, dreptul de gaj legal nu se estinde.

Considerând că nu se discută în proces, dar este și de altfel necontestat că obiectele sechestrate la cari se referă acțiunea de escindere a reclamantei, nu au ajuns în mod oprit de lege în posesiunea chiriașului, prin urmare dreptul de gaj legal se estinde și asupra acestor obiecte, pe cari reclamanta nu le mai poate scoate de sub sechestrul.

Este nefondat motivul de recurs întemeiat pe rea interpretare a art. 72 din legea execuțională, că dreptul de gaj legal este asigurat asupra tuturor obiectelor aflate în localul închiriat nu mai atât timp, cât aceste se găsesc în acel local, pentru care închirietorul are numai un drept de retențiune asupra acelor obiecte și numai până atunci, până când se va stabili prin justiție că acelea nu aparțin chiriașului cu drept de proprietate, pentru că dreptul de gaj legal al închirietorului în cazul acela, când obiectele aflate în localul închiriat au fost sechestrate în mod valabil printr'un agent judecătoresc, acest gaj legal își menține efectul și în cazul acela dacă obiectele au fost transportate în alt local, pentru că următorul în baza art. 76 legea execuțională

poate cere retransportarea obiectelor sechestrate în același local, unde au fost sechestrate cu drept de gaj legal, în consecință rezultă, că dreptul de gaj legal judecătoresc își menține efectele sale asupra obiectelor sechestrate cu intervenția organului judecătoresc, ori unde s'ar găsi acele obiecte.

Dreptul de retențiune asupra mobilelor aflate în localul închiriat îl poate exercita acel închirietor, care nu a sechestrat pe cale judecătorească mobilierul aflat în local și prin urmare evident că dreptul său de gaj legal îl poate exercita numai prin retențiune și numai atât timp cât mobilierul se găsește în localul închiriat, iar din momentul transportării la alt local dreptul de gaj legal a încetat, pentru că nu mai poate exercita dreptul de retențiune.

În speță, se mai constată din cercetările făcute la Poliția locală, că reclamanta a transportat mobilierul sechestrat fiind și cu gaj legal în mod clandestin și abuziv, fără știrea pârâtului și că reclamanta s'a și obligat, ca să retransporte pianul în localul proprietatea pârâtului.

Împrejurarea aceea, că Tribunalul nu s'a pronunțat asupra apărării reclamantei, că pianul a fost ridicat din localul închiriat și prin urmare gajul legal s'a stins nefiind o împrejurare esențială, care ar fi putut duce la altă soluție a procesului, Curtea constată că și acest motiv de recurs este neîntemeiat, întrucât sechestrul odată efectuat asupra mobilelor, nu-și pierde efectul nici în cazul acela dacă au fost transportate în alt local.

Pentru aceste considerațiuni Curtea găsește că recursul reclamantei este nefondat și ca atare a trebuit să-l respingă.

(C. de Apel Timișoara. S. III-a, No. 1863/1936 din 18 Iunie 1936. Președinția D-lui V. M. Dumitriu consilier, redactor D-l Dr. Gh. Labonjuș, consilier.)

NOTĂ: Hotărârea Tribunalului dedusă în judecata On. Curții de Apel prin recursul recl. și la care se referă deciziunea de mai sus, a fost publicată în Revista noastră din 31 Martie 1936, No. 3, sp. 118.

R.

52. EXECUȚIE DE ASIGURARE Dacă măsurile de asigurare ordonate în temeiul sentinței condamnatoare a primei instanțe pot fi desființate în urma reformării acestei sentințe și respingerii acțiunii în apel, fără considerare la recursul în casație? Soluție afirmativă.

Ce se înțelege prin hotărâre definitivă? Această denumire se dă acelor hotărâri cari nu mai pot fi supuse nici unei căi de atac înaintea unei instanțe de fond.

IN FAPT. Recl. A. D. a pornit proces la tribunal contra pârâtului I. C., pentru suma de 395.000 Lei, pe care o pretindea cu titlul de dotă, tribunalul i-a admis în parte acțiunea până la concurența sumei de 215.000 Lei, dând sentința Nr. 218 din 24 Martie 1934.

În baza acestei sentințe, tribunalul la cererea reclamantei prin decisiul Nr. 3075/1932 din 4 Martie 1935, a ordonat execuție de asigurare în favoarea reclamantei, pentru suma de 215.000 lei capital și accesorii, obligând pe pârât și la 1634 lei spese de execuție, iar în baza disp. art. 84 din legea execuției a dispus proprierea salariilor pe care pârâtul le încasa dela diferite instituțiuni unde făcea serviciul de medic.

Nemulțumindu-se cu sentința dată asupra fondului procesului, de tribunal, pârâtul a atacat-o cu apel, iar aceasta Curte, desbătând cauza din nou și administrând probe, a găsit că soluția primei instanțe a fost greșită și astfel prin sentința Nr. C. I. 7056/14—1934 din 12 Octomvrie 1935, a admis apelul și reformând în întregime sentința tribunalului, a respins acțiunea ca nefondată.

Obținând câștig de cauză, pârâtul s'a adresat tribunalului și a cerut ca în baza sentinței Nr. C. I. 7056/14—1934 a acestei Curți, și în conformitate cu disp. art. 38 și urm. d'n legea LIV. 1912, să desființeze toate măsurile de execuție și asigurare luate de reclamanta împotriva sa.

Tribunalul prin încheerea Nr. 2487 din 6 Mai 1936 Dos. 3075/1932, a respins cererea pârâtului, cu motivarea că, măsurile de asigurare fiind ordonate și efectuate în conformitate cu art. 51 din legea LIV. 1912, nu puteau să fie ridicate de cât în cazurile stabilite de art. 234 din aceeași lege, adică sentința în baza căreia s'a ordonat execuția, să fi fost desființată sau schimbată printr'o altă hotărîre definitivă;

că chiar din cele cuprinse în art. 38 din citata lege, de cari se servește pârâtul, rezultă că desființarea măsurilor de executare, este condiționată tot de existența unei hotărîri judecătorești definitive, care să constate că hotărîrea de ordonarea execuției, a fost scoasă din vigoare;

că deși sentința Curții de apel a desființat în totul sentința tribunalului, totuși, nu are caracterul de sentință definitivă, fiind susceptibilă de a fi fost atacată cu recurs în casație, în termen de 30 de zile dela comunicare, termen ce încă nici n'a început.

Încheerea tribunalului a fost apelată, de pârât, care prin petiția de apel a cerut reformarea acesteia, spre a se dispune desființarea măsurilor de asigurare precum a formulat-o în

cererea către tribunal motivând apelul pe disp. art. 38, 222, 223 și 234 din legea execuțională și pe disp. art. 71 din legea Curții de casație.

Reclamanta nu-a depus întâmpinare la apel, deși i s'a comunicat copie de pe petiția de apel.

IN DREPT. Având în vedere că pentru rezolvarea problemei ce se pune este a se ști, dacă execuția de asigurare efectuată în baza unei sentințe dată de prima instanță, poate să fie suspendată, în cazul că executatul, în procesul de fond, apelând la instanța superioară, a obținut o sentință prin care a fost scoasă din vigoare sentința primei instanțe.

Având în vedere că în art. 38 din legea LIV. 1912, se prevede că numai atunci executatul va putea să obție suspendarea execuției, când va produce dovada că sentința în baza căreia s'a ordonat execuția, a fost desființată printr'o altă sentință rămasă definitivă.

Discuțiunea se extinde numai cu privire la caracterul pe care-l are sentința, denumită de art. 38 și 234 definitivă.

Din cuprinsul acestor două texte de lege (38 și 234) este de înțeles, că denumirea de hotărîre definitivă se dă acelor hotărîri cari nu mai pot fi supuse la o cale de atac înaintea unei instanțe de fond, iar nu acelor cari nici cu recurs în casare nu mai pot fi atacate, precum greșit argumentează tribunalul.

Că această denumire este justă, se deduce din felul de redactare al aliniatului doi din art. 38 în care se prevede că judecătoria poate să ordone, după împrejurare și scoaterea din vigoare a măsurilor de execuție deja săvârșite.

Și'ntradevăr dacă prin denumirea de „hotărîre definitivă” ar fi să se înțeleagă numai aceea hotărîre care n'ar mai fi susceptibilă de atac, nici cu recurs în casare, ori care s'a pronunțat chiar de către o instanță în casare, legiuitorul prin art. 38 al. 2 n'ar fi lăsat la dispoziția instanței respective, de a scoate ori nu din vigoare măsura de execuție deja săvârșită, ci ar fi arătat în mod imperativ că la cererea executatului „va ordona”, întrucât n'ar mai fi nici un motiv de așteptare, nemai existând în acest caz, nici o cale de atac contra unei asemenea hotărîri.

De asemeni este de interpretat art. 234 din legea execuțională, în sensul că sechestrul asigurator numai atunci nu poate fi ridicat, dacă sentința în baza căreia s'a ordonat execuția de asigurare a fost scoasă din vigoare printr'o hotărîre prin care s'a ordonat o procedură suplimentară, sau printr'o hotărîre care încă nu e definitivă, iar nu și în cazul ca cel din speță, unde prin sentința Nr. C. I. 7056/1934 a Curții de apel,

nu s'a ordonat o procedură suplimentară ci s'a hotărât în fond, printr'o sentință definitivă.

Dar privitor la înțelesul care trebuie dat hotărârii definitive este de observat și disp. art. 24 și 71 din legea Curții de casatie.

Astfel prin aliniatul prim al art. 24 se arată că hotărârea desăvârșită este aceea, care se pronunță de o instanță de apel; iar art. 71 precizează că hotărârile date de Curțile de apel, sau de tribunale ca prima instanță nesupuse la apel, sunt hotărâri definitive, ceea ce denotă că aceasta denumire o îmbracă numai după ce s'a soluționat pricina la instanțele de fond; iar nu după ce s'a terminat și calea recursului în casare.

Neexistând o definiție a hotărârii definitive în legea execuțională, aceasta cată a fi luată din cele două texte precitate din legea Curții de casatie.

Față de aceste considerente, era a se decide că hotărârea Nr. C. I. 7056/1934 din 12 Oct. 1935 a acestei Curți de apel, trebuia să fie considerată ca hotărâre definitivă și în consecință potrivit disp. art. 38 și 234 din legea LIV. 1912 cererea pentru desființarea tuturor măsurilor de execuție și de asigurare luate de reclamantă împotriva pârâtului, să fie privită ca fondată, întrucât sentința tribunalului în baza căreia s'a ordonat asigurarea, a fost schimbată prin menționata sentință a acestei Curți, precum s'a mai arătat.

Pentru aceste motive, Curtea a admis apelul pârâtului, a reformat încheerea trib. din 6 Mai 1936, și admitând cererea pârâtului a scos din vigoare decizia Nr. 3078/1932 din 4 Martie 1935 și a obligat pe reclamantă la cheltuieli de judecată în baza disp. art. 425 și 508 pr. civ.

(C. de Apel Timișoara, S. I. Decizia Nr. C. I. 2481/1936, din 1 Iulie 1936. Președinte: D-l Emil Durărescu, raportor D-l Scarlat Constantin, consilier.)

OBSERVAȚIUNE: Decizia Curții de Apel face o justă aplicație a art. 38 al legii LIV. 1912, art. 234 din legea execuțională și art. 24 și 71 din legea Curții de Casatie. Reformarea sentinței de prima instanță în baza căreia fuseseră încuviințate și respingerea în întregime a acțiunii, comandă în mod logic desființarea tuturor măsurilor de asigurare îndreptate contra pârâtului. Ne mai existând sentința care le justifică potrivit art. 224 din legea execuțională, măsurile de asigurare trebuie să dispară ca fiind lipsite de suport juridic. Menținerea lor în vigoare până la soluționarea și în casatie a litigiului s'ar justifica nu mai în ipoteza când aceste măsuri ar fi fost luate în temeiul art. 223 din legea execuțională, adică prin simplul efect al introducerii acțiunii. Instanța de apel restabilind situația juridică anterioară pronunțării sentinței de condamnare a primei instanțe, logic și juri-

dic este ca această restabilire să se facă în întregime. În favoarea acestei teze pledează prin a contrarii și argumentul juridic întemeiat pe caracterul executoriu al sentințelor pronunțate de a doua instanță de fond, fără considerare la recurs. Dacă recursul nu poate împiedeca, în principiu, execuția de îndestulare, cu atât mai puțin poate legitima menținerea sechestrului asigurător, înființat în baza unei sentințe care și-a pierdut posterior valoarea juridică.

Dr. ION ȚENCHEA.

53. ALUVIUNE IMOBILE CUMPĂRATE LA LICITAȚIE. Dacă cumpărătorul devine proprietar și asupra accesiiunii formată prin aluviune. Soluție afirmativă.

Din susținerea reclamantului necontestată de pârâtă, se stabilește că în natură, parcelele Nr. top. 310—311 și 312—313/a sunt mai mari cu 746 stp. decât suprafața lor de 530 stp. din cartea funduară, și că acest plus s'a format în partea grădinii de către râul Timiș, prin creșterea țărmlui timp îndelungat în urma retragerii apei, ceea ce se stabilește și din expertiza dela dosar.

Porțiunea de 746 stp. în urma retragerii apei Timișului, ca aluviune, prin accesiune naturală, permisă și de legea asupra regimului apelor, a devenit parte integrantă a obiectului principal, adică a parcelelor Nr. top. 310—311 și 313/a, cari în comerțul juridic se prezentau independente și puteau fi obiect al convențiilor.

Având în vedere că în materie de accesiune se aplică regula: „accessio sequitur suum principale” și „accessio cedit principali”, din cari norme urmează, că bunul, care prin accesiune s-a incorporat la altul, ipso facto urmează soarta obiectului principal, (Plopu II. pag. 255), ca consecință toate actele juridice cari se constituiesc asupra obiectului principal se estind și asupra bunului incorporat la el pe cale de accesiune, dacă părțile contractante nu au prevăzut expres contrarul în actul lor.

Considerând, că recl. R. F., nici în cererea de licitație voluntară, cuprinsă în act notarial public, și nici cu ocazia ținerii licitației, nu a declarat că în ce privește parcelele Nr. top. 310—311 și 312—313/a, înțelege să le vândă numai cu suprafața lor din cartea funduară fără porțiunea de 746 stp. adausă la ele prin aluviune pe cale de accesiune naturală, dar, că numitul nici nu a avut intenția să facă această rezervă, ceea ce se stabilește din faptul, că în cererea de licitație, înainte de specificarea imobilelor, solicită vânzarea întregii lui averi imobile, pentru ași aranja situația zdruncinată.

Că așa fiind, pârâta cumpărând la licitație obiectul principal-parcelele Nr. top. 310—311 și 312—313/a, această cumpărare e valabilă și se estinde și asupra accesiunii, devenind proprietară și asupra ei — Plopu II. pag. 255 — și prin consecință, predându-i-se în posesiune la 7/VIII 1931 obiectul principal de către delegatul judecătoresc, chiar dacă acesta cu ocazia predării n-a arătat și predat formal cumpărătoarei și terenul incorporat prin accesiune, totuși aceasta, în baza normelor de mai sus, a fost a se considera pusă în posesiune în mod implicit și asupra lui.

Că deci dacă pârâta în primăvara anului trecut, după ce reclamantul arase și semănase acel teren, derivând din aluviune, dânsa l-a arat și semănat din nou, prin aceasta nu l-a turburat pe recl. în posesiune, ci a exercitat dreptul ei de proprietate asupra acelui teren pe care reclamantul a încercat să-l ocupe pe nedrept.

(Judecătoria mixtă Lugoj, Sentința No. C. 3755/17/1935 din 7 August 1936. Președinte și redactor D-l Eugen Feneșan, judecător.)

II. PROCEDURĂ CIVILĂ

54. *LEGEA ACCELERĂRII. Partea apelantă sub decădere este obligată ca până la prima zi de dezbateri să-și motiveze apelul, și în acest scop nou termen nu poate obține.*

Art. 33 din legea accelerării judecăților dispune că cererea de apel va trebui să cuprindă, pe lângă alte mențiuni, și motivele de fapt și de drept pe cari se întemeiază apelul.

Că dacă apelantul nu a îndeplinit dela început această cerință, art. 37 din aceeași lege îi recunoaște dreptul de a completa apelul său cel mai târziu la prima zi de înfățișare, intimatul putând în acest caz să ceară comunicarea și acordarea unui nou termen înăuntrul căruia să depună la dosar întâmpinarea sa scrisă.

Considerând că din dispozițiunile de mai sus rezultă că în nici un caz partea apelantă nu poate fi primită să ceară amânarea pentru depunerea mijloacelor de apel; că, în principiu, ea este obligată să-și motiveze apelul prin chiar petițiunea introductivă și numai ca o favoare i-s'a permis să-l completeze până la primul termen de judecată înaintea Curții; că, după acest termen, apelantul este decăzut din dreptul de a-și motiva, completa sau modifica apelul său, indiferent de data când a primit citațiunea.

Că art. 35 din legea amintită, prin trimiteră pe care o face la dispozițiunile art. 4, n'a avut în vedere decât situațiunea intimatului care în calitatea sa de pârât în apelul contra hotărârii ce i-a dat câștig de cauză, are la dispozițiune anumite termene (30 zile dela primirea citației sau numai 5 zile în afacerile urgente) ca să-și pregătească excepțiile, probele și mijloacele lui de apărare.

Că, în ce privește pe apelant, acesta nu poate beneficia de atari termene fiindcă, pe de o parte, el fiind reclamant, este ferit de surpriza unei judecăți, intempestive la care numai inti-

matul ar fi expus dacă nu i-s'ar da posibilitatea să se prepare, iar, pe de altă parte, pentru considerațiunea că legea accelerării a prevăzut formal data până când apelantul este admis să depună mijloacele de fapt și de drept în susținerea apelului său și orice altă interpretare a dispozițiilor în materie, ar duce la nesocotirea voinței legiuitorului exprimată prin art. 33 și 37 citate mai sus.

Că, dar, motivele de casare fiind neîntemeiate, recursul urmează a se respinge.

(C. de Cas. S. II. Dec. No. 1117 din 16 Iunie 1936. Președinția D-ului N. Stănilă, consilier.)

55. *PROCEDURA CIVILĂ. Dispozițiunea hotărârei instanței de apel trebuie să conțină ca element esențial, arătarea dacă se „confirmă” sau se „reformează” integral sau în parte, sentința atacată cu apel, fără a fi necesar a se pronunța dacă apelul se admite sau se respinge.*

IN FAPT. Reclamantul ca motive de casare a invocat: 1. împrejurări prevăzute în punctul 6 al art. 30 din legea C. Casație susținând, că din moment ce instanța de apel a respins apelul pârâtului, nu mai avea nici-o cădere și competență de a discuta unele părți din sentința primei instanțe, deci nu mai putea decide altcum, ci numai confirmând aceia sentință; ori tribunalul aplicând art. 426 Pr. civ. a călcat forme de procedură esențiale, fiind imposibil a respinge un apel în întregime și totuși a reforma chiar și numai parțial sentința apelată și a dat astfel o sentință casabilă în virtutea textului de lege mai sus amintit; dar și în fond i-a dat o rea aplicațiune art. 426 Pr. civ.; 2. a mai invocat împrejurări prevăzute de punct 7 și 9 din art. 30 al aceleiași legi, plângându-se, că instanța de apel

și-a depășit competența și prin aceasta a comis și un exces de putere; căci respingând apelul și totuși reformând în parte sentința primei instanțe și-a depășit competența, apoi dispozitivul sentinței este în contradicție cu motivele sentinței, cari conchid la admiterea în parte a apelului, totuși acela în întregime a fost respins, iar sentința în parte reformată.

IN DREPT. Esențialul unui dispozitiv dintr'o hotărâre judecătorească dată în apel este, arătarea, dacă instanța de apel „confirmă”, sau „reformează” integral sau în parte hotărârea primei instanțe și în dispozitiv n'are ce căuta o enunțatiune, că apelul se respinge sau se admite, de unde rezultă, că într'un dispozitiv enunțându-se, că apelul se respinge, dar totuși sentința primei instanțe se reformează integral, sau în parte, acest dispozitiv susținut de motivele sentinței, rămâne bine pronunțat și sentința nu poate fi casată pe motiv, că dispozitivul ar conține dispoziții, ce se contrazic, întrucât de o contradicție numai atunci poate fi vorba, când părțile esențiale, indispensabile ale dispozitivului se contrazic, ceea ce în cazul de față nu e cazul, deoarece sentința atacată cu recurs numai o dispoziție esențială cuprinde, adică reformarea parțială a sentinței primei instanțe în ceea ce privește cheltuielile și cea de confirmare într'alte, iar enunțarea tribunalului că respinge apelul e o adăugire superfluă, fără de care sentința există și încă bine.

Când deci tribunalul a enunțat, că respinge apelul, dar totuși a reformat în parte sentința primei instanțe, nu și-a călcat și depășit competența, nici n'a comis un exces de putere, ci a făcut pur și simplu o enunțatiune superfluă și greșită, prin care nu i-a vătămat recurentului nici un drept; de unde rezultă, că acest motiv de recurs e neîntemeiat și a trebuit respins.

Dar tribunalul nu i-a dat nici art. 426 pr. civ. o greșită interpretare, sau mai corect zis n'a aplicat rău dispozițiile acestui articol, întrucât constatând în cadrele atribuțiunei sale și motivând suficient, că reclamantul deja la prima desbatere în urma plății primite dela pârât și-a redus acțiunea de 13.500 lei cu 8.000 lei și fiind în mare parte respins cu acțiunea, a trebuit considerat ca în parte pierzător de proces, i-a aplicat art. 426 pr. civ., această apreciere neputând fi supracenzurată de instanța de casare.

(C. de Apel Timișoara S. I-a, No. 225/1935 din 2 Iulie 1936. Președinția D-lui Dr. Alexandru Maria, primpreședinte.)

56. LEGEA ACCELERĂRII. *Nedepunerea, motivelor de apel cel mai târziu la prima zi de înfățișare, atrage nulitatea apelului, care se acoperă numai prin declarația apelantului, că înțelege ca apelul să se judece în baza motivelor invocate în fața primei instanțe.*

Art. 33 din legea accelerării arată imperativ, că cererea de apel va cuprinde între altele motivele de fapt și de drept, pe cari se întemeiază apelul (pct. c.), apelantul putând completa sau modifica apelul, cel mai târziu la prima zi de înfățișare, potrivit art. 37 din aceeași lege.

Că prin „completecare” legiuitorul a înțeles evident întregirea apelului cu motivele, mijloacele și probele necesare pentru susținerea lui, jurisprudența statuând într'o speță, că dacă un apel a fost făcut necomplet dela început, o cerere nouă făcută în completarea lui, va fi considerat ca un nou apel și eventual respins ca tardiv.

Că oșei noua lege a accelerării n'are un text precis, care să sancționeze cu nulitatea nedepunerea motivelor de apel, dar din faptul că disp. alin. I. al art. 37 arată, că apelantul care nu a îndeplinit cerințele art. 33 va putea completa sau modifica apelul cel mai târziu la prima zi de înfățișare, trebuie conchis că nulitatea apelului în acest caz este virtuală și n'a fost necesară trecerea ei într'un text precis al legii.

Având în vedere, că jurisprudența, bazându-se pe disp. art. următor 38, care arată, că părțile nu se vor putea servi înaintea Curții de alte motive, mijloace, sau probe, decât acelea invocate la prima instanță, a decis, că dacă apelantul declară că se servește de motivele dela prima instanță, Curtea nu poate să-i anuleze apelul, ci trebuie să-l judece în fond, în baza motivelor de fapt și de drept invocate în sprijinul acțiunii sale introductive de instanță. (Cas. II. dec. 582 din 28 Iunie 1933.)

Că luând de bază aceasta jurisprudență și constatând că apelanta nu a motivat apelul în termen legal și nici la desbaterea orală de azi, n'a declarat că se servește de motivele dela prima instanță, nulitatea mai sus expusă, operează și de aceia Curtea a trebuit să anuleze că tardiv motivat apelul reclamantei.

(C. de Apel Timișoara S. II. No. 4254/1934 din 8 Oct. 1936. Președinția D-lui I. Nic. Perjeșanu președinte, redactor D-l Dr. I. Hossu, consilier.)

III. DREPT PENAL.

57. *LEGEA COOPERĂȚIEI.* Judecătorul de ocol investit conform art. 154 cu atribuțiunile judecătorului de instrucție, este obligat ca la terminarea cercetărilor, să dea ordonanță fie de urmărire, fie de neurmărire.

Potrivit dispozițiilor din art. 154 din legea cooperăției, judecătorul de ocol va îndeplini și atribuțiunile judecătorului de instrucție.

Că prin instrucție se înțelege facerea cercetărilor în conformitate cu dispozițiunile codului de procedură penală.

Că această instrucție fiind terminată dacă se va găsi că este cazul de urmărire penală contra unui inculpat se va da o ordonanță de urmărire în care se va arăta probele adunate, temeiurile pe care se bazează învinuirea, cine vor fi chemați să răspundă de despăgubiri solidar cu el și cine va fi citat ca parte civilă, iar în caz când se constată că nu este caz de urmărire va arăta temeiurile de fapt și de drept pe care își sprijină concluziunea.

Considerând că normele din codul de procedură penală în materie de instrucție constituiesc dreptul comun și ca atare ele urmează să se aplice în orice cauză penală, fie că sunt prevăzute de codul penal sau de alte legi speciale cu excepția cazului când într-o lege specială ar exista dispozițiuni derogatorii exprese.

Considerând că în cuprinsul legii cooperăției nu există nici-un text de lege care să deroage dela regulile generale aplicate în materie de instrucție și prin art. 154 creiază un judecător de instrucție special.

Considerând că rostul instrucțiunii prealabile făcută de judecătorul de instrucție nu este numai pentru a aduna probele, ci are de scop a analiza aceste probe, să stabilească dacă sunt serioase sau nu, îndestulătoare sau insuficiente și rezultatul acestor aprecieri trebuie arătat printr-o ordonanță definitivă, fie de clasare, fie de urmărire, în acest din urmă caz, afacerea trebuind a fi trimisă spre judecare la judecătoria cea mai apropiată, prin derogare dela art. 54 din legea judecătoriilor de ocoale.

Că astfel fiind, Camera de punere sub acuzare depe lângă Curtea de Apel Craiova, a făcut o corectă aplicațiune a art. 154 din legea cooperăției, nu a violat cu nimic art. 54 din legea judecătoriilor de ocoale și nu se învederează a fi comis nici-un exces de putere, când a stabilit că judecătorul de ocol investit conform art. 154 din legea cooperăției, cu atribuțiunile judecătorului

de instrucție are și atribuțiunile acestui judecător, deci și darea ordonanței definitive.

Că deci motivul de casare este nefundat și recursul se respinge ca atare.

(C. de Cas. S. II, Dec. 1661 din 20 Mai 1936. Președinția D-lui Th. Radu, consilier.)

NOTĂ: Dispozițiile art. 154 a legii Cooperăției; din anul 1929 au aplicabilitate și sub legea de modificare a legii cooperăției din 27/III/1935, întrucât redacțiunea art. nou 209 este identică cu redacțiunea art. 154.

R.

58. *PROCEDURĂ PENALĂ. ACȚIUNE PENALĂ.* Judecătorul făptuitor al unui delict în exercițiul funcțiunei sale, care atrage o pedeapsă corecțională este justițiabil de Curtea de apel Art 493 pr. penală română.

Potrivit disp. art. 493 pr. pen. rom., în viitoare în prezent, când un judecător de Judecătorie sau de Tribunal, va fi inculpat ca făptuitor, în exercițiul funcțiunii sale, de un delict care atrage o pedeapsă corecțională, ministerul public de pe lângă Curtea de Apel îl va cita înaintea acestei Curți, care se va pronunța fără apel.

Conform acestor dispozițiuni, inculpatul, — căruia reclamantul îi impută delictul de abuz de putere, prevăzut de art. 471 c. p., comis în exercițiul funcțiunii sale de judecător și pedepsit cu închisoare corecțională până la 5 ani —, este justițiabil de Curtea de Apel.

Întrucât Tribunalul în motivarea sentinții a stabilit că inculpatul este justițiabil, conform disp. art. 493 pr. pen. rom., de Curtea de Apel Timișoara, ar fi urmat să decline competența și să înainteze dosarul Curții de Apel Timișoara, pentru a se pronunța asupra acțiunii reclamantului.

Ne procedând astfel, ci pășind la judecarea inculpatului și pronunțând achitarea lui în baza disp. art. 326 p. 3 și 1 pr. pen., Tribunalul a depășit competența sa materială și a pronunțat o sentință anulabilă, pentru cauza de nulitate prevăzută de art. 384 p. 4 pr. pen. pentru care, Curtea luând în considerare din oficiu această cauză de nulitate, potrivit prevederilor art. 384 al. ultim pr. pen. și în conformitate cu dispozițiunile art. 423 al. 1 pr. pen. urmează a anula sentința Tribunalului și a proceda la judecarea cauzei, ca instanță competentă.

Din disp. art. 493 pr. pen. rom., reese în

mod evident că numai Ministerul Public de pe lângă Curtea de Apel, are dreptul de a deschide acțiunea publică și a cita înaintea Curții de Apel, pe judecătorul învinuit ca făptuitor în exercitiul funcțiunei, de un delict pedepsit cu închisoare corecțională, deci reclamantul nu este îndreptățit să citeze direct înaintea instanței pe inculpat și prin urmare, acuzarea pornită de dânsul nefiind legală, în lipsa acuzării legale, nu se poate începe procedura penală în contra inculpatului.

(C. de Apel Timișoara S. III. Sentința No. D. III. 1568/3/36 din 29 Septembrie 1936. Președinția D-lui Gh. Pavelescu, președinte și raportor.)

NOTĂ: Art. 493 al vechiului cod penal român extins în teritoriile alipite și discutat prin sentința de față, îl găsim transpus parțial în actualele art. 577 c) Codului de Procedură Penală Carol II, cu observațiunea că noua dispoziție nu mai înglobează în cuprinsul ei și pe ceilalți ofițeri de poliție judiciară, ca în vechiul art. 493 astfel încât actualele acestea rămân a fi justifiabili conform regulilor de drept comun.

Procedura de urmat a rămas aceeași, adică instanța de judecată este tot Curtea de Apel, cazul trecând prin fișiera parchetului; general, atunci când este vorba ca și în precedent de delict comise de magistrații tribunalului sau judecătorii de ocol în exercitiul funcțiunei lor, căci pentru crime dispune art. 582 cu procedura acolo indicată.

Articolul 577 în al. 2 este însă mai categoric decât vechiul art. 493 în sensul că arată categoric că partea civilă nu poate sesiza direct cu plângerea sa pe primul președinte sau Curtea de Apel, căci deși art. 493 menționa că Ministerul public de pe lângă Curtea de Apel va cita pe judecător înaintea Curții, nu arată ce se întâmplă totuși în caz că sesizarea s'a făcut direct la Curte de către partea civilă, de unde cu drept cuvânt dealtfel prin sentința de mai sus, s'a dedus prin raționament — a contrariu — că această sesizare este nereglată.

ALEXANDRU ST. CONSTANTINESCU
jude-consilier.

59. CODUL PENAL CAROL II. Circumstanțe atenuante. Aplicarea lor în materie corecțională.

Declară de vinovați pe inculpații B. N. și I. H., ca autori a cinci cazuri ale delictului de furt prevăzut de art. 524 alin. 1. și calificat de art. 525 pct. 4 lit. c), pct. 2 lit. b) și pct. 3 lit. a), c. p. Carol II., comb. cu art. 101 alin. 1. c. p., comis prin aceea că împreună și în comun: 1. în ziua de 24 August 1936, au furat din curtea unui necunoscut două perechi ghetete și un rând de haine; 2. că în noaptea de 30. August prin escaladarea gardului au furat din locuința lui D. R. diferite lucruri în valoare de 20 lei; 3. că în noaptea de 31 August prin escaladarea gardului

au furat dintr'o șură din curtea lui I. M. o pâine în valoare de 20 lei; 4. că în aceeași noapte prin escaladarea gardului au furat din bucătăria de vară a lui P. M. alimente în valoare de 20 lei și 5. că în noaptea de 2 Sept. au furat din curtea lui A. N. diferite obiecte în valoare de 1400 lei, toate acestea fără consimțământul dăunaților și cu scopul de a le însuși pe nedrept.

Pentru care fapte condamnă pe numiții inculpați în baza art. 525 alin. ultim teza II. c. p., combinat cu art. 101 pct. 3 și cu aplicarea art. 157 pct. 2 lit. b) teza I. c. p. la câte un an închisoare corecțională ca pedeapsă principală și cu aplicarea art. 158 comb. cu art. 157 pct. 2 lit. c) c. p. la câte 2000 lei amendă ca pedeapsă secundară.

În baza art. 525 alin. ultim teza II. c. p. comb. cu art. 105, 25 pct. 2, 59 și 58 pct. 1 și 2 aplică acuzaților și pedeapsa complementară de interdicție corecțională, suspendând exercitiul drepturilor politice și de a ocupa funcțiuni pe termen de 5 ani.

(Tribunalul Timiș-Torontol S. I. No. 2126/1936, din 19 Ianuarie 1937. Președinția D-lui Dr. Iose Gropșianu jude-consilier, redactor D-lui Dr. Ion Rusalin, jude-supleant.)

NOTĂ: Legiuitorul Codului Penal Carol II. față de norma generală cuprinsă în art. 21 c. p., prin care obiecta judecătorul ca ținând cont de motivele și gravitatea faptului, gradul de perversitate, vîrsta anterioară și conduita infractorului după comiterea faptei, să aplice infractorului pedeapsa în limitele prevăzute de lege pentru infracțiunea respectivă, ca excepție a prevăzut în materie corecțională:

1) În art. 157 pct. 2 lit. a, b și c. că prin aplicarea circumstanțelor atenuante să poată cobori și sub minimumul special prevăzut;

2) În art. 158 că poată chiar înlătura una din pedepse și chiar a face reducere la cea aplicată.

Deși nici art. 157, 158 c. p. și nici art. 328 pr. p. nu prevede că judecătorul este ținut în holărarea sa, să motiveze aplicarea circumstanțelor atenuante, totuși credem bazat pe dispozițiunile art. 21 c. p., că la fixarea cuantumului pedepsei prin aplicarea circumstanțelor atenuante, judecătorul trebuie să aprobe și condițiile din art. 21 c. p., care l'au condus la aplicarea circumstanțelor atenuante.

În materie corecțională prin art. 157 pct. 2. c. p. legiuitorul deși a admis ca prin aplicarea circumstanțelor atenuante să se poată reduce pedeapsa și sub limitele prevăzute de lege, totuși această reducere a îngăduie-o și nu a lăsat-o la facultața judecătorului.

I. Conform art. 157 pct. II. lit. b) c. p. în cazul că pentru infracțiune se prevede maximum pedepsei cinci ani sau mai mare, judecătorul nu poate reduce închisoarea corecțională sub un an, nici cu aplicarea circumstanțelor atenuante, cu singura excepție, dacă minimum special al pedepsei prevăzută de lege este sub un an, în care caz se poate cobori până la acel minimum special.

II. Din coroborarea textului lit. b) cu dispozițiile lit. a), din pct. 2. a art. 157 rezultă că, în cazul că pedeapsa prevăzută de lege are un maximum ce nu trece de 5 ani, și un minimum special mai mare de 1 lună în acest caz judecătorul cu aplicarea circumstanțelor atenuante poate cobori pedeapsa până la minimum general de o lună (art. 23 c. p.), indiferent de minimum special; singura excepție fiind în pct. 2. lit. a. teza 3 când închisoarea corecțională poate fi înlocuită cu amendă, în cazul că minimum special, fie prevăzută fie neprevăzută de lege, este egală cu minimum general al închisorii corecționale, adică o lună, și în acest caz, conform alinajului 2 a pctului a), amenda substituie închisorii corecționale nu poate fi mai mică de două mii lei, dar nici mai mare de cinci mii lei.

III. Amenda ca pedeapsă principală conform punctului c), prin aplicarea circumstanțelor atenuante, poate fi redusă până la 2000 lei minimum ei general, însă sub acest minimum general nu poate fi redusă în nici un caz. Legiuitorul nu a admis corecționalizarea judiciară a delictelor în contravențiuni.

Această limitare a facultății judecătorului; de a reduce pedepsele chiar cu aplicarea circumstanțelor atenuante, desigur ar avea consecințe foarte grave fiind conștient de mărirea pedepselor fixate de legiuitor pentru diferite infracțiuni, și judecătorul pentru a înălțura gravitatea pedepselor, ar fi silit să opereze cu art. 65 c. p., adică cu suspendarea executării; pedepselor aplicate, art. 65 având o aplicare foarte largă, putându-se suspenda pedepsa închisorii corecționale până la 2 ani.

IV. Legiuitorul codului penal pentru a atenua severitatea legii în fixarea pedepselor aplicate de judecător chiar cu aplicarea circumstanțelor atenuante,

și a evita aplicarea art. 65 c. p., a introdus prin art. 158 c. p. o inovație foarte ferocă, care se situează pe linia mijlocie între cele două extremități.

Și anume a prevăzută că, dacă legea pentru vreo infracțiune prevede o pedeapsă privativă de libertate și amendă, în acest caz a) reducerile din art. 157 pct. 2 lit. a, b, c, să poate aplica la ambele pedepse; b) sau să poate înălțura una din ele și c) la cea aplicată se poate chiar efectua reducerea din pctul 2 a art. 157. Prin textul art. 158 legiuitorul a pus la îndemâna judecătorului un mijloc propriu de individualizare a pedepselor în sensul condițiilor art. 21 c. p.

V Să pune întrebarea, întrucât art. 158 nu dispune, dacă pedeapsa complementară a interdicției corecționale, se poate înălțura sau nu. Credem că interdicția corecțională prev. de art. 25 pct. 2, 59 c. p. să poate înălțura în baza alin. ultim. a art. 25 în cazul când nu se aplică o pedeapsă privativă de libertate mai mare de 6 luni, aceasta se înțelege numai pentru afacerile puse în curgere după punerea în vigoare a codului penal. Pentru că în privința afacerilor în curs la data punerii în vigoare a codului penal, nu se pot aplica dispozițiile codului penal relativ la pedepsele complementare privative de drepturi din art. 25 p. 1, 2-3, 58, 59-60 c. p. Acestor afaceri urmează în privința pedepselor privative de drepturi a se aplica dispozițiile vechiului cod abrogat, conform art. 602 c. p. Carol II. Totuși credem, că atunci când pedepsele privative de drepturi din codul abrogat sunt identice cu cele din nou cod, se vor aplica dispozițiile noului cod, putându-se omite aplicarea lor în baza art. 54 c. p. ard.

Dr. ION RUSALIN
magistrat.

IV. LEGI SPECIALE.

60. LEGEA AVOCAȚILOR. *Privilegiu pentru creanța avocatului derivată din servicii de avocat prestate, în privința mobilelor clientului are rang imediat următor după stat, iar în privința imobilelor prin inscripțiuni în c. f.*

În sistemul dreptului civil al vechiului Regat privilegiile ca și ipotecile sunt garanții reale, cari determină rangul în ordinea creditorilor cu privire la dreptul de urmărire asupra averii debitorului comun, spre deosebire de dreptul civil din Ardeal, unde privilegiu nu însemnează garanție pentru creanța creditorului și nu este o cauză care determină rangul între creditori, ci este cu totul altă noțiune.

Că în dreptul vechiului Regat ipotecile afară de unele excepții derivă din contracte și pot exista numai asupra imobilelor, iar privilegiile derivă din lege și pot fi atât imobiliare cât și mobiliare, adică pot să existe și asupra unei averi mobile a debitorului; că rangul creditorilor ipotecari determină și rangul privilegiilor imobiliare, pe când privilegiile mobiliare nu sunt supuse la formalitatea inscripției, rangul lor fiind prevăzută de lege.

Considerând că legea avocaților prevăzând privilegiu pentru creanța avocatului derivată din servicii de avocat prestate, a avut în vedere noțiunea de privilegiu din dreptul civil al Vechiului Regat, în care privilegiile mobiliare nu sunt supuse inscripției, rangul lor fiind determinat de lege, fără formalitatea inscripției.

Că așa se explică dispozițiunea art. 75 din legea avocaților, care prevede că privilegiul avocatului asupra sumei sau averii mobile conservată sau intrată în patrimoniul clientului prin serviciile prestate de avocat, are rang imediat următor după privilegiul Statului, înaintea oricărei alte creanțe privilegiate, iar art. 77 din aceeași lege prevede că în privința bunurilor imobiliare conservate sau intrate în patrimoniul clientului prin serviciile prestate de avocat, privilegiul se conservă prin inscripție în registrul de mutațiuni imobiliare sau în cărțile funduare locale.

Considerând că din cele expuse, rezultă că privilegiul mobilier prevăzută în favoarea avocatului de art. 75 din legea avocaților, are prioritate în rang față de rangul dobândit de un credi-

tor proprietar care a dobândit drept de subipotecă, cum e cazul în speță, deoarece într'un des-acord între o dispoziție a unei legi de unificare cum e legea avocaților și dispoziții din legile ardelenene, în speță acele invocate prin motivele de recurs, prevalează dispozițiile legii de unificare.

Că în consecință motivul de recurs fiind nefondat, recursul se respinge.

(C. de Cas. S. II-a Dec. No. 483 din 14 Februarie 1936. Președinția D-lui Gh. Const. Rălescu, președinte.)

61. LEGEA AVOCAȚILOR. *Avocații au drept la onorar și pentru servicii neprevăzute în tabloul minimal, în care caz onorarul se stabilește pe bază de acte similare din tablou.*

Potrivit art. 36 din legea avocaților, avocații înscrși în tablou au dreptul a reprezenta părțile la autorități sau a pleda la orice instanță de judecată civilă, militară, administrativă sau de orice altă natură, unde legi speciale nu ridică acest drept.

Din dispozițiunile acestui text de lege rezultă că, avocații pot aduce părți aflate în cercetare la judecătorul de instrucție, orice servicii în cadrul activității lor profesionale, iar nu numai cum greșit Tribunalul le limitează, la cererile de punere în libertate, opoziție la ordonanță de zi, asistență la confirmarea mandatului și opoziție la Camera de punere sub acuzare; tot astfel ei pot aduce serviciile lor profesionale și cu ocazia cercetărilor ce s'ar face de organele polițienești.

Potrivit art. 13 alin. 3 din dispozițiunile generale privitoare la onorariile avocaților din 30 Septembrie 1925, pentru lucrările avocatului care nu sunt înscrise în tablourile minimale cheltuielile se fixează luându-se ca bază onorariile prevăzute pentru acte similare.

Că, astfel fiind, numai cu violarea acelor texte de lege, instanța de fond a putut decide că recurentul n'ar avea dreptul la onorar pentru serviciile prestate la poliție, întrucât pentru asemenea servicii nu s'ar prevedea nici-un onorar în tariful minimal și că recurentul n'ar fi putut presta servicii de avocat la poliție; și tot cu violarea art. 36 din legea avocaților a hotărât că, în afară de serviciile sus arătate recurentul n'ar fi putut presta și alte servicii de avocat intimitei la judecătorul de instrucție.

Că deci motivul de casare fiind întemeiat, urmează a se admite recursul.

(C. de Cas. S. I-a Dec. No. 344 din 11 Martie 1936. Președinția D-lui Al. Luca, președinte.)

62. LEGEA AVOCAȚILOR. *PACTELE de quota litis sunt admise sub imperiul actualei legi a avocaților.*

Convențiunea dintre părți cuprinde o stipulațiune cunoscută în drept sub denumirea de pactum de quota litis iar nu, cum eronat stabilește Curtea de fond, o stipulațiune din acelea interzise de art. 100, pe baza căreia recurentul în calitate de avocat să poată deveni achizitorul unor bunuri sau drepturi asupra cărora a fost consultat.

În ce privește pactele de quota litis, în Vechiul Regat ele au fost validate prin art. 21 din legea avocaților din 1907, cu dreptul pentru instanțele judecătorești de a reduce sumele fixate ca onorarii în cazuri de vădită exagerațiune.

Legiuitorul din 1923, suprimând dispozițiunile din art. 21 al legii din 1907, iar în art. 123 abrogând orice alte legi, regulamente și dispozițiuni de orice natură din întregul teritoriu al țării privitoare la avocați, în vigoare la promulgarea acestei legi, a abrogat și dispozițiunile art. 21 din legea dela 1907.

Legea avocaților din 1923 nu prevede vreo dispozițiune referitoare la pactele de quota litis, pe care să le declare în mod categoric nule.

În această situațiune și ținând seama de evoluția legală, urmează a se decide, că avocații pot stipula în mod valabil cu clienții lor drept plata serviciilor ce le prestează o cotă parte din beneficiul ce se va realiza din procesul cu care avocatul se însărcinează și o astfel de convenție nu este nulă prin ea însăși, ea neintrând în prevederile art. 100 din actuala lege a avocaților, și deci acest motiv de casare este nefondat.

(C. de Cas. S. I. Dec. No. 616 din 13 Mai 1936. Președinția D-lui S. Tîpej, consilier.)

63. C. de Cas. Secțiuni Unite.

Dec. Nr. 133 din 29 Oct. 1936.

LEGEA AVOCAȚILOR. *Mandatarii instituți prin aceeași procură, fără restricțiune cu privire la exercițiul puterilor lor, sunt în drept a îndeplini în mod separat actele cari se raportă la executarea mandatului.*

Prin procura autenticată de judecătoria mixtă O. sub Nr. 585/933, Primăria și Obștea comunei G. dau mandat d-lor avocați I. M. și Gh. P. pentru a le reprezenta înaintea tuturor instanțelor judecătorești din țară.

Că, nicăeri din termenii procurii nu se con-

stată că mandanții ar fi impus mandatarilor obligațiunea de a îndeplini numai împreună actele conferite prin mandat.

Considerând că atunci când sunt instituți mai mulți mandatarii fără a se face nici o restricțiune cu privire la exercițiul puterilor fiecăruia, — oricare dintre dâșii are dreptul a îndeplini în mod separat actele cari se raportă la executarea mandatului.

Că, astfel fiind, avocatul, I. M. unul dintre cei doi mandatarii instituți în speță, a putut semna singur recursul de față și prin consecință incidentul cu privire la neregulata introducere a acestui recurs se respinge ca fiind neîntemeiat.

(Președinția D-lui D. Volanschi, președinte.)

64. LEGEA CONTRACTELOR DE MUNCĂ.

Patronul este obligat a acorda concediile legale anuale, salariaților în mod mecanic și fără vre-o cerere prealabilă din partea acestora. Patronului îi revine rolul de a face dovada acordării concediului.

Prin art. 49 din legea contractelor de muncă, patronul este obligat a acorda salariaților concedii anuale de odihnă; intervalele fixate de lege pentru concedii sunt minimale, neputând fi reduse și nici suprimate prin acordul părților; aceste concedii se acordă după norme fixe, stabilite și dezvoltate în detaliu prin regulament (art. 50), iar nu pe măsura vreunei eventuale cereri din partea salariatului; prin articolul următor, legea sancționează cu despăgubiri, atât neacordarea concediului de către patron cât și utilizarea lui de către salariat în alt scop, decât acela de odihnă.

Acestea fiind dispozițiunile legii, nici din textul și nici din spiritul lui nu rezultă că obligațiunea patronului de a acorda concedii salariaților ar fi condiționată de existența unor cereri prealabile din partea acestora; dimpotrivă, dispozițiunea prin care legea consideră ca minimale intervalele fixate de ea pentru concedii, ca și aceea prin care interzice în mod imperativ reducerea acestor intervale sau suprimarea lor totală prin acordul părților, învederează voiața manifestă a legiuitorului de a face din instituțiunea concediilor anuale de odihnă o obligațiune sau o îndatorire legală, de ordine publică, a patronului pe care el e ținut să o execute în mod mecanic, după normele fixate de lege și regulament, fără a se preocupa dacă există sau nu vre-o cerere în acest sens din partea salariatului.

Prin urmare, nu salariatului îi incumbă a

face dovada că a solicitat concediul, nicăeri legea nepunându-i această obligațiune, pentru că în caz de refuz să aibă drept la daune, ci patronul e ținut să dovedească, spre a se apăra de aceste daune, că a acordat salariatului concediu, de care el a beneficiat în mod efectiv, sau la care a renunțat fără nici-o înjoncțiune din partea patronului.

Tribunalul hotărând contrariul a violat textele de lege invocate, așa că motivele de casare sunt fondate.

(C. de Cas. S. III. Dec. No. 843 din 5 Mai 1936. Președinția D-lui D. G. Lupu, președinte.)

65. LEGEA CONTRACTELOR DE MUNCĂ.

Când se naște dreptul la concediu de odihnă. Timpul în care poate fi legalmente acordat concediul. Anul ultim de serviciu incomplet. Inaplicabilitatea art. 50 din legea contractelor de muncă.

IN FAPT: Recl. E. S., a pretins printre altele dela pârâta I. L., și despăgubirea dublă de concediu nebeneficiat pentru anul 1935. Recl. după un serviciu de mai mulți ani a plecat din serviciul pârâtei la 6 Septembrie 1935.

IN DREPT: Potrivit art. 50 din legea contractelor de muncă, concediile de odihnă se vor acorda în cursul anului calendaristic — astfel dreptul de concediu al reclamantei pentru anul 1935 s'a născut deja la 1 Ianuarie 1935, beneficierea lui însă urmând s'o aibă în cursul anului calendaristic 1935. Pârâta având dreptul să fixeze concediul reclamantei și către sfârșitul acestui an, nu se poate considera, că nu a acordat reclamantei concediul datorit, întrucât la 6 Sept. 1935, aceasta a plecat din serviciu, punând în imposibilitate pe patron să-i mai deie până la finea anului concediul.

Prin urmare pârâta nu a contravenit disp. art. 49, deci nu este pasibilă de sancțiunea indemnizației duble de concediu prev. de art. 50, ci este obligată să-i achite reclamantei numai indemnizația simplă de concediu prev. de al. ultim al art. 49 din lege, întrucât dreptul reclamantei era născut chiar la începutul anului, după cum s'a arătat mai sus, posibilitatea patronului de a-l aplica oricând în cursul anului calendaristic, fiind o facultate ce i-se acordă de legiuitor, privind numai concediul ca atare, iar nu și indemnizația de concediu, care este un drept deosebit de acesta.

Astfel pârâta trebuie să plătească reclamantei

pe anul 1935 numai indemnizația simplă de concediu și nu indemnizația dublă pentru concediul neacordat.

(Judecătoria de muncă Timișoara. Carte de judecată civilă No. 43 din 3 Februarie 1936. Președinte D-l Dr. Mihai Kușniruc)

66. LEGEA PENTRU ÎNFIINȚAREA ȘI ORGANIZAREA JURISDICȚIEI MUNCII. *Termenul de recurs de 15 zile prevăzut de art. 11 și nu termenul de recurs de 30 zile prevăzut de art. 33 legea C. de Casație se aplică în materia litigiilor derivând din contractele de muncă. Retroactivitate.*

Potrivit art. 11 din legea pentru înființarea și organizarea jurisdicției muncii din 15 Februarie 1933, contra hotărârilor date în apel se poate introduce recurs la Curtea de Apel respectivă, în termen de 15 zile de la comunicarea hotărârii; că menționata lege fiind de procedură de organizare jurisdicțională și de competență, dispozițiile ei în aceste privințe sunt de ordine publică și ca atare cu efect retroactiv, fiind aplicabile și tuturor proceselor primite chiar înainte de apariția acestei legi, în cari procese însă n'a intervenit o hotărâre până în momentul publicării ei; că în materie de dispozițiuni legale de ordine publică nu există drept câștigat, părțile putând beneficia numai de acele căi de atac și în termenele prevăzute de legea care este în vigoare în momentul pronunțării hotărârii de care au a se plânge.

Considerând că în prezenta cauză cu toate că acțiunea a fost introdusă de reclamant anterior datei publicării legii pentru înființarea și organizarea jurisdicției muncii, totuși deoarece atât sentința Judecătoriei, cât și sentința Tribunalului ca instanță de apel, au fost pronunțate ulterior datei suszise de 15 Februarie 1933, urmează a se hotărâ, că sentința Tribunalului putea fi atacată de reclamant cu recurs numai în termenul de 15 zile dela comunicare, termen prevăzut de art. 11 al suscitătei legi; că din actele dela dosar rezultând, că sentința Tribunalului a fost comunicată reclamantului în ziua de 9 Decembrie 1935 și că recursul a fost introdus de reclamant numai în ziua de 8 Ianuarie 1936, deci peste termenul mai sus arătat, urmează a se vedea că recursul a fost tardiv înaintat.

Considerând că susținerile recurentului că în cauza de față potrivit art. 33 din legea Curții de Casație termenul de recurs este de 30 zile de la

comunicare nu sunt întemeiate, deoarece în materia litigiilor derivând din contractele de muncă, dispozițiunile susziselui text de lege au fost aprobate prin acelea ale art. 11 din legea pentru înființarea și organizarea jurisdicției muncii, care este ulterioară legii din 31 Martie 1932, modificatoare în felul arătat de recurent a disp. art. 33 din legea pentru Curtea de Casație.

Pentru aceste motive, Curtea constatând că incidentul ridicat de intimată este întemeiat, a respins recursul ca tardiv.

(C. de Apel Timișoara, S. II-a, No. 1025/1936 din 22 Oct. 1936. Președinția D-lui I. Nj. Perjeleanu, președinte, redactor D-l C. V. Popescu consilier.)

67. LEGEA LICHIDĂRII DATORIILOR AGRICOLE ȘI URBANE 1934. *Terenurile virane urbane fiind impuse la impozit pe clădiri conform art. 13 din legea contribuțiunilor directe, proprietarii unor asemenea terenuri, au calitatea de debitori urbani, prev. de art. 30 lit. A a).*

Art. 30 lit. A. a) din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane prevede în mod categoric că sunt considerați debitori urbani și deci beneficiază de aceste legi, debitorii cetățeni români, proprietari de imobile susceptibile de a fi impuse la impozitul pe clădiri, prevăzut prin art. 13 din legea contribuțiunilor directe.

Că prin art. 13 din citata lege se dispune că sunt impuse la impozit proprietățile clădite sau cele asimilate lor, iar prin aliniatul 5 lit. a) se precizează că sunt asimilate clădirilor printre altele și terenurile virane din oraș.

Că dar, față de aceste texte categorice, Curtea de fond a făcut o bună aplicație a legii când a hotărât că debitorul urmărit beneficiază de prevederile legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane, pe considerațiunea printre altele condițiuni îndeplinite — că este proprietarul unui teren viran urban.

Că astfel fiind motivele găsindu-se nefondate, recursul urmează a se respinge ca atare.

(C. de Cas. S. II-a. Dec. No. 115 din 17 Ianuarie 1936. Președinția D-lui N. Stănjă, consilier.)

68. LEGEA LICHIDĂRII DATORIILOR. *Creanța derivând dintr'un împrumut de cont curent, nu se poate considera de comercială, fără a stabili în prealabil calitatea de comerciant a debitorului.*

Dacă potrivit dispozițiilor art. 259 pct. 2 cod comercial ard., operațiunile de bancă și schimb constituiesc fapte de comerț, prin aceasta se înțelege că menționata caracterizare subzistă numai în cazul când aceste acte se exercită ca o profesiune.

De aci urmează că această operațiune nu constituie un act de comerț pentru ambele părți, adică de aci nu urmează că simplul fapt al confecționării unui atare act de natură comercială dă naștere și la calitatea de comerciant.

Art. 69 pct. 2 din legea pentru reglementarea datoriilor cere două condițiuni pentru a excepta creanța dela beneficiul legii și anume: 1) să fie de natură comercială și 2) debitorul să aibă calitatea de comerciant.

În speță Tribunalul a considerat creanța de natură comercială prin faptul că derivă dintr'un împrumut pe cont curent fără a stabili și calitatea de comerciant a datornicului, aceasta deducând-o numai din împrejurarea că a făcut împrumut pe cont curent.

Dar numai prin violarea susmenționatele texte, tribunalul a exceptat datoria dela beneficiul legii pentru lichidarea datoriilor, — art. 69 lit. b. — și deci motivul găsindu-se întemeiat, recursul câtă a se admite casându-se încheierea cu trimitere la aceeași instanță, spre o nouă judecată.

(C. de Cas. S. II. Dec. No. 895 din 1 Mai 1936. Președinția D-lui T. Radu, consilier.)

69. LEGEA, LICHIDĂRII DATORIILOR 1934. Renunțările și înțelegerile încheiate sub regimul legii de conversiune de 19 Aprilie 1932, își păstrează valabilitatea și sub regimul legii lichidării, dacă sunt făcute în formă autentică.

IN FAPT: Recl. a chemat în judecată pe pârât, spre a se stabili, că datoria în sumă de 24.000 lei, nu cade sub dispozițiile legii de lichidare din 7 Aprilie 1934, întrucât prin convențiunea din 17 Iulie 1932, dânsul a „renunțat” la beneficiul legii de conversiune, în conformitate cu art. 56 din legea din 19 Aprilie 1932, renunțare, care este și rămâne definitivă potrivit art. 74 din legea din 7 Aprilie 1934.

Judecătoria a respins acțiunea reclamantei cu cheltueli, motivând că întrucât renunțarea la beneficiul legii nu s'a făcut prin act autentic, pârâtul nu este obligat a o respecta, dat fiind că art. 74 din legea din 7 Aprilie 1934 declară valabile numai renunțările și înțelegerile făcute cu respectarea dispozițiilor din legile anterioare.

În urma apelului făcut de reclamantă, Tribunalul a confirmat sentința primei instanțe, adoptând motivele judecătoreiei și în plus adăogând, că din textul convențiunii din 17 Iulie 1932 se vede că e vorba de o înțelegere, care nefiind făcută prin act autentic, pârâtul a fost în drept a o revoca; că și în cazul când convențiunea ar fi în realitate o renunțare, potrivit art. 74 alin. II. din legea din 1934, pârâtul ar fi irevocabil legat numai dacă ar fi fost cuprinsă în act autentic.

IN DREPT: Având în vedere, că prin primul motiv de recurs, recl. critică sentința Tribunalului, susținând că printr'o rea interpretare și schimbare a naturii convențiunii a calificat această convențiune de „înțelegere”.

Având în vedere, că din examinarea convențiunii din 17 Iulie 1932, rezultă, că pârâtul referindu-se la dispozițiile art. 56 din legea din 1932, declară că „renunță” la beneficiul legii de conversiune și arată, cum se obligă a face plata sumei de 25.000 lei capital până în anul 1942.

Că din aceasta se vede în mod neîndoios, că convențiunea cuprinde și o „renunțare” la beneficiile conversiunii și o înțelegere asupra modului cum trebuia să se facă plata datoriei și cum Tribunalul discută ambele soluțiuni, atât dacă s'ar considera convenția de „înțelegere”, cât și dacă s'ar considera de „renunțare”, — aplicând aceleași consecințe juridice derivate din împrejurarea, că convențiunea nu s'a făcut printr'un act autentic, primul motiv nu e fondat, căci nu natura de „înțelegere” sau de „renunțare” a actului a fost determinată în cauză, ci chestiunea dacă actul privit sub ambele aspecte posibile de „înțelegere” sau „renunțare”, a fost sau nu făcut în formele legale.

Având în vedere, că prin cel de al doilea motiv de recurs recl. se plânge, că Tribunalul ar fi făcut o rea aplicare a legii și reg. legii din 7 Aprilie 1934, în deosebi a art. 74, prin neluarea în considerare a distincțiunilor în aplicarea alin. II. deosebit de cel din I-ul, și a art. 86 din noua lege.

Având în vedere, că este stabilit în fapt de instanțele de fond, că convențiunea dintre părți s'a făcut la 17 Iulie 1932, adică sub imperiul legii din 19 Aprilie 1932, făcându-se referire chiar în textul ei la disp. art. 56 din acea lege și că ea s'a făcut, nu prin act autentic, ci printr'un act sub semnătură privată „încheiat în fața Primăriei și redactat de notar”;

Având în vedere, că potrivit art. 56 din suscitata lege dela promulgarea ei, debitorul va putea renunța în totul sau în parte la beneficiile legii, cu mențiunea că renunțarea odată făcută prin „act autentic” va fi irevocabilă.

Având în vedere, că din felul de a se exprima al legiuitorului din 1932, în art. 56 din lege, că „debitorul va putea renunța în total sau în parte”, rezultă, că în acest text de lege nu este vorba numai de o renunțare la beneficiile legii, dar și de una parte din beneficiile ei, în care caz nu poate fi vorba de o înțelegere, căci în definitiv și înțelegerea poate cuprinde în sine o renunțare, — iar în al doilea rând mai reiese ca o condiție sine qua non a acestor renunțări totale sau parțiale deci și a înțelegerilor este, că ele să fie făcute în formă autentică.

Având în vedere, că legiuitorul cunoscând gravitatea acestor renunțări sau înțelegeri, a impus forma autentică, pentru a face mai atenți pe acei, ce renunță sau fac înțelegeri, la consecințele grele ale unor atari acte juridice și a li-se da posibilitatea și timpul să se gândească cu un ceas mai de vreme înainte de facerea lor; că această formă autentică nu este pretinsă numai pentru ca actul să nu poată fi revocat, ci ca o condiție de valabilitate a acestor acte, expresiunea întrebuințată de legiuitor de „îrevocabilă”, fiind improprie și utilizată în înțelesul de „neanulabilă”, ceea ce se vede și din legile ulterioare din 26 Octomvrie 1932 și 14 Aprilie 1933, în care ne mai folosindu-se de acel termen impropriu, a lăsat să se aplice normele de drept comun, după care nerespectarea unei forme aduce nulitatea sau anulabilitatea actului, iar legea din 1934, declară de „valabil” înțelegerile sau renunțările legal făcute sub imperiul legilor anterioare.

Având în vedere, că legiuitorul din 7 Aprilie 1934, consecvent acestor principii și mai ales că în legea din 26 Octomvrie 1932 (art. 5 și 6) și că legea din 14 Aprilie 1933 (art. 26) vorbește de înțelegeri încheiate sub imperiul lor prin disp. art. 74 a înțeles a face o situațiune juridică egală și cu aceleași condițiuni atât, când este vorba de înțelegeri (alin. I.) cât și când este vorba de renunțări (alin. II.), căci ambele aliniate sunt legate cu cuvintele „de asemenea”, — pentru renunțări legiuitorul punând o condițiune în plus, că ele se fac exprese, adică să nu rezulte deducțiuni sau prezumțiuni.

Având în vedere, că în aceste condițiuni, întrucât renunțarea și înțelegerea făcută prin convențiunea din 17 Iulie 1932, n'a fost făcută în forma autentică, precum pretindea în mod precis disp. art. 56 din legea din 19 Aprilie 1932, sub imperiul căreia se făcuse, iar potrivit disp. art. 74 alin. I. și II. din legea din 7 Aprilie 1934, numai acele renunțări sau înțelegeri făcute cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare în momentul lor, sunt și rămân valabile și părțile sunt

obligate a le respecta — este evident că convențiunea mai sus arătată nu este valabilă și prin urmare reclamanta neputându-și baza acțiunea pe o atare convențiune și acest motiv de recurs este nefondat, — discutarea art. 86 din legea din 7 Aprilie 1934 devenind inutilă, față de cele expuse mai sus.

Pentru aceste motive, Curtea a respins ca nefondat recursul reclamantei.

(C. de Apel Timișoara. S. III-a. No. 1160/1936 din 24 Iunie 1936. Președinția D-lui Dr. Alexandru Marta, primpreședinte, redactor D-l V. Bujoreanu, consilier.)

70. LEGEA LICHIDĂRII DATORIILOR 1934.

Prețul rezultat din vânzarea imobilelor lovite în baza art. 26 de indisponibilitate, se va distribui atât între creditorii cari au acceptat cât și cei cari nu au acceptat reducerea creanței lor conform legii.

Prin art. 27 legiuitorul din 1934 recunoaște debitorilor intrați în conversiune facultatea de a putea vinde și înainte de expirarea termenului de aplicarea legii imobilele ce le aparțin și cari prin mențiunea făcută de creditor conform art. 26, sunt lovite de indisponibilitate pe tot acest interval de timp.

Că, deși legiuitorul recunoaște debitorilor această facultate, el însă nu lasă prețul vânzării la dispoziția zișilor debitori și nici nu dispune consemnarea lui până la expirarea moratoriului de 10 ani, ci prevede distribuirea lui între creditorii debitorului vânzător.

Că potrivit art. 16 și 27 care reglementează materia, această distribuțiune se face de Tribunal cu concursul tuturor creditorilor vânzătorului, deci nu numai acelor cari au primit lichidarea instituită de lege, ci și a celor neacceptanți; aceasta rezultă neîndoios din cuprinsul art. 27 care prevede categoric că sumele plătibile la facerea actului vor fi depuse la Tribunal și distribuite după procedura dreptului comun creditorilor declarați, fără a exclude pe vreunii din ei, iar în rândul creditorilor declarați au a fi considerați și cei care au fost cuprinși în cererea de lichidare introdusă de debitori, dar posterior nu au primit aranjamentul; că aceasta mai rezultă și din dispozițiunile art. 16, aplicabile conform ultimului său aliniat și la vânzările voluntare făcute potrivit art. 27 întrucât după dispozițiunile acestui text, creditorii cu creanțele reduse în baza legii vin în concurs cu cei neîntrând în prevederile ei, cum și cu cei trecuți la Cap. III, capitol care se referă la creditorii neacceptanți, ast-

fel că textul art. 16 îi prevede și pe acești creditori, iar deosebirea pe care o face între dânsii și celelalte categorii de creditori acolo arătate, are în vedere numai cotele ce le atribuie.

Că dar, pentru cazul când debitorul a uzat de facultatea pe care legea lichidării i-o acordă prin art. 27, raporturile dintre dânsul și creditorii neacceptanți nu mai sunt cele reglementate de dispozițiunile generale de sub Cap. III. al legii (art. 42 și următorii) ci, cele speciale de sub art. 16 și 27; că drepturile recunoscute creditorilor neacceptanți de a participa în aceste cazuri la distribuirea prețului vânzării fiind o consecință a avantajului acordat debitorilor de a putea vinde la momentul considerat de dânsii ca oportun imobilele lor lovite de indisponibilitate, deci nu o consecință a vreunei decăderi edictată contra debitorilor cari nu și-au îndeplinit obligațiunile lor, nici principiilor fixate de lege pentru cazul decăderii debitorilor din beneficiul termenelor etc., nu-și au aplicațiunea în speță.

Că astfel fiind numai cu violarea art. 16 și 27 legea lichidării datoriiilor și prin exces de putere, Curtea de fond a putut respinge apelul recurentului, astfel că recursul devenind fondat, se admite, trimițându-se pricina spre o nouă judecată.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, casează deciziunea atacată și trimite pricina la aceeași instanță pentru a judeca din nou.

(C. de Cas. S. I. în complex de divergență. Dec. No. 886 din 6 Iulie 1936. Președinția D-lui D. Voian-schi, primpreședinte.)

71. LEGEA LICHIDĂRII DATORIIILOR 1934. *Tablou de distribuirea prețului întocmit conform art. 24 din legea de lichidare a datoriiilor agricole și urbane din 17 Aprilie 1934.*

In caz de concurs al creanțelor privilegiate și ipotecare, cu creanțe chirografare, distribuirea prețului rezultat din vânzarea imobilelor debitorilor asanați, se face conform art. 24 din lege, în ordinea de preferință a garanțiilor reale constituite asupra imobilelor.

Numai între creditorii chirografari, distribuirea prețului se face proporțional cu suma fiecărei creanțe.

IN FAPT: Având în vedere că în speță judecătoria este chemată să procedeze conform art. 24 din legea de lichidare a datoriiilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, la distribuirea prin or-

donanță a sumelor rezultate din vânzarea imobilului debitoarei asanabile M. M., din acărui vânzare s'a realizat suma de 20.000 Lei, consemnată la judecătoria.

Asupra imobilului vândut sunt intabulate trei ipoteci în primul rang fiind Banca Oravițana; iar conform certificatului No. 732/1936 eliberat de notariatul Bozovici, se constată că în registrul special pentru înscrierea debitorilor agricoli, întocmit conform art. 22 din legea de lichidare, asupra vânzătoarei M. M. sau făcut mențiuni pentru alte opt creanțe chirografare.

Instanța procedând conform art. 24 din lege în ce privește formele de afișarea actului și citarea creditorilor, a fixat termen pentru întocmirea tabloului de distribuire a prețului între creditori.

Având în vedere că reprezentanții băncilor: Oravițana și Poporală creditoare ipotecare, cer scrierea sumei în ordinea de rang a ipotecilor; că pe de altă parte creditoarea chirografară Banca Națională succursala Oravița, a cerut ca suma să se distribuie proporțional cu creanțele creditorilor înscriși în tabloul întocmit conform art. 22 din legea de lichidare, și independent de rangul ipotecar.

IN DREPT: Acestea fiind susținerile părților, în drept urmează a se soluționa problema dacă față de acest concurs între creditorii ipotecari și chirografari ai vânzătoarei, tabloul de distribuire a prețului, urmează să se facă în ordinea de rang a ipotecei înscrise în cartea funduară, sau proporțional cu creanțele creditorilor înscriși în tablou.

Considerând că art. 24 din legea de asanare, care indică normele după care se va întocmi tabloul creditorilor și se va distribui suma rezultată din vânzarea imobilelor, prevede în aliniatul 4, că instanța va proceda la distribuirea între creditorii înscriși și purtători de titluri executorii, proporțional cu suma fiecărei creanțe, conform rangului ei și pentru întreaga creanță rămasă de plată.

Din examinarea acestui aliniat s'ar părea că la redactarea lui s'a strecurat o inadvertență, atunci când după expresiunea „proporțional cu suma fiecărei creanțe” s'a adăugat expresiunea „conform rangului ei”.

În adevăr aceste două norme de distribuire edictate de lege, sunt cu totul distincte și mai mult ele se exclud, deoarece ori se va ținea seamă de ordinea de rang și în acest caz urmează să se dea precădere celor ce și-au constituit garanții asupra imobilelor și se va face indestulirea acestora și aceasta exclude repartitia proporțională cu valoarea creanțelor înscrise în tablou; iar în cea de a

doua alternativă, distribuirea proporțională, nu mai poate fi vorba de ordine de rang.

Că aceasta contradicție se degajă din text o evidențiază și avizul dat de Consiliu Legislativ acestui text în termenii următori: „la aliniatul 4 ar trebui să se precizeze modul de distribuire care nu poate fi proporțional cu suma fiecărei creanțe, dacă se ține seamă de rangul lor”.

Considerând că acestea fiind normele legii, pentru precizarea sensului just al acestui text urmează a se lua în considerare și dispozițiunile art. 17 din legea de lichidare, prin care sau menținut ipotecile, privilegiile, garanțiile de ori ce fel, legal constituite de debitorii până la promulgarea acestei legi.

Că menținându-se aceste garanții reale pentru sumele datorate conform legii, implicit sau menținut și dispozițiunile dreptului comun, după ale cărui norme, pemnul, este dreptul real care se dă creditorului în scopul de a se îndestula cu preferință și în ordinea de rang a privilegiului său, asupra unui bun dacă obligația nu se satisface în termen.

Considerând că art. 190 din lege execuțională aplicabil la seriarea sumelor rezultate din execuțiuni imobiliare, text de aplicațiune generală în materie, dispune că achitarea creditorilor ipotecari să se facă în ordinea conferită de rangul ipotecii.

În lumina acestor principii este neîndoelnică

concluzia că art. 24 din legea de lichidare nu conține o contradicție, ci el face o distincție între două situații: prima când la întocmirea tabloului participă creditorii ipotecari și privilegiați și cea de a doua când la distribuirea prețului vin în concurs creditorii chirografari.

În prima ipoteză de concurs a creditorilor privilegiați și ipotecari, distribuirea prețului se face în ordinea conferită de rangul garanției constituite, pe baza titlului executoriu și asupra creanței reduse conform legii de asanare.

Că numai în cea de a doua ipoteză: concurs între creditorii chirografari, își are aplicațiune norma după care distribuirea prețului se face proporțional cu suma fiecărei creanțe.

Având în vedere aceste principii în ipoteza concursului creditorilor ipotecari cu cei chirografari, așa cum este și în speță, evident că îndestularea celor chirografari se va face după normele expuse mai sus și numai după complecta îndestulare a creanțelor privilegiate.

Pentru aceste considerațiuni, suma realizată din vânzarea imobilului, s'a distribuit în întregime creditoarei ipotecare în primul rang, Banca Oravițana, a cărei creanță justificată prin titlu executoriu și redusă conform legii de lichidare, depășește suma disponibilă.

(Judecătoria rurală Bozovci No. 993 din 9 Mai 1936. redactor Alexandru Boldescu, judecător.)

V. CARTE FUNDUARĂ.

72. CARTE FUNDUARĂ Respingerea cererii de intabulare a unei ipotecii trebuie notată în c. f.

Este de principiu în materie de carte funduară că rangul intabulării unei ipotecii este determinat de data când cererea de ipotecă a fost introdusă, de unde rezultă că, chiar în cazul când cererea de intabularea unei ipotecii este respinsă, partea are interesul de a nota această respingere, deoarece notarea singură menține rangul ipotecii, care este câștigat părții prin faptul introducerii cererii.

Este necontestat în speță, că recurenta s'a

plâns în apelul făcut contra încheerii Judecătoriei No. 1104 din 1926, că judecătoria a omis notarea respingerii cererii sale (conform art. 136 din proc. c. f.) pentru conservarea rangului, fără ca instanța de apel să se ocupe de această parte a apelului și fără să arate, că prenotarea admisă dobândește rangul cererii No. 1104 din 1926.

Această omisiune fiind esențială — pentru că de dânsa depinde menținerea, rangului prenotării admise, — motivul de recurs este întemeiat.

(C. de Cas. S. I. Dec. No. 634 din 20 Mai 1936. Președinția D-ului S. Tîpșej, consilier.)

SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

PARTEA ADMINISTRATIVĂ

VI. DREPT ADMINISTRATIV

73. LEGEA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV. *Instanțele de contencios administrativ sunt obligate a statua și asupra daunelor ocazionate prin refuzul autorității de a rezolva o cerere.*

Art. 1 și 6 pe lângă dreptul acordat instanței de contencios administrativ de a anula actele administrative ilegale și a sancționa refuzul autorității de a rezolva cererile privitoare la un drept, a mai atribuit în competența sa și dreptul de a se pronunța asupra acțiunii în despăgubiri a celor vătămați.

Că, în ce privește competența atribuită contenciosului administrativ, de a statua și asupra acestor daune ea a fost edictată în mod accesoriu, spre a se da părții lezate posibilitatea de a le obține și pe calea procedurii rapide a contenciosului; că, aceasta fiind singurul scop urmărit, nu se poate deduce — astfel după cum argumentează Curtea de Apel — că s'ar fi dat în competența instanței de contencios administrativ — numai cercetarea daunelor ce isvoresc exclusiv din anularea actelor administrative ilegale și că celelalte acțiuni în daune accesorii cauzate de refuzul nejustificat al autorității de a rezolva o cerere privitoare la un drept — cu toate că asemenea refuz constituie tot un act administrativ de autoritate supus cenzurei contenciosului — ar fi fost excluse din cercetarea sa.

Că, din potrivă legiuitorul nefăcând nici o distincțiune sub acest raport, urmează a se constata că, în ce privește pretențiunile de daune, partea vătămată are dreptul a și le valorifica înaintea instanței de contencios administrativ atât în cazul când isvoresc dintr'un act administrativ atacat în anulare ca ilegal, cât și în cazul când sunt pricinuite de refuzul autorității de a rezolva cererea privitoare la un drept, și una și alta, din aceste pretențiuni de daune, constituind corolarul faptului principal dedus în judecată și deci este firesc a fi obținute pe aceiași cale, ca și principalul.

Că față de cele mai sus expuse, Curtea de Apel ca instanță de contencios administrativ, invitând Primăria intimată a rezolva cererea recurentului, era obligată a statua și asupra temeiniciei în fond a cererei de daune cauzată de acest

refuz, neputând în nici-un caz a-i respinge cererea ca inadmisibilă.

Că dar motivul este fondat și recursul urmează a se admite din acest punct de vedere.

(C. de Cas. S. III-a Dec. No. 1070 din 10 Iunie 1936. Președinția D-lui C. Macri, consilier.)

74. LEGEA CONTENCIOSULUI ADMINISTRATIV. *Refuzul autorității de a rezolva o cerere se atacă în contencios prin o acțiune introdusă în termen de 30 zile, socotit dela expirarea termenului de 30 zi'e calculat dela data înregistrării cererei.*

Recurentul susține că numai cu violarea art. 4 din legea contenciosului administrativ și exces de putere, Curtea de Apel i-a respins acțiunea ca tardivă.

Având în vedere că se constată prin decizia atacată în recurs și nu se contestă, că reclamantul a făcut cerere de mărirea salariului adresată Primăriei G. — unde numitul a servit — și înregistrată la 11 Dec. 1928, cerere care a rămas nerezolvată.

Că astfel fiind, indiferent că această cerere primarul ulterior a înaintat-o Comisiunii de numiri și înaintări, cum arată recurentul — din moment ce, însă, cererea a fost adresată primarului, organ competent a se pronunța asupra mării salariului și ea nefiind rezolvată, în conformitate cu art. 4 al. 2 din legea contenciosului, acțiunea trebuia intentată, fiind vorba de un refuz al autorității de a rezolva o cerere, în termen de 30 zile dela data expirării unui termen de alte 30 zile, lărat administrației pentru rezolvarea cererei calculat dela data înregistrării.

Că în speță cererea adresată primarului s'a înregistrat la 19 Dec. 1928, iar acțiunea reclamantului s'a introdus la 29 Ianuarie 1932, deci peste termenul de 60 zile prevăzut de art. 4 al. 2 citat, așa că acțiunea a fost tardiv introdusă.

Că dar motivul de casare devine nefondat și recursul urmează a se respinge.

(C. de Cas. S. III-a Dec. No. 1257 din 1 Iulie 1936. Președinția D-lui C. Crăciunescu, consilier.)

75. LEGEA PENTRU DOBÂNDIREA NAȚIONALITĂȚII ROMÂNE. *Cererea de repatriere fiind o manifestare a intențiunei de a renunța la cetățenia română și de a opta pentru o supușenie străină, are de efect pierderea cetățeniei române, chiar dacă cererea de repatriere nu s'a făcut în formă autentică și nu a mai avut loc repatrierea.*

IN FAPT: Din sentința atacată cu recurs rezultă, că recurentul cerând Primăriei Tg.-M. să fie înscris în listele de cetățeni români, primăria i-a respins cererea prin hotărârea No. 4905 din 1935.

Recurentul făcând apel în contra acestei hotărâri, Tribunalul îl respinge ca nefondat.

Pentru a hotări astfel Tribunalul constată că prin cererea înregistrată la No. 2 din 1919 de Prefectura Tg. M., recurentul a solicitat acelei autorități să-i libereze legitimațiile necesare pentru a trece în Ungaria, cu soția sa, pentru a se stabili definitiv în orașul Debrecin, deci o cerere de repatriere; că pe baza referatului favorabil al Prefecturii, făcut pe verso-ul cererei sale, s'a procedat de organele în drept la ștergerea recurentului din registrul de naționalitate al orașului, că deși recurentul n'a obținut pașaport de repatriere, acest fapt nu se datorește vre-unui refuz al autorităților de a-l libera, ci faptului că recurentul nu l'a mai solicitat; că motivează Tribunalul potrivit sensului art. 36 și 61 din lege, cererea de repatriere făcută de recurent trebuie considerată ca o renunțare la supușenia română și ca o opțiune pentru cea ungară, renunțare și opțiune care fiind valabile și definitive, au avut ca efect pierderea naționalității române pentru recurent și soția sa, indiferent de faptul că recurentul s'a mai repatriat sau nu.

IN DREPT: Considerând că susținerea recurentului că nu intră în nici unul din cazurile prevăzute de lege în ce privește modul de pierdere al cetățeniei române este inexactă, deoarece el intră în prevederile art. 36 lit. a., cererea sa de repatriere putând fi considerată ca o renunțare la cetățenia română și supunerea la o protecțiune străină și deci sentința atacată cu recurs se bazează pe o dispozițiune legală.

Că, faptul că recurentul deși a făcut cerere de repatriere, totuși el nu s'a stabilit în Ungaria, n'are nici o importanță, în speță, deoarece prin cererea de repatriere recurentul manifestându-și intențiunea de a renunța la cetățenia română și a optat pentru supușenia maghiară, acest fapt a avut de efect, potrivit art. 36 lit. e. din lege, pierderea cetățeniei române și deci instanța de apel n'a săvârșit o omisiune esențială când nu s'a pronunțat asupra cererii recurentului de a examina dosarul său de expatriere.

Că nu s'a violat art. 48 și 60 din lege când s'a considerat valabilă declarațiunea recurentului de renunțare la cetățenia română, făcută prin cererea de repatriere cu data de 24 Septembrie 1919, înregistrată de Prefectura Tg. M., sub No. 2 din 1919, deși nu era făcută sub formă autentică, deoarece potrivit acestor texte, declarațiunile de renunțare la cetățenia română făcute înainte de promulgarea legii, cum este și cea din speță nu trebuia să fie făcută sub formă autentică, această formă fiind cerută potrivit art. 60 numai pentru declarațiile posterioare legii.

Că deci motivele de casare fiind nefondate, recursul urmează a fi respins.

(C. de Cas. I Dec. No. 17 din 13 Ianuarie 1936. Președinția D-ului Sever Tîpîi, consilier.)

VII. DREPT FISCAL

76. LEGEA PENTRU PERCEPEREA ȘI URMĂRIREA VENITURILOR PUBLICE. *În materie de urmărire imobiliară, prev. de art. 38, numai administratorii financiari sunt în drept a introduce procedura și tot ei vor putea uza de căile de atac acordate în materie.*

Considerând că, cu privire la urmărirea imobiliară pornită, în scopul încasării impozitelor art. 38 din legea de perceperea și urmărirea veniturilor publice, dispune că vânzarea imobilelor de orice natură ale debitorului sau ale garantului, se face prin mijlocirea instanțelor compe-

tente, în urma cererei administrației de încasări și plăți.

Considerând, că față cu prevederea expresă a legii, care autoriză pe administratorii financiari și numai pe ei cu introducerea procedurii de urmărire imobiliară, urmează în mod just că numai dâșii vor putea să uzeze de căile de atac acordate în această materie, neputându-se admite acest drept și unor organe subalterne din moment ce nu sunt autorizați de a pune în curgeri însăși procedura pentru urmărirea imobiliară.

Că, deci, în speță recursul de față nefiind declarat de administratorul financiar respectiv, ci

de un perceptor care după cum s'a arătat nu este autorizat de a-l introduce, recursul cată a se respinge ca făcut de o persoană fără calitate și deci inadmisibil.

(C. de Cas. S. II-a . Președinția D-lui N. Stănilă, consilier.)

77. DECRETUL LEGE A VALORIFICĂRII GRÂULUI. *Amenzile prevăzute au un caracter administrativ și fiscal și nu penal.*

Decretul-lege No. 1740 din 29 Iunie 1935, pentru fixarea prețului minim al grâului, este dat în temeiul legii din 18 Aprilie 1935, care autoriză guvernul de a lua pe cale de decrete-legi unele măsuri economice și financiare urgente.

Art. 15 din acest decret-lege prevede pentru sustragerea făinei dela plata taxelor o amendă egală cu de zece ori cuantumul taxei datorate și confiscarea produselor netaxate.

Prin art. 23 și 25 din același decret-lege se prevede că procesele-verbale de constatarea contravențiunilor se comunică prin îngrijirea agenților administrativi și fiscali, iar amenzile se încasează conform legii pentru urmărirea veniturilor publice și se varsă la Banca Națională la fondul de valorificarea grâului, acordându-se câte 10 la sută din aceste amenzi denunțătorilor și constatorilor contravențiunei.

Dacă amenzile din acest decret-lege ar avea caracter penal, atunci s'ar fi prevăzut expres acest lucru sau s'ar fi dispus transformarea lor în închisoare în caz de insolvabilitate.

Astfel fiind și ținând seamă și de scopul în vederea căruia au fost create aceste amenzi, ele au a fi privite ca simple amenzi administrative și fiscale.

(C. de Cas. S. II-a Dec. No. 2149 din 23 Iunie 1936. Președinția D-lui N. Bădescu-Roșjori, consilier.)

78. LEGEA C. A. M. Amenzile aplicate, nu pot fi reduse de instanțele judecătorești, în fața cărora procesele verbale vor fi aduse prin apel, nici în baza art. 60 c. p. rom. și nici în baza art. 91, 92 c. p. ard.

Recurentul critică soluția dată de Tribunal susținând că această instanță a făcut o rea aplicare a art. 94 pct. 17 al. d, din Legea C. A. M., călcând formele esențiale de procedură atunci când n'a redus amenda la minimum de 20 Lei de fiecare amorsă după cum prevede citatul text,

cu toate că existau condițiuni pentru a se opera această reducere, condițiuni învederate de contravenient prin apelul său.

Având în vedere că în adevăr acest text prevede amenda până la 100 Lei de fiecare amorsă găsită la delicvenți fără ca ea să fie mai mică de 50 Lei de fiecare amorsă, dar conform art. 98 Legea Monop. statului, condamnățiunile prevăzute în art. 94 al aceleiași legi nu pot fi reduse de instanțele judecătorești în fața cărora procesele verbale vor fi aduse prin apel nici chiar prin aplicarea art. 60 c. p. rom. respectiv 91, 92 cod. penal ardelean.

Că așa dar Tribunalul n'a putut să reducă amenda de cât numai în cazul bine înțeles că ea ar fi fost rău aplicată sau ilegală astfel că asupra cuantumului ei în speță neconstatându-se ilegalitate sau rea aplicare în mod juridic instanța de apel a confirmat actele de contravențiune.

Pentru aceste motive recursul a fost respins conform dispozitivului motivele invocate fiind neîntemeiate.

(C. de Apel Timișoara, S. II-a No. 2172/1936 din 2 Oct. 1936. Președinția D-lui I. Nj. Perjejeanu, președinte.)

79. LEGEA ASUPRA IMPOZITULUI PE AUTO.MOBILE. *Contravenientul odată cu apelul său este obligat a depune și recepisa doveditoare a consemnării amenzii, lipsa căreia atrage nulitatea apelului.*

În conformitate cu dispozițiunile cuprinse în art. 11 al. 3 din legea asupra impozitului pe automobile, contravenientul apelant, este obligat să depună anexat la apelul său, recepisa prin care se face dovada că a consemnat suma la care a fost condamnat de către fisc.

Considerând că deși textul mai sus menționat al legii nu prescrie expres sancțiunea nulității apelului pentru cazul nerespectării obligațiunii impuse printr'ânsul, totuși, dat fiind faptul că această dispozițiune de lege, după care apelantul contravenient trebuie să depună odată cu apelul său și recepisa de consemnarea amenzii, este o dispozițiune imperativă, rezultă că fiind cazul unei asemenea dispozițiuni, nerespectarea ei nu poate fi decât nulitatea apelului, care este virtuală, fără a mai fi nevoie de a fi declarată expres.

Că această chestiune a depunerii sumei sub sancțiunea nulității apelului, constituie un motiv de ordine publică care, conform art. 36 al. 5 din

legea pentru Curtea de Casație și Justiție, se examinează și din oficiu de către instanța de casare.

Având în vedere că contravenientul din cauza de față n'a justificat consemnarea sumei la care a fost amendat pentru contravenția ce i se impută și, în atare caz, apelul său trebuie considerat nul.

Pentru aceste motive, Curtea, fără a mai in-

tra în examinarea celorlalte motive de casare invocate de fisc în recursul său scris, a casat sentința tribunalului și, evocând fondul, a anulat apelul făcut de contravenient împotriva procesului verbal de contravenție și deciziei de amendare.

(C. de Apel Timșoara, S. I.a, No. 3642/1936 din 4 Noembrie 1936. Președinția D-lui Emil Dumitrescu, președinte, redactor D-l I. Popiștiu, consilier.)

VIII. PENSII.

80. LEGEA PENSIILOR *Funcționarii civili au dreptul pentru timpul de mobilizare în război ca ofițeri de rezervă, să li-se adauge timpul dublu de mobilizare ca util la pensie, indiferent dacă dâșii ocupau sau nu vre o funcțiune publică civilă în timpul mobilizării de război.*

Potrivit art. 1 din legea generală de pensii au dreptul la o pensie în modul și condițiunile prevăzute de această lege, funcționarii civili, militari și eclesiastici ai Statului, cari primesc o retribuțiune bugetară lunară supusă la rețineri vărsate Casei Pensiiilor.

Că, în conformitate cu art. 11 din legea asupra ofițerilor de rezervă din 15 Iunie 1913, ofițerii de rezervă, în timpul aflării lor sub arme, se bucură potrivit gradului, de toate drepturile ofițerilor de activitate, precum și de dreptul de soldă și alte prestațiuni.

Că în ce privește ofițerii proveniți din activitate fiind netăgăduit că timpul de mobilizare li-se socotește dublu în calculul pensiei, tot astfel, în virtutea art. 11 din legea citată care acordă aceleași drepturi și ofițerilor de rezervă, trebuie să li-se recunoască și acestora din urmă, ca util la pensie, dublu timpul în care dâșii au fost mobilizați în războiul pentru întregirea neamului.

Considerând că potrivit art. 42 din legea soldelor în armată, modificată prin Decretul Lege No. 3246/1916, reținerile pentru pensie au fost suspendate pe toată durata războiului pentru toți funcționarii Statului, iar potrivit dispozițiunilor art. 44 din aceeași lege, militarii de orice grad din diferite elemente ale armatei, când sunt chemați sub arme, în concentrări pentru manevră,

sau război au aceleași drepturi ca și cei din activitate.

Că întrucât art. 42 nu face distincțiune între cei activi și cei de rezervă, urmează că funcționarii civili au dreptul pentru timpul cât au fost mobilizați în război ca ofițeri de rezervă, ca să li-se adauge și acest timp util la pensie, ca și ofițerilor din activitate, indiferent dacă ei ocupau sau nu vre-o funcțiune publică civilă în timpul mobilizării în război, la data chemării lor sub arme, fiindcă în timpul războiului toți ofițerii mobilizați sunt activi, singura deosebire între ei nefiind decât aceea, că unii dintre ei sunt ofițeri de carieră.

Considerând că potrivit art. 4 alin. 3 din legea generală de pensii, timpul efectiv de mobilizare din perioada de război se socotește îndoit în calculul pensiei, așa că ofițerii de rezervă chiar dacă n'au fost funcționari publici de carieră la data mobilizării, au dreptul ca în calculul pensiei să li-se adauge îndoit și timpul cât au fost mobilizați în război, ca ofițeri de rezervă, întrucât în timpul războiului, ei au primit o retribuțiune bugetară lunară, și au îndeplinit un serviciu public, pe care legea îl admite ca util la pensie.

Că astfel fiind și întrucât dar în speță Curtea de Conturi a făcut o justă aplicațiune a textelor de mai sus, atunci când a adăugat la calculul pensiei dublu timpului de 3 ani și 3 luni, cât intimatul a fost mobilizat ca ofițer de rezervă în război, fără a fi fost și funcționar public de carieră la data mobilizării, motivul de casare este nefondat și urmează a fi respins.

(C. de Cas. S. III.a, Dec. No. 568 din 20 Martie 1936. Președinția D-lui A. Peretz, consilier.)

Sumarul general al Nr. 2

Pagina

DOCTRINĂ, INFORMAȚIUNI.

Coriolan Brediceanu, de D-l Dr. Ion Rusaln	57
„Indreptarea legii“ penale de lege ferenda de D-l Vasile M. Theodorescu	61
Erori de trimitere în textul codului penal și procedurii penale Carol II., necorectate prin legea din 22 Decembrie 1936, de D-l Dr. Ion Rusaln	71
Recensii. Vasile M. Dimitriu: Curtea cu Jurați, de D-l Nicolae Alexandrescu	73
Octavian Popa: Retroactivitatea legii penale mai favorabilă infractorului de P. B.	73
Dr. Iosif Jivan: Composesoratele de pădure din Transilvania-Banat și controlul statului, de P. B.	73
Omagiu „Astrei“ de D-l V. M. Theodorescu	74

JURISPRUDENȚĂ

sp. 43. — Legea XVI 1876. Conceptul dispozițiilor pentru caz de moarte. Baza sistemului de ereditare. Capacitate testatorie. Persoanele fără capacitate testatorie, și cu capacitate restrânsă, de D-l Dr. Georgiu Plopu	75
sp. 44. — Statutul funcționarilor publici. Funcționarul, contra căruia s'a deschis acțiune publică, pe lângă suspendare, pierde dreptul și la salar art. 58	81
sp. 45. — Legea contribuțiilor directe. Impozitul poate atinge nu numai veniturile contribuabilului, ci și capitalul	82

SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

A) Partea juridică

I. Drept civil	sp. 46—53
II. Procedură civilă	sp. 54—56
III. Drept penal	sp. 57—59
IV. Legi speciale	sp. 60—71
V. Carte funduară	sp. 72

B) Partea administrativă

VI. Drept administrativ	sp. 73—75
VII. Drept fiscal	sp. 76—79
VIII. Pensii	sp. 80

INDEX ALFABETIC

	Pag.
sp. 44. — Acțiune publică contra unui funcționar. efectul	81
sp. 53. — Aluviune	88
sp. 78. — Amenzile la legea C. A. M. nu pot fi reduse în apel	103
sp. 54, 56. — Apel în fața C. de Apel, termen pentru motivare	89, 90
sp. 63. — Avocați instituți prin aceeași procură	94
sp. 60. — Avocați, privilegiul creanțelor	93
sp. 61. — Avocați onorari pentru servicii neprevăzute în tablou	94
sp. 79. — Automobile, impozit	103
sp. 78. — C. A. M. Amenzile nu pot fi reduse în apel	103
sp. 43. — Capacitate testatorie	75
sp. 75. — Cererea de repatriere echivalează cu renunțarea la cetățenia română	102
sp. 75. — Cetățenie română, pierderea prin facerea cererii de repatriere	102
sp. 59. — Circumstanțe atenuante	92
sp. 58. — Cod de pr. penală Carol II.	
— Competența de a judeca un judecător delictant în exercițiul funcțiunei	91
— Erori de trimitere	71

	Pag.
Cod penal Carol II.	
— „Indreptarea legii“ de lege ferenda	61
— Erori de trimitere	71
sp. 59. — Circumstanțe atenuante	92
Notă: D-l Dr. Ion Rusaln	
sp. 68. — Comerciant, debitor la legea lichidării	96
sp. 58. — Competența de a judeca un judecător delictant în exercițiul funcțiunei. Notă: D-l A. St. Constantinescu	91
sp. 49. — Competența instanței de drept comun de a dispune asupra plasării și întreținerii minorului adoptat	84
sp. 64. — Concediu de odihnă salariatului acordare	95
sp. 65. — Concediu de odihnă, nașterea dreptului	95
sp. 68. — Cont curent, împrumut, nu e comercial	96
sp. 57. — Cooperatie, instrucția infracțiunilor	91
sp. 73. — Daune în contencios	101
sp. 68. — Debitor comerciant	96
sp. 67. — Debitor urban, proprietar de teren viran	96
sp. 77. — Decretul lege a valorificării grăului	103
sp. 55. — Dispozițiul hotărârei instanței de apel, condiții esențiale	89

	Pag.
sp. 70. — Distribuția prețului imobilelor lovite de indisponibilitate — — — — —	98
sp. 51. — Execuție silită pentru chirie — — — — —	85
sp. 52. — Execuție de asigurare, desființare — — — — —	86
sp. 80. — Funcționar civil mobilizat în război, pensie, calculare — — — — —	104
sp. 44. — Funcționarul suspendat pe baza acțiunii publice pierde salariu — — — — —	81
sp. 51. — Gaj legal pentru chirie, excepție — — — — —	85
sp. 77. — Grâu, decret lege de valorificare — — — — —	103
sp. 50. — Habitațiune precară — — — — —	84
sp. 55. — Hotărârea instanței de apel, condiții esențiale a dispozitivului — — — — —	89
sp. 79. — Impozit pe automobile — — — — —	103
sp. 45. Impozitul atinge venitul, dar poate și capitalul — — — — —	82
sp. 70. — Imobile lovite de indisponibilitate — — — — —	98
sp. 71. — Indisponibilitate, imobile, preț, distribuție — — — — —	99
sp. 72. — Ipotecă, notarea respingerii cererii de întabulare — — — — —	100
sp. 68. — Împrumut pe cont curent, nu e act comercial — — — — —	96
sp. 69. — Înțelegere la legea conversiunii, formă autentică — — — — —	97
sp. 58. — Judecător delictual instanța competentă al judeca — — — — —	91
Legea accelerării.	
sp. 54. — Apelul trebuie motivat până la prima zi de desbatere sub decădere: un nou termen în acest scop nu se poate acorda, art. 33-37 — — — — —	89
sp. 56. — Apelul nemotivat până la prima zi de înfățișare este nul, cu excepția dacă apelantul declară că înțelege a se judeca în apel în baza motivelor dela l. instanță art. 53, 37, 38 — — — — —	90
Lege asupra impozitului pe automobile.	
sp. 79. — Contraveniența odată cu apelul este obligat a depune și recepția dovezilor a consemnării amenzii, lipsa căreia atrage nulitatea apelului art. 11 — — — — —	103
Lege asupra impozitului progresiv pe succesiuni 1921.	
sp. 48. — Dreptul la succesiune a soției supraviețuitoare nu s'a atins prin art. 4 — — — — —	84
Legea avocaților.	
sp. 63. — Mandatarul înstituit prin aceeași procură, dreptul lor în executarea mandatului — — — — —	94
sp. 60. — Privilegiu pentru creanța avocatului derivată din servicii de avocat prestate, în privința mobilelor clientului are rang imediat următor după Stat, iar în privința imobilelor prin înscripțiune în c. f. art. 75, 77 — — — — —	93
sp. 61. — Avocații au drept la onorariu și pentru servicii neprevăzute în tabloul minimaj, în care caz se stabilește pe bază de acte similare din tablou, art. 36 — — — — —	94
sp. 62. — Pactum de quota litis este admis sub imperiul actualei legi art. 100 — — — — —	94

Legea C. A. M.

sp. 78. — Amenzile aplicate, nu pot fi reduse de instanțele de apel judecătorești, nici în baza art. 60 c. p. rom. și nici în baza art. 92 c. p. ard. — — — — —	103
---	-----

Legea contenciosului administrativ.

sp. 73. — Instanțele de contencios adm. sunt obligate a statua și asupra daunelor ocazionate prin refuzul autorității de a rezolva o cerere, art. 1, 6 — — — — —	101
sp. 74. — Refuzul autorității de a rezolva o cerere se atacă în termen de 60 zile socotite de la data înregistrării cererii, art. 4 — — — — —	101

Legea contractelor de muncă.

sp. 64. — Patronul este obligat a acorda concediile legale în mod mecanic și fără vre-o cerere prealabilă, art. 49 — — — — —	95
sp. 65. — Dreptul la concediu se naște cu începerea anului calendaristic, iar obligațiunea de a-l acorda în cursul anului — — — — —	95

Legea contribuțiilor directe.

sp. 45. — Impozitul poate atinge nu numai veniturile contribuabililor, ci și capitalul art. 35 — — — — —	82
--	----

Legea cooperăției.

sp. 57. — Judecătorul investit cu atribuțiunile jud. de instrucție, la terminarea cercetărilor este obligat a da, fie ordonanță de urmărire, fie de neurmărire, art. 154 — — — — —	91
--	----

Legea execuțională LX/1881.

sp. 51. — Dreptul de gaj pentru chirie se estinde asupra tuturor imobilelor din localul închiriat, indiferent dacă sunt sau nu proprietatea locatarului, cu o singură excepție, art. 72 — — — — —	85
sp. 52. — Măsurile de asigurare ordonate în temeiul sentinței; condamnatoarea a primei instanțe, pot fi desființate în urma reformării sentinței și respingerii acțiunii în apel, fără privire la recurs, art. 234. Notă: D-1 Dr. Ion Tenchea — — — — —	86

Legea jurisdicției muncii.

sp. 66. — Termenul de recurs în materie este de 15 zile, art. 11 — — — — —	96
--	----

Legea lichidării datoriilor 1934.

sp. 67. — Proprietarii terenurilor virane urbane au calitatea de debitori urbani, art. 30 — — — — —	96
sp. 68. — Creanța derivând dintr-un împrumut de cont curent, nu se poate considera de comercială, fără a stabili în prealabil calitatea de comerciant a debitorului art. 12, 69 — — — — —	96
sp. 69. — Renunțările și înțelegerile încheiate sub regimul legii de conversiune din 1932, își prestează valabilitatea dacă sunt făcute în formă autentică, art. 74 — — — — —	97
sp. 70. — Prețul rezultat din vânzarea imobilelor lovite de indisponibilitate, se va distribui atât între creditori cari au acceptat cât și cei cari nu au acceptat reducerea creanței, art. 27 — — — — —	98

	Pag.
sp. 71. — Distribuția prețului; imobilelor lovite de indisponibilitate, între creditorii privilegiați, ipotecari și chirografari; — — —	99

Legea matrimonială.

sp. 46. — Acordarea pensiei alimentare nu este condiționată de separarea de pat și masă între soți, art. 674 pr. civ. — — —	83
---	----

Legea pensiilor.

sp. 80. — Funcționarii civili au dreptul pentru timpul de mobilizare în război ca ofițeri de rezervă, să li-se adauge timpul dublu de mobilizare ca ulii la pensie, indiferent dacă au fost sau nu funcționari în acei timp, art. 4	104
---	-----

Legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice.

sp. 76. — În materii de urmărire imobiliară, numai administratorii financiară sunt în drept a introduce procedura și a uza de căile de atac, art. 38 — — — — —	102
--	-----

Legea pentru dobândirea naționalității române.

sp. 75. — Cererea de repatriere, făcută chiar în formă neautentică și fără urmare, are de efect pierderea cetățeniei române, art. 36	102
--	-----

Legea de procedură civilă.

sp. 55. — Dispoziitivul hotărârei instanței re apel trebuie să conțină arătarea dacă se confirmă sau se reformează sentința atacată, fără a fi necesar a se pronunța dacă apelul se admite sau se respinge — — — — —	89
--	----

Legea pentru statutul funcționarilor publici.

sp. 44. — Funcționarul contra căruia s'a deschis acțiune publică, pe lângă suspendare, pierde și dreptul la salariu, art. 58 — — — —	81
--	----

Legea testamentară XVI/1876.

sp. 43. — Capacitate testatorie, art. 24, 20, 26. Note doctrinare D-l Dr. Georgiu Popu —	75
--	----

	Pag.
sp. 47. — Pentru validitatea testamentului privat scris, este condiție esențială, ca faptul celărei de un martor a testamentului; testatoarei, și în fața martorilor să rezulte din însuși cuprinsul testamentului, art. 6 — —	83

Legea tutelară XX/1877.

sp. 49. — Instanța tutelară nu are competența de a decide în privința plasării și întreținerii minorului; adoptat art. 13 — — — —	84
sp. 49. — Minor adoptat, plasare, întreținere —	84
sp. 72. — Notarea respingerii cererii de intabulare de ipotecă — — — — —	100
sp. 61. — Onorariu avocaților pentru servicii neprevăzute în tablou — — — — —	94
sp. 62. — Pactum de quota litis — — — —	94
sp. 46. — Pensie alimentară pe seama soției în procesul de divorț — — — — —	83
sp. 80. — Pensie, funcționar civil mobilizat în război, cașculare — — — — —	104
sp. 43. — Persoane fără capacitate de a testa	75
sp. 70. — Prețul imobilelor lovite de indisponibilitate, distribuie — — — — —	98
sp. 60. — Privilegiul creanțelor avocatului; —	93
sp. 63. — Procură, mai mult instițuiti — — —	94
sp. 66. — Recursul e15 zile la legea muncii —	96
sp. 69. — Renunțare la legea conversiunei, formă autentică — — — — —	97
sp. 48. — Succesiunea dela al 4-lea grad în sus s'a desființat — — — — —	84
sp. 47. — Testament privat scris, condiții; — —	83
sp. 74. — Termenul de atac al refuzului autorității; de a rezolva o cerere — — — —	101
sp. 66. — Termenul de recurs la legea muncii e 15 zile — — — — —	96
sp. 76. — Urmărire imobiliară de către fisc —	102
sp. 67. — Vîran, teren urban — — — — —	96

Instiințari

Se aduce la cunoștința On Membrii ai Cercului, că Asociațiunea Magistratilor cu sediul în Cluj, a destinat în adunarea generală din 21 Iunie 1936 suma de 5.000 lei pentru premierea celor mai bune conferințe ce s'ar ține sub egida ei.

ASOCIAȚIUNEA MAGISTRATILOR
cu sediul în Cluj.

NU VA PIERDEȚI TIMPUL !

căutând în ziare și reviste articole cari pomenesesc numele dvs. sau tră-
tând problemele cari vă interesează, căci o instituție special creată și
bine organizată pentru aceasta

poate face acest lucru mai bine și mai eficient ca dvs.

„SERVICIUL GAZETELOR”

Agentie internațională de presă și publicitate

Director: Emil Samoilă

București, str. Sf. Constantin 24, Telefon 3-16-15.

urmărește tot ce se publică în cele circa 1400 publicații din România-
iar prin intermediul celor 102 agenții similare din străinătate, tot ce se
scrie în presa din toată lumea și procură tăcuturi de presă asupra orică-
rei personalități sau subiect.

Cereți telefonic sau în scris prospecte lămuritoare sau o probă
gratuită de o săptămână, indicând subiectul care vă interesează.

Vitrina Cărților de Drept

CURENTE ACTUALE DE FILOSOFIE JURIDICA GERMANA
de OCTAVIAN IONESCU
Doctor și Laureat al Facultății de Drept din Paris, Licențiat în Filosofie, Referent la Consiliul Legislativ, membru al Asociației Internaționale de Filosofie a Dreptului și Filosofie socială din Berlin

București - 1936

CODUL CONVERSIUNII

de
EUGEN PETIT
Consilier la Înalta Curte de Casație
cu o introducere de
C. XENI
Ministru secretar de stat

Ed. „Adevărul” S. A. București

Lei 260

AUTONOMIA

DREPTULUI AGRAR
de MIHAIL LAZAR
Doctor în Drept și Inginer Agronom Specializat în Drept agrar dela Universitatea din Roma

Tipografia Națională S. A. Cluj - 1936

NOUA LEGE ASUPRA CAMBIEI și BILETULUI LA ORDIN și LEGEA ASUPRA CECULUI

comentată și adnotată de

STELIAN IONESCU avocat la Banca Națională
PAUL I. DEMETRESCU Referent titular la Consiliul Legislativ

I. L. GEORGESCU
Referent titular la Consiliul Legislativ

Ediția „Naționala Ciornei” S. A. R. București 1934. — Lei 350

Tratat de Drept Cambial

vol. I. și II.

de

E. CRISTOFOREANU
Doctor în drept dela Roma, avocat la Banca Națională a României

Lei 280 + 320

Ed. „Curierul Judiciar” 1936

Studii de Drept Procesual - Civil

vol. I. — 1935 —

de: SABIN MOLDOVAN
Președ. Trib. Arad s. II.
Tip. „Diecezană”
Arad

Lei 100

Codul de Procedură Penală Carol II-lea

CURTEA CU JURAȚI

Art. 349—438 pr. pen.

de V A S I L E M. D I M I T R I U
Consilier la Curtea de Apel Timișoara, Fondatorul revistei „Ardealul Juridic”.

Lei 250—

Ed. proprietatea autorului Timișoara, 1936

Problema părții introductive a Codului Civil

de: OCTAVIAN IONESCU,
Doctor și laureat al Facultății de Drept din Paris, licențiat în filozofie, Referent la Consiliul Legislativ

Lei 150

Eugen Feneșan

judecător la judecătoria mixtă Lugoj

Bunul de Familie

Organizarea lui în dreptul german și legislația lui la noi

cu prefața

D-lui VASILE M. THEODORESCU
Prim Președinte Trib. Timiș-Torontal

Prețul Lei 15.—

Ed. Cereului Juridic Bănănean

CODUL PAȘAPOARTELOR

și
Poliției de Frontieră

MIGRAȚIUNI CONTROLUL STRĂINILOR

cu Jurisprudențe, Trimiteri și Adnotări de:

Romulus Ozeanu Nic. V. Măndru

Prim-Președinte Trib. Arad

Jude-Președinte Trib. Arad

Tiparul Tipografiei Diecezană, Arad. — 1935.

Codul Legislației Silvice

Adnotat și comentat de
Const. Gr. Zotta și I.
Harnagea

Editura „Națională” R. Sărat,

Prețul 370 Lei

Recursul în Casație și Contenciosul Administrativ

(Comentariul Legilor Curții de Casație și Contenciosul Administrativ)

după doctrina și jurisprudența română și streină de
C. HAMANGIU

Richard Hutschneker
avocat

și George Iuliu
avocat

I. P. DOCAN

Studii de Drept Civil

Comparat

Premiat de Academia Română

500 pagini, Lei 280

Codul Civil Adnotat

7 volume — cu doctrina Franceză și Română și jurisprudența dela 1868—1927

de

C. HAMANGIU și N. GEORGEAN
Operă premiată de Academia Română cu marele premiu al Statului: „Oh. Asachi”

Edit. Libr. Alcaiz & Co., București

Pandectele Alfabetice

repertoriu decenal de jurisprudență, doctrină și legislație al Pandectelor Române pe anii 1922—1931 inclusiv

de RADU DIMIU judecător-președinte la Trib. Ilfov

1 9 3 6

Lei 800 —